

GOED GEREGELD!

MAGAZINE OVER ERVEN,
SCHENKEN EN NALATEN

GRATIS
MEENEEM-
EXEMPLAAR

WINTER/LENTE 2026

RUBEN NICOLAI

WAT WORDT ZIJN
NALATENSCHAP?

OPGELET!

Hoe bespaart u geld
met uw testament?

LEKKER OF NIET?

Mooie verhalen over
onze streekgerechten

EEN EIGEN MUSEUM!

De erfenis van Harry
Muskee, Rien Poortvliet
en Betje Wolff

Wat herinnert u zich van de natuur uit uw jeugd? Een bos of plas waar u graag speelde? De torretjes in de tuin waar u urenlang naar keek? Of leerde u de natuur pas later te waarderen?

Genieten van de natuur is helaas niet meer voor iedereen vanzelfsprekend. De natuur in Nederland is de afgelopen decennia sterk veranderd, maar samen kunnen we de natuur nog laten herstellen. Laat de natuur voortleven via uw nalatenschap. Uit liefde voor de natuur en voor de volgende generaties.

Neem Natuurmonumenten op in uw testament.

Laat de natuur voortleven ...ook voor de volgende generaties

Meer weten over nalaten aan Natuurmonumenten?

Laat u inspireren op nm.nl/nalaten/gg en vraag de gratis brochure 'Laat de natuur voortleven' aan. Of neem direct vrijblijvend contact op met de relatiemanager Annelotte Teves via 033 - 479 71 12 of nalatenschappen@natuurmonumenten.nl.

Natuurmonumenten

Algemeen Nut
Beogende Instelling
ANBI

Wees lief! Ook voor uw nabestaanden

‘Wees lief!’ Veel meer is het niet dat Ruben Nicolai zijn beide dochters wil leren. Wees lief! Als je er wat langer over nadenkt, is het best een goede leefregel.

U zit misschien in de wachtkamer van de notaris als u dit magazine openslaat. Misschien koopt of verkoopt u een huis, misschien heeft u eindelijk de stap gewaagd om een testament te laten opstellen, of misschien had u dat al eerder gedaan – en vindt u het hoog tijd dat het wordt aangepast aan de tijd en nieuwe omstandigheden. Die stap naar de notaris is belangrijk. Ruben Nicolai maakt nu al vijf seizoenen het tv-programma *De erfgenaam* en speurt in binnen- en buitenland naar mensen die recht hebben op een nalatenschap, die nooit werd geclaimd. Vaak was er geen testament en is het nu zoeken naar die verre achterneef of achternicht die gelukkig kan worden gemaakt. Soms heeft hij of zij de overledene niet of nauwelijks gekend. Omgekeerd zat dat verre familielid vaak al lang niet meer op de radar van degene die overleden is...

Dat kan anders. Simpelweg door tijdig een testament te laten maken. Het is soms inderdaad even slikken, want het drukt je met de neus op de feiten. Aan alles komt een einde, ook aan uw leven. Maar dan wil je toch dat de nabestaanden niet achterblijven met een waslijst aan vragen en geen idee hebben hoe u het gewild zou hebben? Of dat wanhopig gezocht moet worden naar verre verwanten. Dus *wees lief*, niet alleen voor de mensen met wie u leeft, maar ook voor uw nabestaanden. En ach, misschien kunt u ook eens denken aan een goed doel?

Redactie Goed Geregeld

Kent u iemand die twijfelt of hij of zij eens een testament zou moeten laten maken? Of die aarzelt om via een levenstestament zaken goed te regelen voor de laatste levensfase. Geef dit magazine dan door. En wie de drempel van het notariskantoor nog een beetje hoog vindt, kan ook altijd eerst even kijken op **notaris.nl**, een prima website vol met praktische, betrouwbare uitleg en slimme tips.

Inhoud

Ruben Nicolai
en wat
hij aan
zijn twee
dochters
mee wil
geven
> **14**

(5x)

Geld besparen
met een
testament
> **22**

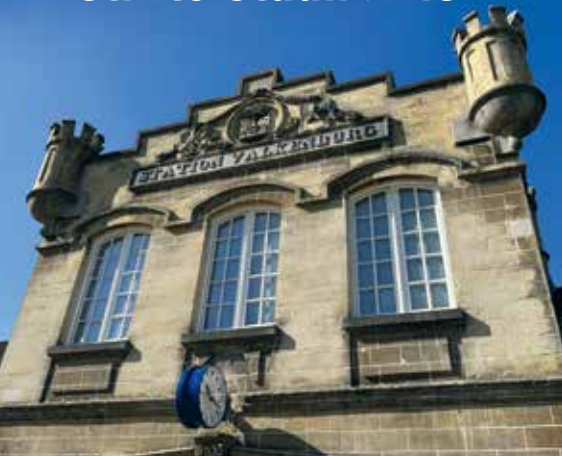

Drie musea gewijd aan
één persoon > **32/46/68**

Tja, jammer
dat er **geen**
levenstestament
was > **34**

Stations om even (bij) stil te staan > 48

Twee Nederlanders die iets na gaan laten aan een goed doel > 58

Waar gaat het heen met de erftaks? > 70

5 streek- gerechten Lekker of niet te eten? > 40

Verder in dit nummer:

NIEUWS & TIPS > 6

- Horen medische wensen in een levenstestament?
- Notarissen leggen het uit in nieuwe podcast
- Rijksmonumenten worden steeds jonger
- Waarom een verklaring van erfrecht?
- Praat over later (zegt het ministerie)
- Wat te doen bij overlijden (de overheid helpt)

(NIEUWE) LIEFDE MAAKT BLIND > 28

Stel, je krijgt op latere leeftijd nog een vriend of vriendin. En je wilt de zaken goed regelen. Maar er zijn ook kinderen. Wat is dan het advies van de notaris?

8 VRAGEN OVER ERVEN EN STERVEN > 62

Waarom zou u een testament moeten laten maken? Wat kunt u daarin regelen (en wat niet)? Hoe gaat dat: het afwikkelen van een nalatenschap? Acht vragen en even veel heldere antwoorden.

VOLG DE TREND: ZET EEN GOED DOEL IN UW TESTAMENT > 76

Sommige deskundigen durven het te voorspellen: nog even en erfenissen vormen de belangrijkste inkomstenbron voor goede doelen. Heeft u al een goed doel opgenomen in uw testament? En hoe gaat dat?

IEDEREEN KAN DEMENT WORDEN > 86

Naarmate we ouder worden, neemt de kans op dementie snel toe. En wat wil je dan geregeld hebben? Wat kun je op tijd doen, nu het in de bovenkamer allemaal nog goed draait?

Colofon

Goed Geregeld! (over erven, schenken en nalaten) verschijnt twee keer per jaar en komt tot stand in samenwerking met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB).

Productie

Ronald Koopmans
Roel Smit

Redactie

Roel Smit (hoofdredacteur)
Peter Boorsma
Berber Bijma
Dorine van Kesteren
Elwine de Rue (correctie)
Barbara Schilperoort

Art direction en vormgeving

Ronald Koopmans

Fotografie/beeld

Marcel Molle, Roel Smit,
iStock, Joost Evers, Koen Suyk,
Ronald Koopmans

Uitgever

Hoeksjan Redactie
en Communicatie
Bloesem 23
2441 DK Nieuwveen
T (06) 53154722
E info@hoeksjan.nl

Losse nummers

Goed Geregeld! wordt onder andere verspreid via notarissen, (kandidaat)notarissen en erfrechtadvocaten. Losse nummers (€ 7,95 inclusief verzendkosten) zijn verkrijgbaar via www.bol.com of door een e-mail te sturen aan de uitgever.

Verzending notariaat

De leden van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en van VEAN kunnen voor bijbestellen en voor het aan- en afmelden van een kantoor contact opnemen met: Hoeksjan Redactie en Communicatie
T (06) 53154722
info@hoeksjan.nl

Advertentie-acquisitie

Sales & Services
Gerrit Kulsdom
Postbus 2317
1620 EH Hoorn
T (0229) 211 211
E gerrit@salesandservices.nl
ISSN: 2666-5026

Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet genoemde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervaelvoudigd (waar- onder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevens- bestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toe- stemming van de uitgever.

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de grootste zorg is besteed, aanvaarden de redactie en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

NIEUWS ENTIPS

Redactie Roel Smit

iStock

HOREN MEDISCHE ZAKEN IN EEN LEVENSTESTAMENT?

In een levenstestament kunt u vastleggen wat u wilt in de laatste fase van uw leven, omdat u het op dat moment zelf misschien niet meer kunt doen. Maar horen medische zaken thuis in zo'n levenstestament? Notarissenorganisatie KNB vindt van wel. Maar laat het niet alleen bij het levenstestament, praat ook met uw arts.

In Notariaat Magazine, het tijdschrift van de KNB, schreef de voorzitter van de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillig Levens einde (NVVE) dat notarissen in een levenstestament beter niets kunnen opschrijven over het levenseinde dat iemand wenst. 'Wij horen dagelijks dat mensen denken met een levenstestament alles goed te hebben geregeld. Laat mij u uit de droom helpen: voor medische zaken rondom het levenseinde geldt dit uitdrukkelijk niet.' Daarvoor zou een wilsverklaring in het medisch dossier van de betrokkene een betere optie zijn.

Notarissenorganisatie KNB is het daar niet mee eens. Ja, mensen moeten zeker ook altijd het gesprek aangaan met hun arts over de wensen ten aanzien van hun levenseinde. Als het goed is, wijzen notarissen daar ook op.

Heeft het opnemen van medische wilsverklaringen in een levenstestament dan wel zin, als hier nog een gesprek met de arts op moet volgen? Zeker, zegt de KNB. 'De notaris biedt rechtszekerheid door de identificatie van de cliënt en de toetsing van diens wilsbekwaamheid. De notaris geeft de cliënt bovendien rechtsbescherming. Door met de cliënt te zoeken naar regelingen die passen bij diens persoonlijke situatie, die regelingen vast te leggen in een juridisch sluitend document en dat document te bewaren. Voor altijd. Het kan dus nooit kwijtraken.'

Notarissen leggen het uit via nieuwe podcast

Notarissenorganisatie KNB is ook begonnen met een podcast. Onder de naam *FF serieus* wordt een podcastserie gemaakt om ingewikkelde, notariële onderwerpen op een eenvoudige manier te bespreken. Gasten zijn enthousiaste notarissen.

De eerste aflevering (met kandidaat-notaris Denise van Wees, gespecialiseerd in familierecht) gaat over trouwen. Welke vormen van trouwen zijn er? Waarom zou je trouwen? Wat moet je dan regelen? Wat is koude uitsluiting? En waarom is september de meest populaire trouwmaand?

De podcast wordt gepresenteerd door Heleen Boex en Jochem van Laar van de KNB. De eerste aflevering is te beluisteren door de QR-code te scannen.

100.000 DONALD DUCKS KRIJGEN NIEUWE EIGENAAR

Een man uit het Zeeuwse dorp Groede heeft een enorme collectie Donald Duck-exemplaren gekocht van een verzamelaar uit Limburg. Dit meldt Omroep Zeeland. De oude eigenaar van de 100.000 stripbladen werd landelijk nieuws omdat hij noodgedwongen moest stoppen met verzamelen. De nieuwe eigenaar neemt de verzameling nu in zijn geheel over.

De koper, de 49-jarige Rini Leenhouts, zegt dolgelukkig te zijn. Met zijn nieuwe aanwinsten is zijn collectie tien keer zo groot geworden. Even blij is verkoper, Jan Simons (75), die vanwege gezondheidsproblemen moest stoppen met verzamelen. Hij hoopte dat iemand zijn verzameling in zijn geheel zou overnemen en dat is dus gelukt.

Naar verluidt is deze collectie van meer dan 100.000 exemplaren van het 'vrolijk weekblad' de grootste van Nederland. Hoeveel er voor de overdracht is betaald, werd niet bekendgemaakt.

iStock

Rijksmonumenten worden steeds jonger

Bij Rijksmonumenten denken we aan grachtenhuizen uit de Gouden Eeuw of middeleeuwse kerken en kastelen, maar de rijksoverheid streeft ernaar steeds meer jonge 'objecten' het predicaat Rijksmonument te geven. Te beginnen met bouwwerken uit de jaren 1965-1990.

'Deze periode was er een van economische bloei, sociale experimenten en democratisering', zegt de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, dat monumenten moet voordragen. 'Overal in Nederland verrezen nieuwe steden, woonwijken, snelwegen, groengebieden, kunstwerken en publieke voorzieningen. Het rijk, gemeenten en burgers investeerden in een toekomstgericht Nederland.'

Veel van die bouwwerken zouden een beschermde status verdienen, omdat ze anders

te lichtvaardig gesloopt zouden kunnen worden. De objecten zeggen volgens de rijksdienst veel over de tijdgeest van toen; van burgeractivisme en inclusie tot een veranderende religieuze beleving.

Op de lijst met voorlopig 15 objecten staan bijvoorbeeld de Yunus Emre Moskee in Almelo (de eerste moskee in Nederland met koepel en minaret) en de Emmauskerk in Nieuwegein, volgens de rijksdienst is deze een toonbeeld van de democratisering van de kerken. Ook bevat de selectie beeldbepalende werken van architecten als Jaap Bakema (stadhuis Terneuzen) en Herman Herzberger (Centraal Beheer), Aldo van Eyck (Hubertushuis) en een experimentele woonwijk op palen: de Kasbah van Piet Blom.

De lijst met vijftien vormt een eerste selectie. In 2026 volgen er meer.

istock

Aantal onbeheerde nalatenschappen lijkt hard te groeien

Bij het Rijksvastgoedbedrijf komen steeds meer meldingen binnen over nalatenschappen waarop niemand aanspraak maakt. In 2024 waren dat er circa 3.500, wat 11 procent meer is dan het jaar daarvoor.

Er zijn huizen die jaren leegstaan en waarvan niemand weet van wie ze zijn. Na het overlijden van de bewoner(s) raakt de tuin overwoekerd en het huis in verval. En ook het Kadaster dat de rechten registreert van grond en gebouwen, weet niet altijd wie welke rechten heeft. Soms zijn er geen erfgenamen, soms is niet bekend wie er recht heeft op de erfenis en soms laten erfgenamen de nalatenschap bewust onbeheerd.

Voor dit soort eigendomsmysteries kan men een melding doen bij het Rijksvastgoedbedrijf, dat

probeert erfgenamen te traceren. Volgens deze organisatie lukt het bijna altijd om een erfgenaam te vinden. Als er echter helemaal niemand is, krijgt de Staat de erfenis. Als er binnen 20 jaar toch nog een erfgenaam opduikt, dan wordt de opbrengst minus de kosten uitgekeerd via de consignatiekas van het ministerie van Financiën.

Opvallend is de snelle groei van het aantal meldingen van onbeheerde nalatenschappen bij het Rijksvastgoedbedrijf. Dat waren er in 2016 nog maar ruim 800, nu dus ruim vier keer zoveel. Vooral in coronatijd was de groei sterk. Of er daadwerkelijk meer onbeheerde nalatenschappen zijn of dat de dienstverlening van het Rijksvastgoedbedrijf gewoon meer bekendheid heeft gekregen, is overigens niet helemaal duidelijk.

istock

Waarom is een verklaring van erfrecht noodzakelijk?

Als een naaste is overleden, vragen sommige instanties om een verklaring van erfrecht. Banken doen dat bijvoorbeeld. Dan hebben zij zekerheid dat u degene bent met wie zij zaken mogen doen.

Een verklaring van erfrecht geeft zekerheid dat u bevoegd bent (eventueel mede namens andere erfgenamen) een nalatenschap af te wikkelen. Zo'n verklaring is bijvoorbeeld ook

nodig om een woning uit een erfenis te mogen verkopen. Een verklaring van erfrecht wordt afgegeven door een notaris, die altijd eerst nagaat of de overledene een testament had laten opmaken.

Meer weten over de verklaring van erfrecht? Kijk dan op www.notaris.nl, de website van de notarissenorganisatie KNB, of scan deze QR-code.

NIEUWS ENTIPS

Kies uw eigen goede doel met de digitale Geefwijzer!

Waar vind ik dat ene goede doel? Welke goede doelen houden zich allemaal bezig met een bepaald thema? Welke organisaties werken bij mij in de buurt? Vind de antwoorden in de digitale Geefwijzer (jaarlijks meer dan 100.000 raadplegingen), een initiatief van Kenniscentrum Filantropie in samenwerking met het magazine Goed Geregeld!

Wilt u meer informatie over de Hartstichting, over de Stichting AAP of over de Stichting School en Scholing Siaya? Wilt u weten welke goede doelen in uw provincie opkomen voor het behoud van de natuur? Of misschien wilt u geld geven of nalaten aan een organisatie die opkomt voor de zwerfkatten in de haven van IJmuiden?

Maak dan gebruik van de Geefwijzer (www.geefwijzer.nl). Een uitgebreide, gebruiksvriendelijke databank, waarin de gegevens zijn opgenomen van inmiddels 8.000 goede doelen in Nederland.

De goede doelen die op de Geefwijzer vermeld worden, hebben allemaal hun informatie ingevoerd. Per goed doel kan op een detailscherm informatie verkregen worden over de kenmerken van het goede doel, de eventuele prestaties die het heeft geleverd, financiële gegevens en dergelijke. Bij een groot aantal organisaties is er een online donatiemogelijkheid. Dat maakt het de gever gemakkelijk en scheelt het goede doel veel kosten.

Let op! Een overzicht van goede doelen die uw gift of nalatenschap goed kunnen gebruiken is ook achterin dit magazine (in het Supplement voor Gulle Gevers) te vinden.

istock

LEVENSTESTAMENT BESTAAT 15 JAAR

Het levenstestament bestaat 15 jaar. Inmiddels hebben ruim 1,8 miljoen Nederlanders er één. Deze notariële akte behoort inmiddels tot de meest getekende akten in Nederland.

Een levenstestament is een akte waarin je vastlegt wie namens jou beslissingen mag nemen als je dat zelf niet meer kunt, bijvoorbeeld door ziekte of een ongeluk. Het gaat vaak om financiële en medische keuzes. Alleen al in 2024 werden 263.000 levenstestamenten opgesteld. Notaris Barbara van Kampen (voorzitter van notarissenorganisatie KNB) ziet de trend ook in de praktijk: 'Het levenstestament voorziet in de behoefte van mensen om alles goed geregeld te hebben. Zonder levenstestament moeten familieleden naar de kantonrechter, en dat is vaak een langdurige en onprettige route.'

Wie een levenstestament overweegt, doet er volgens Van Kampen goed aan advies in te winnen bij een notaris: 'De notaris kan alle juridische gevolgen goed uitleggen en toelichten. Bovendien checkt de notaris de wilsbekwaamheid van de opsteller. Het levenstestament is een notariële akte met dwingende bewijskracht zodat eenieder (ook instanties) eraan gebonden is.'

Maak een blijvend verschil in de toekomst van een kind

UNICEF is er voor ieder kind, voor nu én morgen.
Door UNICEF (naast uw dierbaren) op te nemen in
uw testament laat u uw nalatenschap spreken voor
de lange termijn.

Vraag de gratis brochure
aan op unicef.nl/nalaten

unicef voor ieder kind

VOOR NU **ÉN** MORGEN

SUPPORT
CASPER 10 JAAR

10 jaar support.
10 jaar vooruitgang.

maar er is nog geen reden om dit te vieren.

Elke dag overlijden er tot 10 mensen in Nederland aan alvleesklierkanker. Hiermee is alvleesklierkanker de tweede meest dodelijke vorm van kanker in ons land. Support Casper zet zich in voor innovatief, baanbrekend onderzoek tegen alvleesklierkanker.

Dankzij duizenden donateurs hebben we in de afgelopen 10 jaar onderzoek mogelijk gemaakt dat écht verschil maakt, zoals immunotherapie, bijvoorbeeld de dendritische celtherapie: een vernieuwende behandelingsmethode die patiënten hoop geeft waar die eerder niet was.

WWW.SUPPORTCASPER.NL

SCAN VOOR MEER INFORMATIE

OVER NALATEN

NL82 INGB 0000 0420 00 t.n.v. Stichting Overleven met Alvleesklierkanker

Samen maken we het verschil

Wilt u ook een financiële bijdrage doen aan wetenschappelijk onderzoek naar de ontwikkeling van behandelmethoden van alvleesklierkanker, zoals het onderzoek naar verschillende oncolytische virussen in combinatie met immunotherapie? Dat kan op vele manieren, onder andere door het opnemen van onze Stichting in uw testament. Nalaten aan Stichting Overleven met Alvleesklierkanker betekent investeren in innovatief onderzoek naar effectieve en betaalbare behandelingen voor alvleesklierkankerpatiënten.

Nalaten is iets heel bijzonders. Mr. Leonie Geenen-van Straaten beantwoordt al uw vragen rondom nalaten aan onze Stichting, zodat er ook na uw overlijden doorgewerkt kan worden aan innovatieve behandelmethoden van alvleesklierkanker.

Neem vrijblijvend contact op met mr. Leonie Geenen - van Straaten via:

T 0626520371
E leonie@supportcasper.nl

Namens prof. dr. Casper van Eijck en zijn team: *Bedankt voor uw steun!*

ZOA
van noodhulp
naar wederopbouw

Uw nalatenschap geeft vluchtelingen toekomst

Als u nalaat aan ZOA, geeft u hoop door. Dankzij uw nalatenschap ontvangen mensen die getroffen zijn door oorlogen en rampen noodhulp. Zij voelen zich niet alleen en weten zich door u gezien.

U kunt vrijblijvend contact met ons opnemen om hierover door te praten. Ook kunt u de brochure over nalaten aan ZOA bij ons opvragen.

Yolenta Pater
06 558 307 18
y.pater@zoa.ngo

Caroline Petri
06 291 798 08
c.petri@zoa.ngo

zoa.nl/nalaten | steun.zoa.nl/donatie

Notaristelefoon: handig voor als u meer wilt weten

Heeft u algemene vragen over notariszaken of wilt u weten of het verstandig is om een notaris in te schakelen? Bel dan de Notaristelefoon. U krijgt dan een notaris of notarieel deskundige aan de lijn. Bel de Notaristelefoon voor al uw algemene vragen over erfenissen, testamenten, schenkingen, het kopen van een huis, huwelijkse voorwaarden, het oprichten van een BV en nog veel meer. Uw vraag wordt beantwoord door notarissen en notarieel deskundigen.

De Notaristelefoon is puur een informatielijn. U krijgt bijvoorbeeld uitleg over het verschil tussen een erfenis beneficiair aanvaarden en een erfenis verwerpen. Of hoe de afwikkeling van een nalatenschap werkt en wat de rol van de notaris is. Bij meer gedetailleerde vragen, bijvoorbeeld over uw persoonlijke situatie, wordt u verwezen naar een notaris. Medewerkers van de Notaristelefoon kunnen geen aktes opstellen, zij leggen geen dossier van u aan, ze mogen uw dossier niet inzien en geven u ook geen second opinion.

De Notaristelefoon kost 80 cent per minuut, met een starttarief van 4,54 cent. Voor de wachttijd betaalt u alleen de gebruikelijke belkosten (dus niet 80 cent per minuut). Het maximum is 40 euro per gesprek, plus uw gebruikelijke belkosten. De gesprekken duren gemiddeld 6 minuten.

Notaristelefoon: 0900 3469393 op werkdagen van 9.00 - 13.00 uur (80 cent per minuut).

Voor meer informatie, gebruik de QR-code.

Stock

‘Steeds meer ruzie over erfenissen’

Vechterfenissen komen steeds vaker voor, concludeert RTL Nieuws op basis van een onderzoek onder 22.000 Nederlanders; meer dan een kwart van de deelnemers heeft bij de afwikkeling van een erfenis ruzie of onenigheid gekregen.

Volgens RTL Nieuws zouden ook notarissen, rechtsbijstandsverzekeraars en rechtbanken een toename signaleren van het aantal conflicten. Zo zou Univé in de eerste zeven maanden van dit jaar ruim 700 meldingen hebben gekregen over erfkwesties, waarvan een derde leidde tot een dossier. In 2019 lag dat aantal bijna de helft lager. DAS zou in de eerste helft van 2025 een stijging van 3 procent ten opzichte van vorig jaar hebben laten zien. In 2022 ging het om nog geen 1.800 erfkwesties, in 2024 om al bijna 2.200. Verzekeraar ARAG had geen exacte cijfers, zag wel een stijging van het aantal zaken op drie punten:

- Ruzie met de executeur (degene die verantwoordelijk is voor het afwickelen van de erfenis).
- Vermoedens van financieel misbruik.
- Een overledene die niet meer wilsbekwaam zou zijn geweest toen het testament werd ondertekend.

Van de 22.000 deelnemers aan het onderzoek had overigens slechts een derde een testament. Zo'n 17 procent van de deelnemers had helemaal niets geregeld na overlijden.

Ministerie roept ouderen op te praten over later

Denk na over later en praat erover met familie, vrienden of bureu. Die oproep doet het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) aan iedereen die ouder is dan 60 jaar. Wat wil je doen om gezond te blijven, prettig te blijven wonen en wat kun je voor elkaar doen als zorg nodig is?

De campagne heet *Praat vandaag over morgen* en er wordt onder andere gewerkt met zogeheten *gesprekskaarten*. Hiermee kunnen ouderen op een makkelijke manier het gesprek voeren over later. Er staan vragen op als: Van welke activiteiten krijg jij energie? Wie zou jou kunnen helpen in de tuin of met de boodschappen als dat later nodig is? Wat zou je nu al aan je woning kunnen aanpassen? Of wie in jouw omgeving kan jij met iets helpen?

De gesprekskaarten zijn te vinden op www.praatovermorgen.nl.

Naast de gesprekskaarten organiseren maatschappelijke organisaties activiteiten die het gesprek moeten stimuleren. Zoals de gespreksbijeenkomsten *Senioren zelf aan zet* (Senioren Brabant-Zeeland, Senioren Limburg en KBO-Senioren-Overijssel), *Krachtig ouder worden* (Seniorencoallie) en *Zorgen voor jezelf, er zijn voor elkaar* (MantelzorgNL). Dit zijn bijeenkomsten waar 60-plussers inspiratie op kunnen doen over wat zij kunnen doen voor later én hierover in gesprek kunnen met anderen.

De campagne *Praat over morgen* is de komende maanden ook te zien op TV, radio en via social media.

Partij voor
de Dieren

JE KUNT DE WERELD NIET MEENEMEN, MAAR JÉ KAN WÉL IETS ACHTERLATEN.

Wilt u uw liefde voor dieren, natuur en mens laten voortleven? Met een nalatenschap aan de Partij voor de Dieren draagt u bij aan een leefbare Aarde voor ál haar bewoners. Kijk op partijvoordedieren.nl/nalaten of mail naar nalaten@partijvoordedieren.nl

Scan en lees
meer over
nalaten

Dit is een politieke reclameboodschap over beleid of maatschappelijke thema's.
Meer informatie op politiekereclame.nl

Wat te doen bij een overlijden; handig hulpje van de overheid

Bij het overlijden van een naaste komt er veel op u af. Emoties, het afscheid en vaak ook praktische zaken rondom de uitvaart. Het kan dan lastig zijn om de zaken die geregeld moeten worden te overzien. Om deze zaken op een rij te zetten, heeft de overheid een handig hulpmiddel ontwikkeld.

Op www.rijksoverheid.nl/overlijden maakt u een overzicht voor uw situatie. Op het overzicht dat u hier vindt, ziet u precies wat u voor en na de uitvaart kunt regelen. Zo bent u zo min mogelijk tijd kwijt aan regelzaken en kunt u zich focussen op wat echt belangrijk is: het afscheid van uw naaste.

Wilt u uw eigen overlijden goed voorbereiden? Bijvoorbeeld voor later, of omdat u weet dat u niet lang meer leeft?

Op www.rijksoverheid.nl/overzicht vindt u onder Overlijden het overzicht 'Voorbereiden op eigen overlijden'. Door een overzicht te maken van uw situatie ziet u meteen wat u kunt (laten) regelen voor uw eigen overlijden. Laat een naaste een erfenis na? Op www.rijksoverheid.nl/erven vindt u waarmee u rekening moet houden. Heeft u bijvoorbeeld recht op de erfenis, of een deel daarvan? Dan kunt u naast geld en bezittingen ook schulden erven. U moet er dan voor zorgen dat die worden betaald.

(Advertenties)

Thuis in het Friese landschap

It Fryske Gea beschermt, beheert en ontwikkelt al 95 jaar de natuur en het erfgoed van Fryslân. Voor vandaag en voor later.

Overweegt u na te laten aan het landschap dat u zo lief is? Maak vrijblijvend kennis met ons.

Meer informatie op
www.itfryskegea.nl
of scan de QR-code

**BOEDEL
MAKELAAR**

Uw partner voor een zorgeloze inboedelafwikkeling

WAT DOEN WIJ

- ✓ ontruimen in Nederland en België
- ✓ taxeren inboedels
- ✓ veilen en verkopen kunst & antiek
- ✓ verkopen voertuigen

WIJ WERKEN VOOR

- ✓ notarissen
- ✓ particulieren
- ✓ goede doelen
- ✓ makelaars
- ✓ uitvaartverzorgers

Al meer dan 25 jaar ervaren als betrokken en discreet.

Bel vrijblijvend 088 – 000 9 222
info@boedelmakelaar.nl | www.boedelmakelaar.nl

Partner Mantorini Art & Interiors

R

Tv-presentator

RUBEN NICOLAI

‘WEES LIEF,
MAAR BLIJF SLIM’

Wat hij wil meegeven aan zijn twee dochters? ‘Ach, wees een beetje lief. Maar blijf slim, laat je de kaas niet van het brood eten.’ Ruben Nicolai, presentator van onder andere de tv-serie ‘De Erfgenaam’ praat over zichzelf, over het belang van een goed testament en over Stichting Hartekind en Villa Joep, de twee goede doelen waarvoor hij zich inzet.

Tekst **Roel Smit** / Fotografie **Marcel Molle**

‘**A**ch, weet je? Ik ben eigenlijk gewoon een *natte dwell*.’ Ruben Nicolai zegt het met een brede grijns op zijn gezicht. Maar er zit wel een grond van waarheid in. De meeste beslissingen neemt de veelgevraagde tv-presentator op basis van emotie. Zoals het besluit om ambassadeur te worden van de Stichting Hartekind (voor kinderen met hartafwijkingen) en voor Villa Joep (voor kinderen met *neuroblastoom*, een vaak dodelijke vorm van kanker). ‘Absoluut, emotionele besluiten.’ Hij staat er overigens nog steeds achter en denkt terug

aan het moment dat hij door de Stichting Hartekind werd benaderd en een folder doorbladerde. ‘Baby’s, peuters met slangetjes in de neus, plakkers op de borst.’ Of aan de keer dat hij een ziekenhuis bezocht met patiëntjes. ‘Allemaal piepkleine bedjes...’ Ruben’s stem stukt heel even en zijn ogen worden wat vochtig. ‘Ik krijg er nu weer kippenvel van. Binnen een paar minuten was ik óm; zeg maar wat je van me nodig hebt, ik ga voor je aan de slag. Zeg nou zelf, het is toch tegennatuurlijk dat kinderen zo worden getroffen. Je wilt niet zien dat een kind zo’n doodstrijd moet voeren; kinderen horen hun ouders te overleven.’ >>

‘Je wilt niet dat een kind een doodstrijd moet voeren; kinderen horen hun ouders te overleven’

Hij geeft het eerlijk toe. Er komen meer emoties naarmate hij ouder wordt. Zeker toen hij kinderen had gekregen. ‘Voor die tijd stond ik vrij *hard* in het leven. Daarna veel minder. Na de geboorte van mijn eerste dochter kon ik ‘s avonds in bed alleen maar enge dingen bedenken. Stel je voor dat ze over de rand van het balkon valt... Vreselijk, de gruwelijkste dingen kwamen langs voor het slapengaan. Ik ben in de loop van de tijd zeker veranderd.’

POPULAIR

Ruben Nicolai (50) is een tv-gezicht dat iedereen kent. Hij speelde als cabaretier veel in theaters, maar werd landelijk vooral populair met het komische tv-programma *De Lama's*, waarin hij optrad van 2004 tot en met 2008 met onder anderen Jeroen van Koningsbrugge en Ruben van der Meer. Maar hij presenteerde ook heel andere programma's, zoals voor BNN *Je zal het maar hebben*, *Rad van Fortuin*, *Try before you die* en *Ruben vs Sophie*. In 2009 won hij de Zilveren Televisierster. En later was hij te zien in grote producties als *5 tegen 5*, *Idols*, *Grillmasters*, *RTL Boulevard*, *Wie ben ik?*, *Lego Masters* en *The Masked Singer*.

En dan zijn we nog verre van volledig. Vijf jaar geleden begon hij bijvoorbeeld met het presenteren van *De erfgenaam*, een RTL-programma waarin hij samen met onderzoeker Klaas Zondervan op zoek gaat naar de rechtmatige erfgenamen van nalatenschappen. Soms gaat het dan om geld

waarvoor nooit een erfgenaam is gevonden (en dat dus uiteindelijk in de staatskas dreigt te verdwijnen), soms om brieven waarvan niemand meer de herkomst weet. In vrijwel alle gevallen zijn de verhalen eromheen de moeite meer dan waard. Hij zal nooit vergeten dat hij in Indonesië een vrouw mocht bezoeken die dagelijks de moskee schoonmaakte; ze verdiende daarmee 10 dollar in de drie maanden. ‘Ik mocht haar en haar twee kinderen gelukkig maken met een bedrag van 21.000 euro. Zoiets is *live changing*. Zo iemand gun je het heel graag. En bedenk goed: als er niemand wordt gevonden voor een erfenis, dan is die na twintig jaar voor de Staat. Een bedrag van 21.000 euro is niets op een rijksbegroting van paar honderd miljard, maar voor iemand die krap bij kas zit, kan het een enorme opsteker zijn.’

VERHALEN

Vaak gaat het niet eens om geld, maar is emotionele waarde belangrijker. De Tweede Wereldoorlog biedt veel van die verhalen. Waarom gaf een gewonde Amerikaanse militair zijn ring weg toen hij na de bevrijding met zijn jeep op een mijn reed. Wie was die militair en waarvoor bedankte hij een Nederlandse vrouw met dit sieraad? Het is een aflevering waaraan Ruben Nicolai nu de laatste hand legt. En waarom en aan wie schreef die Nederlandse militair in de meidagen van 1940 een briefje vanuit een krijgsgevangenkamp? Het zijn allemaal vragen die hij probeert te beantwoorden in *De erfgenaam*.

‘Wat me in vier seizoenen van dit programma het meest is bijgebleven? Dat elke familie de moeite waard is, elke familie heeft zijn eigen verhaal. Of je nu al 300 jaar op dezelfde plek in Nederland woont of de hele wereld hebt rondgereisd, het maakt niet uit. Maar het belangrijkste dat ik heb geleerd is: zorg dat je een testament hebt. Zorg dat je zelf regelt hoe het allemaal moet gaan na je overlijden. Ik ben ook op een andere manier naar notarissen gaan kijken. Ik dacht altijd dat ze een saai en stoffig vak hadden. En ik dacht: een testament is iets voor als je 65-plus bent. Helemaal niet! Ik heb zelf een fantastische notaris, die me haarfijn heeft uitgelegd dat je in een testament letterlijk al je wensen kunt vastleggen. Wat je wilt dat er gebeurt met je geld, maar ook heel andere dingen. Bij wijze van spreken kun je vragen of iedereen met een groene broek en een roze overhemd naar de begrafenis wil komen... hoewel iedereen dat uiteindelijk wel zelf bepaalt, haha. Maar je kunt het ook heel persoonlijk maken en bijvoorbeeld een brief nalaten aan je kinderen voor het geval je plotseling komt te overlijden.’

GOED DOEL

Een testament maakt het ook mogelijk iets na te laten aan een goed doel. Dat hoeft niet per se de hele nalatenschap te zijn, het kan ook in de vorm van een vast bedrag. Ook daarmee wordt Ruben Nicolai vaak geconfronteerd. ‘Mensen die aan het einde van hun leven flink ziek zijn >>

Help de natuur beschermen en breng uw nalatenschap tot leven

Wij zijn Diergaarde Blijddorp, een toonaangevende organisatie op het gebied van natuurherstel, -behoud, educatie en de verbinding tussen mens, dier en natuur. Wij nodigen u van harte uit om dit waardevolle werk met ons voort te zetten. Met onze betrokkenheid bij ruim 80 populatiemanagementprogramma's en steun aan wereldwijde natuurbeschermingsprojecten, vormt Diergaarde Blijddorp een unieke ontmoetingsplek in Rotterdam, verrijkt met 21 rijksmonumenten.

Door Diergaarde Blijddorp op te nemen in uw nalatenschap, helpt u mee aan een leefbare toekomst voor mens, dier en natuur.

Overweegt u na te laten aan Diergaarde Blijddorp?

Neem vrijblijvend contact op met:

Natasja Schipper

010 443 1495

steunons@diergaardeblijddorp.nl

Een toekomst zonder epilepsie – dáár werken we aan

Epilepsie kan iedereen overkomen, op elke leeftijd. In Nederland leven 200.000 mensen met epilepsie. Meer dan een miljoen naasten ervaren dagelijks wat dit betekent en ondervinden de gevolgen van dichtbij.

EpilepsieNL zet zich al ruim 130 jaar in voor:

- Meer kennis en begrip
- Minder aanvallen
- Uiteindelijk genezing

Met uw steun investeren we in innovatief onderzoek naar het voorspellen van epileptische aanvallen en in oplossingen die het leven verbeteren.

U kunt helpen. Door een schenking of door EpilepsieNL in uw testament op te nemen, draagt u bij aan een toekomst zonder epilepsie.

Vraag vrijblijvend onze brochure
Nalaten aan EpilepsieNL aan

epilepsie.nl/brochure-nalaten

Voor meer informatie,
neem contact op met
Anita Beunder
030 634 40 63
anita@epilepsie.nl

EpilepsieNL

Ruben koos voor twee
kleinere goede doelen:
'Tja, kinderen zijn voor
veel mensen - en ook
voor mij - een *soft spot*'

STICHTING HARTEKIND is opgericht door ouders van kinderen met een hartafwijking; dat zijn er in Nederland ongeveer 25.000. Doelstellingen zijn: het vergroten van hun overlevingskansen, het verbeteren van hun kwaliteit van leven, het informeren van ouders en een breed publiek over de impact van hartafwijkingen bij kinderen. Volgens de stichting zijn hartafwijkingen doodsoorzaak nummer 1 bij kinderen tot 15 jaar. Stichting Hartekind financiert wetenschappelijk onderzoek, geeft voorlichting en biedt ondersteuning. In 2024 werd voor het doel ruim 1,7 miljoen euro opgehaald.

VILLA JOEP is in 2003 opgericht door de ouders van Joep, die dat jaar op 4-jarige leeftijd overleed aan neuroblastoom kinderkanker. Dit is de meest voorkomende vorm van kanker bij kinderen onder de 4 jaar met een overlevingskans van 40 tot 50 procent. Villa Joep stimuleert en financiert wetenschappelijk onderzoek naar de bestrijding van neuroblastoom. Dat doet de organisatie vooral in het Prinses Máxima Centrum, maar ook in andere onderzoekscentra. Met de 19 miljoen euro die Villa Joep in de loop der jaren heeft opgehaald, zijn inmiddels 33 wetenschappelijke onderzoeken gefinancierd.

‘Mijn moeder heeft me ingeprint dat elk verhaal altijd twee kanten heeft’

geweest, laten nogal eens flinke geldbedragen na aan bijvoorbeeld het Rode Kruis of KWF Kankerbestrijding. Eigenlijk fantastisch hoe mensen in elkaar zitten en aan het einde van hun leven zo onbaatzuchtig kunnen worden. Zo van: deze ziekte moet andere mensen niet meer treffen.’ Zelf koos hij dus voor een ambassadeurschap bij twee kleinere goede doelen: Villa Joep en Stichting Hartekind, die opkomen voor ernstig zieke kinderen. ‘Tja, kinderen zijn voor veel mensen, en ook voor mij, een *soft spot*. Bovendien zijn het relatief kleine organisaties, die veel met vrijwilligers werken, die vaak ook nog eens ervaringsdeskundigen zijn. Ze weten wat het is om een kind te hebben met ernstige hartproblemen of kanker. Mensen die vaak tot over hun oren in de materie zitten en die er hun levenswerk van gemaakt hebben om hun doel te helpen bereiken. Dan ben ik blij dat ik heel bescheiden ook wat kan helpen.’

EIGEN FAMILIEVERHAAL
In *De erfgenaam* vertelt Ruben

Nicolai veel familie verhalen. Wat is zijn eigen familie verhaal? Wat heeft hij van zijn ouders meegekregen en wat hoopt hij zijn kinderen (Ruben heeft dochters van 18 en 14 jaar) mee te geven? Ruben is de zoon van een vader die als chirurg werkte in Maastricht, Nijmegen, Groningen, kortom waar niet? ‘Van mijn vader heb ik geleerd dat werk belangrijk is – nou, dat breng ik wel in praktijk – en dat je vooral iets moet doen dat je leuk vindt. En dan maakt het niet uit dat het regelmatig ook in het weekeinde door gaat. Van hem heb ik ook gastvrijheid geleerd. Ik weet nog dat mijn zus onverwacht een paar Italiaanse vrienden over de vloer had. Toen mijn vader thuiskwam van zijn werk, haalde hij meteen twee flessen lekker Italiaanse wijn uit de kelder en heette de gasten met zijn horeca-Italiaans van harte welkom. *Fantastico!* En hij zorgde er vanzelfsprekend voor dat het nooit *eb was in de glazen*, zoals hij dat zelf noemde.’

‘Mijn moeder heeft me altijd ingeprint dat elk verhaal altijd

twee kanten heeft. Had ik op school ruzie gehad met de lerares Nederlands, dan zei zij: *Misschien heeft die vrouw wel een heel nare ochtend gehad of misschien heeft ze het thuis helemaal niet leuk*. Ik zat daar natuurlijk helemaal niet op te wachten, maar er zit natuurlijk wel een kern van waarheid in. Als er hiervan bij mij maar een klein beetje is blijven hangen, dan is het goed.’

En wat wil je meegeven aan je kinderen? Hoe moeten ze zich jou ooit herinneren?

‘Ze moeten niks, maar ik hoop dat ze zich een leuke vader herinneren, die leuke dingen met ze deed en zo nu en dan lekker met ze op stap ging. En wat ik ze mee wil geven, is eigenlijk heel simpel, het zijn geen tientallen leefregels. Want denk niet dat je kinderen zo heel veel kunt bijbrengen. Nee, *wees lief en blijf slim*, dat is het belangrijkste. Wees een beetje aardig voor de mensen, maar laat je niet de kaas van het brood eten. Met die twee principes kom je een heel eind. Veel ingewikkelder is het niet, wat mij betreft.’ <<

Wist u dat een hartafwijking
de nummer 1 doodsoorzaak
is bij kinderen tot 15 jaar?

Geef 25.000 hartekinderen
in Nederland zoals Fiene
een gezonde toekomst.

Voor meer informatie kijk op
www.hartekind.nl/nalaten
of scan de QR code hiernaast.

Wat wilt u nalaten als u er niet meer bent?

Misschien denkt u er wel eens
over na: Wat geef ik door aan de
wereld als ik er niet meer ben? Met
uw nalatenschap bent u blijvend
van betekenis voor mensen die
leven in armoede en nood, en
draagt u ook na uw leven bij aan
het werk voor Gods koninkrijk.

**Meer weten? Ga naar
metterdaad.nl/geregeld**

Of neem contact op met relatiemanager Karin de Kleuver.
Bel 035-647 44 66 of mail karin@eo.nl

1. Geld in de stenen?
Voorkom dat de kinderen
nu al moeten afrekenen

2. Hol het vermogen van
de langstlevende uit
met een rentevergoeding

(5x)
Geld
besparen
met een
testament

3. Opname in een
verpleeghuis?
Voorkom een hogere
eigen bijdrage

4. Laat belastingvrij
na aan de
kleinkinderen

5. Schenk bij leven

Maak goed gebruik van vrijstellingen en tarieven

Met een goed testament kunnen u en uw erfgenamen duizenden euro's aan erfbelasting besparen of uitstellen. Hoe? Door optimaal gebruik te maken van vrijstellingen, tarieven en een goede timing. De notaris weet precies hoe dit zit. Vijf slimme routes.

Tekst **Dorine van Kesteren** | Beeld **iStock**

1. GELD IN DE STENEN? VOORKOM DAT DE KINDEREN NU AL MOETEN AFREKENEN

In Nederland geldt standaard de *wettelijke verdeling*. Dit betekent dat de langstlevende echtgenoot alles krijgt en de kinderen slechts een niet-opeisbare vordering op die ouder. Maar over die vordering moeten de kinderen wél erfbelasting betalen, hoewel zij het geld niet direct krijgen. Ook als al het geld in de stenen van de ouderlijke woning zit.

Stel dat u en uw partner twee kinderen hebben en een huis dat 600.000 euro waard is. Uw partner overlijdt. Dan is de nalatenschap de helft daarvan: 300.000 euro. Dat bedrag wordt door de drie erfgenamen gedeeld: u, kind 1 en kind 2 erven ieder 100.000 euro. U hebt als langstlevende een belastingvrijstelling van 800.000 euro, maar bij de kinderen bedraagt die slechts 25.000 euro. Dat betekent dat zij ieder over 75.000 euro 10 procent erfbelasting moeten betalen, dus 7.500 euro.

'Eigenlijk is het een raar systeem', zegt notaris Ineke Meuwese van het gelijknamige notariskantoor familierecht in

Arnhem. 'De kinderen kunnen hun vordering nog helemaal niet opeisen. Sterker nog, misschien krijgen zij hun erfdeel wel nooit uitbetaald, want het kan zomaar zijn dat de langstlevende de ene dure cruise na de andere gaat maken. Toch moeten zij er wel al erfbelasting over betalen.'

Het goede nieuws is dat er een oplossing is. 'In een testament kun je regelen dat de hoge vrijstelling van de langstlevende beter wordt 'afgevuld'. De ouder krijgt dan een groter erfdeel en de kinderen een kleiner erfdeel, bijvoorbeeld 25.000 euro, gelijk aan hun vrijstelling. De resterende kindsdelen van 75.000 euro komen dan bij de langstlevende terecht, die daarvoor nog ruimte genoeg heeft in zijn of haar vrijstelling. Het gevolg is dat er bij het eerste overlijden geen erfbelasting hoeft te worden betaald. Dit noemen we een *afvullegaat*.'

Deze constructie heeft ook nadelen. De kinderen krijgen bij het overlijden van de langstlevende mogelijk minder, vooral als deze hertrouwt en voor het gemak dan maar alles nalaat aan de nieuwe >>

WWF-NL, oftewel het Wereld Natuur Fonds, beschermt niet alleen bedreigde diersoorten, maar helpt de gehele natuur beschermen én herstellen. "Het is heel mooi om te zien dat veel mensen ons werk ondersteunen", zegt Liedewey de Haas.

Liedewey de Haas (55) is bij WWF-NL Relatiemanager Nalatenschappen. Wat houdt dat eigenlijk in? "WWF-NL heeft voor haar werk geld nodig", vertelt Liedewey. "Gelukkig realiseren veel mensen zich dat wij zonder de natuur niet kunnen bestaan. Daarom ondersteunen veel mensen met een gift of donateurschap het werk van WWF-NL. Ook zijn er mensen die na hun overlijden geld nalaten aan WWF-NL. Dat laatste roept soms vragen op en ik ben er om die te beantwoorden."

Een van die vragen is vast: 'hoe vertel ik het mijn kinderen?'...

Liedewey lacht en zegt: "Niet iedereen heeft kinderen. Mensen die ze wel hebben zeggen vaak: 'mijn kinderen hebben het al goed en daarom wil ik ook wat nalaten aan een goed doel.' Door een leefbaarder aarde na te laten, geef je immers indirect ook iets waardevols door aan je kinderen en kleinkinderen."

Als je wilt nalaten aan een goed doel, moet je dan een testament opmaken?

"Ja, als je je huis of vermogen wilt nalaten aan anderen dan je directe erfgenamen, moet je dat vastleggen in een testament."

Maar dat kost geld. Is dat niet zonde? Kan je dan niet beter een schenking doen?

"Soms is geven bij leven inderdaad een goede optie. Voor anderen is juist nalaten een betere manier om ons te steunen. Wij helpen je graag bij het maken van de voor jou beste keuze. Mocht dat nalaten zijn, dan ondersteunen we je met praktische adviezen. De belangrijkste vragen en informatie rondom het regelen van je nalatenschap hebben we gebundeld in een handig werkboek. Dit werkboek bieden wij kosteloos en vrijblijvend aan."

En hoe zit het met de erfbelasting?

"Als goed doel met een ANBI-status betalen wij geen erfbelasting. Zo komt alles wat je nalaat aan WWF-NL ten goede aan het beschermen en herstellen van de natuur. In ons jaarverslag kan je zien aan welke projecten deze gelden worden besteed."

Kan je ook geld nalaten voor een bepaald project?

"Jazeker, je kan je voorkeur aangeven voor een bepaald gebied, voor bossen, oceanen, voor een specifiek dier of voor

voorlichting en educatie. Dat vind ik nu juist zo leuk aan mijn werk: met mensen bespreken wat hun wensen zijn en hoe dat te realiseren is. Soms krijg ik de vraag of de natuur nog wel te redden is. Ja, er is veel mis, maar er gaat ook veel goed. En gezamenlijk met ons wereldwijde netwerk van collega's, partnerorganisaties, lokale bevolking en overheden tonen wij dagelijks aan dat meer natuur direct bijdraagt aan een leefbare wereld voor mens en dier."

Wilt u het werkboek nalaten kosteloos ontvangen?

Ga naar wwf.nl/werkboek

Wilt u in contact komen met Liedewey?

Ga naar: wwf.nl/nalaten

partner. Daarom kiezen sommige mensen voor een zogenoemde *tweetrapsregeling*. Dan krijgt de langstlevende het vermogen, maar mag dit niet nalaten aan iemand anders. 'Wat er overblijft bij het overlijden van de langstlevende, komt alsnog bij de kinderen terecht. Zo combineer je fiscale besparing en bescherming van de kinderen.'

2. HOL HET VERMOGEN VAN DE LANGSTLEVENDE UIT MET EEN RENTE-VERGOEDING

Zoals u inmiddels weet, hebben de kinderen een vordering op de langstlevende ouder. In uw testament kunt u opnemen dat deze vordering jaarlijks aangroeit met een bepaald rentepercentage. Dit heet een *renteclausule*. Wettelijk is deze rente maximaal 6 procent. U kunt kiezen tussen enkelvoudige rente – die alleen wordt berekend over het oorspronkelijke bedrag – en samengestelde rente: rente op rente, waardoor de vordering exponentieel groeit.

Stel dat er weer 600.000 euro vermogen is. Twee kinderen krijgen dan ieder een vordering van 100.000 euro. Als in het testament staat dat de langstlevende jaarlijks 6 procent rente verschuldigd is over die vordering, dan is de vordering na tien jaar verdubbeld tot 200.000 euro. Het gevolg? Tegen de tijd dat de langstlevende overlijdt, is zijn of haar nalatenschap aanzienlijk kleiner geworden, zodat de kinderen minder erfbelasting hoeven te betalen.

Overigens hoeft de langstlevende die rente niet daadwerkelijk te betalen, die wordt alleen op papier 'bijgeschre-

ven'. Deze constructie levert het grootste fiscale voordeel op als er een lange periode tussen de twee overlijdens zit. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij een groot leeftijdsverschil tussen partners of een (relatief) jong overlijden van één van beide partners.

3. OPNAME IN EEN VERPLEEGHUIS? VOORKOM EEN HOGERE EIGEN BIJDRAGE

De gedachte om bij opname in een verpleeghuis 'je eigen huis te moeten opeten' is voor veel mensen een schrikbeeld. Het zuurverdiende spaargeld of de overwaarde van de woning kunnen beter naar de kinderen dan naar de zorginstelling, is het idee. Daarom bevatten veel testaments een zogenoemde *Wlz-clausule*, waarbij Wlz staat voor Wet langdurige zorg. Die clausule maakt het voor de kinderen mogelijk om de erfenis van een eerder overleden ouder op te eisen als de langstlevende ouder wordt opgenomen in een zorginstelling. Zo voorkomen zij dat hun erfenis *opgaat* aan de eigen bijdrage voor de zorgkosten in de Wlz. 'De vordering van de kinderen wordt opeisbaar zodra de langstlevende ouder in een verpleeghuis komt, zodat deze minder vermogen heeft en mogelijk een lagere eigen bijdrage hoeft te betalen', aldus Meuwese.

Zo bespaart u geld, maar de medaille heeft twee kanten. Mensen vergeten weleens dat ook de langstlevende ouder goed verzorgd moet achterblijven. En als de kinderen hun erfdeel eerder opeisen, kan de langstlevende een deel van zijn of haar >>

LAAT UW TESTAMENT REGELMATIG CHECKEN

Babyboomers gaan de komende decennia tientallen miljarden nalaten aan hun (klein)kinderen. De vrees bestaat dat de kloof toeneemt tussen mensen die wel erven en mensen die niet erven. Hierdoor neemt de maatschappelijke en politieke druk toe om de erfbelasting te verhogen. Maar het kan nog wel even duren voor het zover is, benadrukt notaris Ineke Meuwese. 'Over de erfbelasting-regels van 1956 was ook veel discussie. Uiteindelijk zijn die pas in 2010 gewijzigd.'

Dit neemt niet weg dat u er rekening mee moet houden dat het fiscale speelveld gewijzigd kan zijn op het moment dat u uw hoofd neerlegt. Ook uw persoonlijke situatie en (erfrechtelijke) wetten veranderen. Daarom is het verstandig om uw testament regelmatig te laten checken door de notaris. 'Zo voorkom je dat je testament uitwerkt op een ongewenste manier.'

Lees ook het artikel over de politieke opvattingen over de toekomst van de erfbelasting, zie pagina 70

vermogen niet gebruiken. En dan is er natuurlijk ook een ethisch vraagstuk. Want is zo'n clausule nog wel te verdedigen in een tijd dat de samenleving vergrijsd en de kosten van de ouderenzorg de pan uitrijzen? Critici vinden het helemaal niet gek dat ouders zelf hun steentje bijdragen aan de kosten van het verpleeghuis. Zeker niet als zij er warmpjes bij zitten.

4. LAAT BELASTINGVRIJ NA AAN DE KLEINKINDEREN

Meuwese merkt dat maar weinig mensen weten dat je 25.000 euro belastingvrij kunt nalaten aan de kleinkinderen. Kleinkinderen erven niet automatisch van hun grootouders, dus dit moet je regelen in een testament. Dit gaat via een *legaat*: een specifiek deel van de erfenis. 'Een kleinkindlegaat wordt uitgekeerd voordat de overige erfgenamen aan de beurt zijn. Het is dan dus wel belangrijk dat er voldoende middelen zijn.'

Stel dat er 300.000 euro te verdelen is over twee kinderen en vier kleinkinderen. Zonder testament erven beide kinderen 150.000 euro. Na aftrek van de vrijstelling betalen zij over 125.000 euro 10 procent erfbelasting, dus 12.500 euro per kind.

Als alle kleinkinderen een legaat (ter grootte van de vrijstelling) krijgen, erven zij in totaal 4 maal 25.000 euro, dus 100.000 euro. Na uitbetaling resteert er dan 200.000 euro voor de kinderen. Hun erfdeel is 100.000 euro per kind en ze betalen erfbelasting over 75.000 euro, dus 7.500 euro per kind. Een besparing per kind

dus van 5.000 euro, in totaal dus 10.000 euro. Natuurlijk is op deze manier wel de erfenis per kind lager.

U vindt het niet eerlijk als uw ene kind drie kinderen heeft en het andere kind geen? Dan kunt u de delen van de kleinkinderen in mindering brengen op het erfdeel van de ouder in kwestie. Een voorbeeld: er is 200.000 euro te verdelen. Dan erft het kind met drie kinderen 25.000 euro (100.000 minus drie maal 25.000 euro) en het kind zonder kinderen 100.000 euro. Bent u bang dat kleinkinderen uw geld gaat verbrassen? 'Neem dan in het testament op dat het geld alleen bedoeld is voor bijvoorbeeld de studie of de aankoop of verbouwing van een huis. Als minderjarige kleinkinderen erven, dan behoren de ouders het geld totdat zij 18 jaar zijn. Vindt u dit nog te vroeg? Dan kunt u een bewindvoerder benoemen – één van de ouders bijvoorbeeld – totdat uw kleinkinderen 23 of 25 jaar zijn.'

5. SCHENK BIJ LEVEN

Ook tijdens uw leven kunt u geld geven aan uw kinderen. Voor kinderen zijn er jaarlijks vrijstellingen van 6.713 euro, eenmalig verhoogd tot 32.195 euro voor kinderen onder de 40 jaar (bedragen in 2025). Schenken kan door geld over te maken. Zit uw geld vast in een huis of aandelen? Dan kunt u alvast *op papier* schenken. Meuwese: 'Na je overlijden krijgt de ontvanger het geld ook echt in handen. Deze schuld verlaagt later het vermogen bij overlijden, zodat de nabestaanden minder

Met schenken bij leven kunt u de kinderen geld besparen

erfbelasting hoeven te betalen. Een schenking op papier moet je regelen via de notaris.'

De Belastingdienst ziet een schenking op papier als een schuld die de gever heeft aan de ontvanger. Over die schuld moet u 6 procent rente betalen aan uw kind. Doet u dit niet, dan telt de Belastingdienst de schenking op papier op bij uw vermogen. Dan vervallen dus de belastingvoordelen. Het is ook mogelijk om een stukje van een huis te schenken. Als u dit in delen van niet meer dan 154.197 euro (2025) doet, dan kunt u zorgen dat uw kind in het laagste tarief van 10 procent schenkbelasting valt. Deze optie is vooral geschikt voor beleggings- of vakantie-woningen. En niet voor het huis waarin u zelf woont, want dan zou u huur moeten gaan betalen. <<

Geef nu of neem Make-A-Wish op in uw testament.

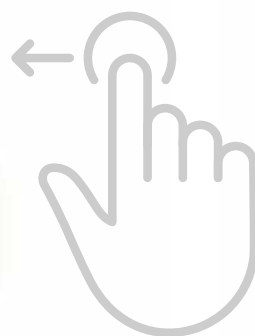
In Nederland horen jaarlijks ruim 1.500 kinderen tussen de 3 en 18 jaar dat ze een ernstige, soms zelfs levensbedreigende ziekte hebben. Dit nieuws is vaak het begin van een periode vol twijfels, pijn, verdriet en vele ziekenhuisbezoeken. Het vervullen van een wens maakt in deze periode echt het verschil. Voor kinderen én hun omgeving. Van verheugen tot beleven en nagenieten.

Een zorgvuldig geplande Wish Journey zit vol magische momenten. En die zijn van levensbelang tijdens hun behandeling. Om al deze wensen waar te maken is uw bijdrage nodig.

Neem voor meer informatie contact op met Anneloor Wilke of Marco Kempers. Mail naar nalaten@makeawishnederland.org of bel ons op 035- 5335 300

SCHENK HUN LIEFSTE WENS EN MAAK HET VERSCHIL

Make-A-Wish®
NEDERLAND

Tekst Roel Smit
Beeld iStock

Je krijgt op latere leeftijd nog een nieuwe vriend of vriendin. En je wilt – zoals het hoort – de zaken zo goed mogelijk regelen. Wat is het advies van de notaris? Verrassend: loop vooral niet te hard van stapel.

Een nieuwe vriend of vriendin? Het lijkt wel of het allemaal steeds sneller moet. Is er een klik of niet? Zo ja, dan is dat mooi. Zo nee, dan *swipen* we snel weer verder. Het is één van de gevolgen van *online dating*, ook bij mensen op latere leeftijd. Oppervlakkigheid, niet goed beseffen wat je echt nodig hebt in een relatie, dat ziet Patricia Huijbers-Koenders dagelijks in de praktijk. Met haar bureau High Quality Matching begeleidt ze singles die niet willen overhaasten, maar 'bewust en met gevoel een relatie opbouwen'.

Haast, haast, haast. Ook notaris Inez Goossens wordt ermee geconfronteerd. In Bussum runt ze een notarispraktijk, waarin familierecht een belangrijke rol speelt. 'Een man gaat een paar weken op reis, blijkt een nieuwe vriendin te hebben en wil haar graag opnemen in zijn testament. Helemaal tot over zijn oren verliefd. Maar als ik dan weet dat het niet papa's eerste vriendinnetje is en dat er aan beide kanten nog kinderen zijn, die de nieuwe vriendin niet of nauwelijks kennen – en bovendien nog een ex die er

allerminst blij mee is, dan is het als notaris toch mijn taak op de rem te trappen. Niet dat ik mijn diensten aan de man mag weigeren, ik bedoel: als hij per se iets wil, dan moet ik dat uitvoeren. Maar ik zie het wel als mijn taak hem te wijzen op alle mogelijke consequenties. En meestal heeft dat succes en maakt iemand toch de verstandige keuzes.'

BELANGEN

Dat is de rol van de notaris. Niet alleen oog hebben voor de belangen van degene die vraagt om een testament op

WANNEER
REGL
JE WAT
VOOR DIE
NIEUWE
VRIEND(IN)?

(Nieuwe) liefde
maakt blind

te stellen of te wijzigen, maar ook van degenen die met de mogelijke gevolgen geconfronteerd kunnen worden. Bijvoorbeeld kinderen. En in 't Gooi, de regio waar Inez Goossens haar klanten heeft, komt het geregeld voor. Vermogende man of vrouw – met een huwelijksverleden en vaak een paar kinderen – komt een andere man of vrouw tegen en wil die relatie graag zo snel mogelijk formaliseren. Dat kan via een samenlevingsovereenkomst of nog zwaarder, een huwelijk of geregistreerd partnerschap, en het liefst ook via een aanpassing van het testament. Dan is het maar goed geregeld. En hoewel notarissen er zijn om zaken goed te regelen, is het in

zulke situaties vaak verstandiger even pas op de plaats te maken.

‘In de kern komt het erop neer dat je als notaris mensen bewust moet maken van mogelijke gevolgen. Ze hebben haast en verliezen nogal gauw de context uit het oog als ze opnieuw verliefd worden.’ Matchmaker Patricia Huijbers-Koenders ervaart dat ook. ‘Ik zeg altijd: boek niet meteen dat hotel, ga niet meteen mee naar dat tweede huis. Maar drink samen eerst een kop koffie.

Doe rustig aan: hoe voelt het aan, hoe komt iemand over, even een beetje aarden.’ Voor notaris Inez Goossens geldt iets vergelijkbaars. ‘Er hoort een opbouw te zijn. Dus bij voorkeur niet meteen die nieuwe, jongere vriendin opnemen in een testament waarmee alles terechtkomt bij de langstlevende. Dat is vragen om moeilijkheden als papa onverwacht komt te overlijden. En statistisch gezien is de kans natuurlijk heel groot dat hij eerder overlijdt dan zijn vriendin. Dan hebben eventuele >>

‘Mensen hebben nogal eens haast en verliezen dan de context uit het oog’

‘Neem de tijd om aan elkaar te wennen, bijvoorbeeld een paar jaar’

kinderen een vordering op die vriendin en kan het nog vele jaren duren voordat die opeisbaar is. Dat kan heel snel oorlog worden, dan heb je na het overlijden meteen ook de advocaat aan tafel. En als de vriendin van die kinderen af wil en hun rechten wil afkopen, hoe groot is dan de kans dat er voldoende liquide middelen zijn?’

HARD VAN STAPEL

‘Het komt ook voor dat een man in zo’n situatie zijn kinderen wil onterven, bijvoorbeeld omdat hun moeder – zijn ex – ze tegen hem heeft opgezet. Of dat hij in een testament zijn eigen kinderen net zo wil behandelen als eventuele nieuwe stiefkinderen. Wie te hard van stapel loopt, roept vaak de problemen af over zijn nabestaanden.’

Wat dan wel? ‘Ik probeer altijd eerst de context zo goed mogelijk in beeld te hebben. Hoe is de relatie met een eventuele ex-partner? Zijn er kinderen en wonen deze nog thuis, is er sprake van co-ouderschap, of zijn de kinderen volwassen en het huis uit? Hoe is de relatie met de kinderen? Kennen de kinderen de vriendin van papa en hoe is die relatie? Heeft de nieuwe vriendin ook kinderen en hoe is hun situatie?’

STAP VOOR STAP

‘Als je dat allemaal in kaart hebt gebracht, blijft in de meeste gevallen toch altijd mijn advies: doe het stap

voor stap. Begin bijvoorbeeld met een samenlevingsovereenkomst. Die heeft als consequentie dat iemand bij het overlijden van de partner in elk geval profiteert van de grootste vrijstelling voor de erfbelasting (ruim 800.000 euro). Je zou – als de ruimte er is – in het testament ook een geldbedrag (legaat) kunnen opnemen voor de vriendin.’

‘Neem dan de tijd om aan elkaar te wennen, bijvoorbeeld een paar jaar. Is de relatie stabiel en zijn eerdere relaties netjes beëindigd, dan kun je overwegen iets te regelen met betrekking tot een eventuele woning, zodat de langstlevende daar kan blijven wonen. Je kunt daarvoor ook een termijn afspreken: bijvoorbeeld vijf jaar om te zoeken naar een ander huis.’

‘Natuurlijk komt het voor dat iemand *coûte que coûte* iets wil wat ik in bepaalde omstandigheden niet verstandig vindt, bijvoorbeeld zijn stiefkinderen in het testament opnemen als-of het zijn eigen kinderen zijn. Dan ga ik wel het gesprek aan, reken ik voor wat de gevolgen zullen zijn, maar uiteindelijk neemt de betrokkene zijn eigen beslissing.’

Elke situatie is anders, dus is altijd maatwerk nodig, zegt Inez Goossens. ‘En bovenal zoveel mogelijk informatie over de persoonlijke situatie van alle betrokkenen. Eigenlijk maakt dat het werk van een notaris ook zo leuk.’ <<

Inez Goossens heeft een eigen notariskantoor in Bussum en houdt zich met name bezig met familierecht en ondernemingsrecht.

Patricia Huijbers Koenders is meer dan twaalf jaar actief als ‘personal matchmaker’ en eigenaar van High Quality Matching, een bureau dat singles persoonlijk begeleidt bij het vinden van een ‘duurzame, oprechte relatie’.

Het magazine over nalaten

Vraag
gratis
aan

ldh.nl/nalaten

EEN MUSEUM GEWIJD AAN ÉÉN PERSOON.

Daarvan zijn er veel.
Bijvoorbeeld het **Rien
Poortvliet** Museum
op het Zuid-Hollandse
eiland Tiengemeten.

UIZE HEES
Poortvliet

Tekst **Roel Smit**
Fotografie **Marcel Molle**

RIEN POORTVLIET: KUNSTENAAR OF AMBACHTSMAN?

's Winters maakt hij elk weekeinde de reis van zijn woonplaats Tilburg naar het Zuid-Hollandse natuureiland Tiengemeten in het Haringvliet.

Het is voor Harold Spaninks altijd een uur heen en een uur terug naar het Rien Poortvliet Museum, maar hij heeft het er graag voor over. In die winterweekeinden werkt hij aan de zoveelste zomertentoonstelling over het werk van Rien Poortvliet. Elk jaar moet het weer klaar zijn op 1 april.

Gelukkig is er in het depot keuze genoeg, want de kunstenaar heeft heel veel werk nagelaten. En het museum heeft het van de beide zoons van Poortvliet allemaal in bruikleen gekregen.

Harold Spaninks (61) is een fan van het eerste uur. 'Ik ben ook gek op het werk van Johannes Vermeer, Jan Steen en van Rembrandt, maar toch niet zo idolaat als ik van Rien Poortvliet ben.' De liefde bestaat al 53 jaar. Als tiener heeft Harald de schilder zelfs eens onverwacht opgezocht in zijn woonplaats Soest. Gewoon aangebeld om een praatje te maken. Harold kwam niet verder dan de voordeur. 'Ik begrijp nu best dat hij blij was dat we weer vertrokken', zegt Harald nu.

Rien Poortvliet was een bijzonder mens. Als kind van gereformeerde ouders, lag een bestaan als kunstenaar niet voor de hand. Hij ging werken als reclametekenaar bij het reclamebureau van Unilever. Dat was niet zijn grote passie. Gelukkig kon hij in zijn vrije tijd boeken illustreren van auteurs als Jaap ter Haar en Leonard Roggeveen. Via de kinderboekenserie *Saskia en Jeroen* van Jaap ter Haar kwam Harold Spaninks destijds in aanraking met Rien Poortvliet en zijn werk. 'Ik werd meteen gegrepen door zijn vlotte tekenstijl.'

Het waren boeken met veel tekst, die door plaatjes werd ondersteund. Rien Poortvliet wilde dat omdraaien en de tekeningen centraal stellen, en kreeg die kans van uitgever Unieboek. *Jachttekeningen* was zijn eerste eigen boek. Er zouden er vele volgen, met als klapstuk de reeks over kabouters. Samen met de schrijvende medicus Wil Huygen bracht hij de sprookjeswezens tot leven. Naar het schijnt werd Poortvliet ook nu en dan gebeld door fans met de vraag *bestaan ze nou wel of niet?* Het standaardwerk *Leven en werken van de Kabouter* werd overigens in 21 talen uitgegeven.

Poortvliet's hoofdonderwerpen bleven echter het leven en werken op het land en de natuur. Daar kan Harold lyrisch over praten: 'Een boerderijtje, een hert op de vlakte, een konijntje in de sneeuw; zoals Rien Poortvliet een dier kon typeren, geweldig.' Daarom is het volgens hem ook zo fijn dat het museum (dat aanvankelijk in Middelharnis stond) nu in een voormalige boerderij op het natuureiland Tiengemeten is gevestigd. 'Hier komen landbouw en natuur prachtig samen.'

Rien Poortvliet kreeg vooral landelijke bekendheid door (met puntbaardje en meestal in ribfluwelen broek en geruite jasjes) deel te nemen aan verschillende tv-programma's. Toch is hij ook wel getypeerd als iemand die beter in een andere tijd had kunnen leven. 'Ik denk dat dit wel klopt', zegt Harold. Hij voelde zich meer handwerksman of ambachtsman dan kunstenaar. Dat blijkt ook uit een citaat dat ergens in het museum aan de muur hangt. 'Als ik kunstenaar was, lag ik tot laat in de middag in m'n nest met misschien wel twee blote meiden naast me. Types die op tochtige zolderkamertjes wonen en op blote voeten lopen met twee stokbroden onder hun bezwete oksels'. Overigens laat Harold er geen misverstand over bestaan: 'Ik vind Rien Poortvliet een echte kunstenaar.'

Rien Poortvliet (1932-1995)

Rien Poortvliet Museum
Tiengemeten 14
Zuid-Beijerland

Tja, jammer dat er geen levens-testament was

6 VOORBEELDEN: WAT ER DAN FOUT KAN GAAN...

In een levenstestament legt u vast wie uw financiële, persoonlijke en medische zaken gaat regelen als u dat zelf (tijdelijk) niet meer kunt. Bijvoorbeeld door een ongeval of ziekte. De populariteit van deze notariële akte groeit, maar nog lang niet iedereen stelt er een op. En dan kan het zomaar te laat zijn. Kijk maar naar deze zes voorbeelden uit de praktijk.

Tekst Dorine van Kesteren | Beeld iStock

1. ONZE WONING WORDT TE GROOT, MAAR IK KAN DEZE NIET VERKOPEN

Stel, uw partner wordt dement en verhuist naar een zorg-instelling. U wilt kleiner gaan wonen en de echtelijke woning verkopen. Omdat jullie samen eigenaar zijn, is ook de handtekening van uw partner nodig. Maar die is wilsonbekwaam, zoals dat in juridische termen heet. Dit betekent dat iemand de gevolgen van zijn beslissingen niet meer overziet, waardoor eventuele rechtshandelingen – zoals de verkoop van een woning – niet geldig zijn. Wat nu?

‘Dan moet je naar de rechter om het vermogen van je partner onder bewind te laten stellen en jouzelf of een ander familielid als bewindvoerder te laten benoemen. Dat is mogelijk als mensen hun financiële zaken niet meer zelf kunnen regelen’, zegt Laura van Kempen-Cremers, interim-kandidaat-notaris en

jurist bij Centrum Erfrecht in Oisterwijk.

Zo’n procedure kost een hoop tijd – een paar maanden is niets. Ook is het maar de vraag of de persoon die u in gedachten heeft bewindvoerder wordt; uiteindelijk maakt de rechter een eigen afweging. Verder heeft de bewindvoerder voor iedere transactie boven de 2.000 euro toestemming van de rechter nodig. Logisch vanuit de gedachte dat er geen acties mogen plaatsvinden die uw partner benadelen, maar zelfstandig de woning verkopen, is er dus niet bij. En er is ook nog eens een taxatierapport nodig. ‘Met een levenstestament hoeft dit allemaal niet, omdat je daarin vastlegt wie er namens jou je huis mag verkopen.’

2. IK MAG GEEN GELD SCHENKEN AAN MIJN (KLEIN)KINDEREN

U wordt op enig moment dement en komt in een zorg-instelling terecht. Uw vermogen staat al een tijdje

onder bewind. Na de verkoop van uw woning staat er aanzienlijk meer geld op uw bankrekening dan u nodig heeft voor uw eigen verzorging. Zou u dan willen dat het vermogen al deels geschonken kan worden aan kinderen of kleinkinderen? Dat wordt lastig. Van Kempen-Cremers: ‘Om als bewindvoerder schenkingen te mogen doen, is toestemming van de rechter nodig. Maar die wordt niet vaak gegeven: schenkingen worden in principe niet in het belang geacht van de persoon die onder bewind staat. Er wordt alleen weleens een uitzondering gemaakt als er al een aantoonbare traditie van schenkingen was vóórdat het bewind inging.’

In een levenstestament kunt u vastleggen dat de vertrouwenspersoon schenkingen mag doen, aan wie en hoeveel. Zo zit u zelf achter het stuur. Niet alleen als het gaat om schenkingen, maar om uw hele financiële handel en >>

Wie mag
straks uw
bankrekening
beheren en
wie ontfermt
zich over u?

Cultuur als erfenis

GEEF HET
AAN

Als cultuur en natuur u lief zijn, kunt u er ook na leven aan bijdragen met uw nalatenschap.

Het Cultuurfonds begeleidt en adviseert bij het organiseren van cultuur als erfenis.

Ga naar **www.cultuurfonds.nl/nalaten** voor meer informatie of om de brochure Cultuur als erfenis aan te vragen.

het
cultuurfonds

wandel. Weinig mensen realiseren zich dat de eigen regie bij het alternatief – bewind – een stuk kleiner is, ziet Van Kempen-Cremers in haar praktijk. ‘Een verzoek tot bewind is een procedure bij de rechtbank, je moet worden gehoord, de bewindvoerder moet jaarlijks rekening en verantwoording afleggen (een kasboek bijhouden, in het slechtste geval tot en met de bonnetjes aan toe) en bij hogere uitgaven moet de rechter altijd eerst toestemming geven. Dat is niet niks.’

3. MIJN OUDE MOEDER GEEFT INEENS TE VEEL GELD UIT – EN IK KAN NIKS DOEN

Uw alleenstaande moeder wordt wat minder scherp en gaat steeds nonchalanter met haar geld om. U ziet soms onverklaarbare afschrijvingen en geldopnames. U wilt de limiet op haar bankrekening beperken, maar de bank geeft niet thuis. Zulke beslissingen mag alleen de persoon op wiens naam de rekening staat – uw moeder dus – nemen.

‘Dan moet je met je moeder naar de bank voor een bankvolmacht’, zegt Kika Ham-Van Herpen, kandidaat-notaris bij Hoffspoor Notarissen in Rosmalen. ‘In zo’n volmacht wordt geregeld dat jij namens je moeder de bankrekening mag beheren. Maar bankmedewerkers zijn niet getraind om wilsonbekwaamheid of kwade bedoelingen te herkennen. Zij verwijzen mensen dan vaak naar de notaris voor een levenstestament.’ De notaris zal de wilsbekwaamheid toetsen en bij twijfel het oordeel van een onafhankelijke arts vragen.

Concludeert de arts dat er geen (volledige) wilsbekwaamheid is? Dan kan de notaris geen levenstestament meer opstellen en moet er bewind worden aangevraagd. ‘Het is dus heel belangrijk om tijdig – als je nog wilsbekwaam bent – een levenstestament te maken.’

In dit geval had u daarin kunnen opnemen dat u – of een van uw broers of zussen – ook bevoegd bent om over de bankrekening te beschikken. ‘Dan was het een fluitje van een cent geweest om de limiet aan te passen, er minder geld op te zetten en het risico op financieel misbruik te verkleinen.’ Banken nemen geen genoegen met een handgeschreven briefje waarin uw moeder u als financieel vertrouwenspersoon aanwijst. ‘Zij willen zeker weten dat iemand een volmacht heeft gekregen. Daarom vragen ze om een notarieel levenstestament.’

4. IK HEB GEEN KINDEREN EN WEET NIET WIE MIJ GAAT HELPEN

U heeft geen kinderen – of ruzie met uw kinderen –, maar heeft wel hulp nodig bij het organiseren van uw leven. Wanneer u geen levenstestament hebt, moet u maar afwachten wie er zich over u ontfermt. Anders had u zelf iemand kunnen aanwijzen die namens u rekeningen mag betalen, uw huis mag verkopen, schenkingen aan anderen mag doen of over uw gezondheid mag beslissen.

Er is vast wel iemand in de buurt die dit voor me kan doen? Dat is een vergissing. Het is voor bereidwillige mensen in de omgeving nog >>

Met een levenstestament blijft u zelf aan het stuur zitten

Het levenstestament: wat en hoe?

Een levenstestament is waardevol als u zeker wilt stellen dat bepaalde zaken goed worden geregeld als u dit zelf niet meer kunt. Dat kunnen financiële kwesties zijn rond een eigen woning, vermogen of persoonsgebonden budget. Maar ook persoonlijke zaken, zoals opname in een verpleeghuis of de zorg voor een huisdier. Misschien wilt u uw medische wensen wel op papier zetten. Of bent u ondernemer en wilt u instructies geven voor uw bedrijf.

Het is verstandig een levenstestament te maken als u nog gezond bent; het is de voorbereiding op een situatie waarin u iets overkomt, een soort verzekering voor een risico dat zich mogelijk ooit voordoet. U wijst een vertrouwenspersoon aan die dan in uw naam mag handelen. Ook legt u uw voornaamste wensen vast. Daardoor weet de vertrouwenspersoon wat u wel en niet wilt in bepaalde omstandigheden. Meestal gaat het om twee volmachten: een financiële volmacht en een voor persoonlijke en medische aangelegenheden.

U moet voor het levenstestament naar de notaris. Alles is dan officieel vastgelegd en de afspraken hebben rechtskracht. U beslist zelf wat er in het levenstestament wordt opgenomen. Banken en andere instanties accepteren alleen een volmacht die door een notaris is opgesteld. Bovendien controleert de notaris meteen of u wilsbekwaam bent en uit vrije wil handelt. Zo kan hierover achteraf geen discussie ontstaan. De notaris schrijft het levenstestament ook in een landelijk register in, zodat bekend is dat u er een heeft. Meer weten? Kijk op notaris.nl.

Ondernemingen kunnen stuurloos worden zonder levenstestament

moeilijker dan voor kinderen om zich om u te bekommeren. 'Zij hebben geen enkele officiële bevoegdheid om zaken te regelen', zegt Kika Ham-van Herpen. 'Ook hebben ze meestal geen toegang tot wachtwoorden en e-mail.' Een levenstestament biedt de kans om alle praktische informatie op een rij te zetten: overzichten van verzekeringspolissen, bankrekeningen en inlogcodes. Altijd handig, maar zeker voor vertrouwenspersonen die op grotere afstand staan.

5. IK KAN NIET ZELF BEPALEN WIE ER BESLIST OVER MIJN GEZONDHEID

Wie beslist er over medische behandelingen als u dat zelf niet meer kunt? Wie krijgt inzage in uw medisch dossier? Wie mag indicaties aanvragen voor verpleging, dagbesteding of hulpmiddelen? Wie mag de zorgverzekering wijzigen? Dit kunt u allemaal vastleggen in een levenstestament. Doet u dit niet, dan moet er bij de kantonrechter een mentor worden benoemd. Dat is iemand die uw immateriële belangen behartigt. Ook hierbij geldt weer dat dit niet de persoon hoeft te worden die u had gewenst.

Overigens heeft gezondheid ook een financiële kant. Denk bijvoorbeeld aan de vraag wie uw PGB-budget mag uitgeven – zorgaanbieders gaan niet in zee met informele vertegenwoordigers – en of er kosten

mogen worden gemaakt om langer thuis te blijven wonen. 'Mag er een traplift worden aangelegd? Of mogen andere noodzakelijke verbouwingen gedaan worden? Dat kun je heel specifiek opnemen in het levenstestament', zegt Van Kempen-Cremers.

6. MIJN ONDERNEMING WORDT STUURLOOS

U bent ondernemer, loopt hersenletsel op na een ongeval en bent van de een op de andere dag niet meer in staat om uw bedrijf te leiden. Als er geen levenstestament is, dan is niet duidelijk hoe het verder moet. Zijn er medebestuurders in een vof of bv? Dan kunnen zij wel even vooruit, maar volgens de vennootschapsakte of statuten zijn er ook beslissingen die jullie samen móeten nemen. En dan lopen ze vast.

In een levenstestament kunt u opschrijven wie de dagelijkse leiding krijgt als u (tijdelijk) uit de roulatie bent en welke strategie er moet worden gevolgd. Wie mag beslissingen nemen, welke belangrijke besluiten mogen niet genomen worden – bijvoorbeeld boven een bepaald bedrag – en aan wie moet de vertrouwenspersoon verantwoording afleggen? Ham-Van Herpen: 'Een levenstestament waarborgt de continuïteit van het bedrijf. Dat is zeker van belang als een gezin afhankelijk is van de geldstroom uit de onderneming.' <<

Hoe pakt u het aan? Vier tips

- **Stel uzelf van tevoren de volgende vragen:** Wie wil ik als vertrouwenspersoon? Wat gaat hij of zij voor mij doen? Hoe ver reikt de volmacht? Hoe ga ik het toezicht regelen; moet de vertrouwenspersoon verantwoording afleggen? Wanneer gaat het levenstestament in: onmiddellijk na ondertekening of pas als een medisch specialist heeft vastgesteld dat ik geen beslissingen meer kan nemen?
- **Check regelmatig of het levenstestament nog wel actueel is.** Want het leven verandert en uw wensen misschien ook. Uiteindelijk is het levenstestament een momentopname.
- **Informeer uw vertrouwenspersoon over zijn of haar taak.** Het komt in de praktijk verbazingwekkend vaak voor dat mensen er niet van op de hoogte zijn.
- **Ga in gesprek met uw vertrouwenspersoon om uw voorkeuren en instructies in te kleuren.** Wat wilt u concreet, bijvoorbeeld als het gaat om reanimatie, schenkingen aan goede doelen en de verkoop van de koopwoning? In het levenstestament worden deze wensen namelijk niet altijd heel gedetailleerd toegelicht.

Uw veerkracht is blijvend.

Creëer blijvende impact met CARE Nederland

Wie ouder wordt, weet hoe het is om met vallen en opstaan verder te gaan. U heeft geleerd wat het betekent om door te zetten. Om anderen te helpen. Om betekenis te vinden in wat u doet. Dat maakt mensen als u, mensen met levenservaring, zo waardevol.

Jeanne Sekongo herkent dat. Ook zij heeft veel meegemaakt in haar leven. Ze groeide op met weinig, werkte hard, en zette zich jarenlang in voor anderen. Ze laat zien dat je, juist door wat je hebt meegemaakt, van grote waarde kunt zijn voor een nieuwe generatie.

CARE zag haar kracht en koos haar als rolmodel binnen het Women in Enterprise-programma.

Wat begon met een klein initiatief groeide uit tot een landbouwcoöperatie met 18.000 leden, waarvan 90% vrouw.

Sindsdien reist Jeanne samen met CARE door Ivoorkust om haar verhaal te delen en andere vrouwen te inspireren.

Als rolmodel zet Jeanne zich om anderen vrouwen te inspireren hun eigen toekomst te creëren. Wat vindt u belangrijk? Wat wilt u meegeven aan de volgende generatie?

Uw nalatenschap is uw verhaal. Laat zien waar u voor staat.

Uw verhaal voortzetten? Samen praten we graag verder.

Heeft u vragen over het werk van CARE Nederland of hoe u aan onze organisatie kan nalaten?

Vraag een brochure aan over nalaten of neem geheel vrijblijvend contact op met

Daniella Gargiulo, Specialist nalatenschappen bij CARE Nederland.

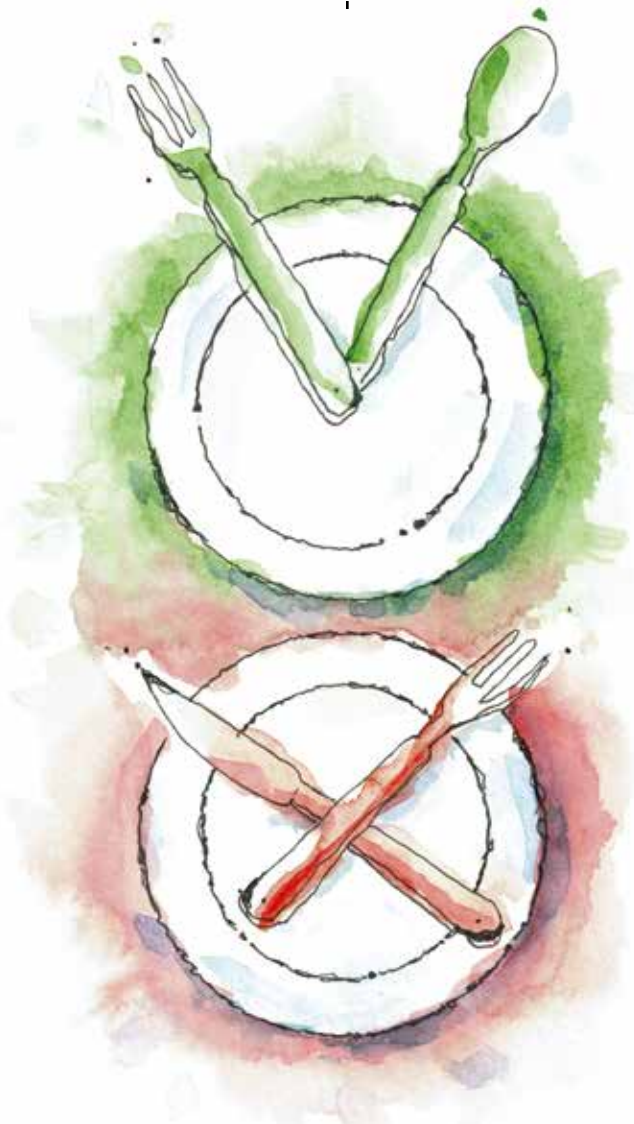
gargiulo@carenederland.org | +31 (0) 70 310 50 55 | carenederland.org/help-mee/nalaten

5 streekgerechten
met een verhaal

Tekst **Roel Smit**
Illustraties **Ronald Koopmans**

Lekker of niet te eten?

Heeft Nederland geen culinaire traditie? Hoezo niet? We hebben in elk geval honderden streekgerechten, die soms al eeuwen in bepaalde delen van het land worden gemaakt en gegeten. Ze horen bij ons cultureel erfgoed en hebben hun eigen historische achtergrond. We bespreken er vijf. Lezen en koken maar!

LIMBURG ZUURVLEES: ZO OUD ALS DE WEG NAAR ROME

Zuurvlees (ofwel *zoervleisj*) is de typisch Limburgse variant van stoofvlees of hachee. De smaak is een mengeling van lichtzuur en zoet. Het vlees wordt gemarineerd in azijn (vandaar de naam), die het vlees wat sappiger maakt, maar er wordt in het algemeen ook ontbijtboek (*peperkoek* zeggen ze in Limburg) en/of appelstroop in verwerkt. Dat zijn mooie tegenhangers van het zuur. Zuurvlees eet je doorgaans met friet of aardappelpuree.

Net als met de meeste streekrecepten, zijn er ook van zuurvlees vele recepten in omloop. De meest originele variant ('Mijn oma maakte het altijd...') is niet te achterhalen, maar als u daar in de buurt wil komen, kunt u wellicht het best paardenvlees (ribblappen of sukadelappen) gebruiken. Dat heeft een historische achtergrond: paarden werden veel ingezet in de Limburgse mijnen en als ze daarvoor niet meer bruikbaar waren... u begrijpt het. Paardenvlees is over het algemeen ook wat zoeter dan rundvlees. Niettemin wordt er tegenwoordig steeds vaker rundvlees gebruikt en komt de zoete smaak wat meer van de stroop.

Als we willen weten waar zuurvlees echt vandaan komt, moeten we wellicht terug naar de tijd dat het huidige Limburg onderdeel was van het Romeinse rijk. Van Romeinse keizers is bekend dat zijn op hun tochten vlees in kruiken meevoerden. Dat vlees was ingelegd in azijn en wijn, waardoor het langer goed bleef. En om het verhaal nog mooier te maken: de Romeinen brachten ook de appelteelt naar Limburg. De stroop die ze daarvan maakten werd aan het zuurvlees toegevoegd. Zo werd het dus zoetzuur.

INGREDIËNTEN (4 PERSONEN)

- 1 kg ribblappen of runderlappen (of dus paardenvlees)
- 500 ml natuuraazijn
- 500 ml water
- 6 kruidnagels
- 6 jeneverbessen
- 3 laurierblaadjes
- 3 grote uien
- 50 gram roomboter
- 3 eetlepels appelstroop
- 4 plakken ontbijtboek

BEREIDING

Snijd het vlees in stukken van ongeveer 4 centimeter, het komt niet heel precies. Kruid met peper en zout en marineer in water en azijn. Doe er de kruidnagels, jeneverbessen en laurier bij en laat zeker 4 uur marineren in de koelkast (lieft de hele nacht).

Smelt de boter in een braadpan. Haal het vlees uit de marinade (die u wel bewaart) en dep het droog. Bak het vlees rondom bruin.

Snijd de uien in halve ringen (of in elk geval grof); voeg ze toe aan het vlees en bak een paar minuten mee. Giet zoveel van de overgebleven marinade over het vlees dat het net onder staat. Voeg de appelstroop toe, breng alles aan de kook en stoof het vervolgens in drie tot vier uur gaar (op laag vuur, met het deksel half op de pan). Sommige koks voegen in deze fase ook nog een (rundvlees)bouillonblokje toe. Een vuurvaste pan in de oven kan ook (in ons geval was het dan in twee uur lekker gaar).

Voeg de ontbijtboek in klein stukjes toe. Proef en gebruik eventueel nog wat extra azijn, stroop of zout (als u dat lekker vindt, mag kaneel ook). Is het nodig het vlees nog wat meer te binden, gebruik dan een mengsel van maizena en water. En dan natuurlijk friet of puree erbij!

GRONINGEN EIERENBALLEN: ERFENIS VAN NAOORLOGSE ZUINIGHEID

Dit is niet zomaar een streekgerecht. De Groninger eierbal staat op de officiële lijst van Nederlands immaterieel erfgoed. Het is een gefrituurd hardgekookt ei dat omwikkeld is met een laagje roux. Deze roux bestaat uit meel, bouillon, boter, eiwit en paneermeel. Er worden kruiden aan toegevoegd die per maker kunnen verschillen. En hoewel het gerecht dus een officiële erkenning heeft gekregen (er is zelfs een Genootschap Ambachtelijke Grunneger Aaiërbal) zijn er ook van de Groninger eierbal veel verschillende recepten in omloop.

Volgens het Kenniscentrum Immaterieel Erfgoed Nederland is de eierbal – net als meer klassieke recepten – ontstaan uit naoorlogse zuinigheid. Het is voedsel dat de maag vult, samengesteld uit ingrediënten die vaak relatief gemakkelijk voorhanden waren. ‘De eierballen werden gerold met fijngemaakt oud brood dat in water geweekt werd. Het oude brood kon ook vermalen worden tot paneermeel, in dat geval werd eiwit gebruikt om het paneermeel aan het ei te laten hechten.’

Volgens het kenniscentrum waren de aanbieders van de eierbal, zeker in de begintijd, vaak (banket)bakkers. ‘Rond 1950 serveerden veel lunchrooms, cafetaria’s en automatieken eierballen. Het was een snack voor dag en nacht. Eierballen worden tegenwoordig niet meer alleen met kippeneieren gemaakt, ook kwarteleitjes worden een steeds vaker gebruikt ingrediënt. Horeca en gastronomie presenteren eierballen of eierballetjes als snack bij de borrel, als kerstballetje, paaseitje of als amuse bij een meergangendiner.’

INGREDIËNTEN (VOOR 10 EIERBALLEN)

- 10 eieren
- 300 g kippenvlees
- 100 g boter
- 650 l kippenbouillon
- 170 g bloem
- 1 theelepel mosterdzaad
- Eieren en bloem voor het paneren
- Paneermeel of panko

BEREIDING, EERSTE DAG

Laat het kippenvlees een uurtje koken in het water, verwijder eventuele botjes en snijd het vlees in heel kleine stukjes.

Smelt de boter, voeg de bloem en het mosterdzaad toe en maak zo een roux; laat dit een beetje garen. Schenk de kippenbouillon erbij en doe dit beetje bij beetje. Houd de roux glad. De massa moet stevig, maar soepel blijven. Breng op smaak met peper en zout. Schep alles in een ovenschaal en laat 24 uur opstijven in de koelkast.

BEREIDING, TWEEDE DAG

Kook de eieren 6 minuten (niet langer), laat ze schrikken onder koud water en pel ze.

Verdeel de ragout in gelijke porties, was je handen goed en bestuif de eieren en handpalmen met wat bloem. Doe een plak ragout in de ene hand en druk er met de andere hand een ei in. Vouw de ragout netjes om het ei; maak een mooie gesloten bal. Herhaal dit totdat de eieren op zijn.

Neem drie borden: in het eerste doe je bloem, in het tweede geklust ei en in het derde paneermeel. Haal de ballen door de drie borden en herhaal dit nog eens. Vervolgens ruim 5 minuten frituren op een temperatuur van 170 graden (niet heter).

ROTTERDAM UIERBOORD: ACHT UUR GEKOOKTE KOEIENTIET

Het wordt vooral nog in Rotterdam gegeten en het wordt gemaakt van de uier van de koe die tot de slacht melk heeft gegeven.

Dit allergeedkoopste orgaanvlees werd vroeger beschouwd als volksvoedsel, eigenlijk was het slachtafval dat tot het midden van de vorige eeuw alleen door de allerarmsten werd gegeten. Maar het kan verkeren: een jaar of dertig geleden ging een broodje uierboord gelden als typisch 'Rotterdams' en zodoende wordt het nu door nogal wat Rotterdammers beschouwd als een delicatessen. Gebakken uierboord wordt in de volksmond ook wel 'koeientiet' of 'arbeidersbiefstuk' genoemd.

Het is een heel werk om een uier geschikt te maken voor consumptie. Het vlees is doordat de koeien uier intensief is gebruikt, heel erg taai. Dat betekent dus: goed schoonmaken, lang koken en daarna nog eens aanbraden en vergeet vooral de kruiden niet, want die zorgen voor de smaak aan het gerecht. Misschien kun je het zelfs beter overlaten aan een goede (Rotterdamse) slager. Maar voor wie het toch eens wil proberen, hierbij een recept.

INGREDIËNTEN

- Een stuk uier van 1 kg
- Kruidenboeket van prei, uien, peen, laurierblad

BEREIDING

Maak de uier goed schoon onder flink stromend water, haal er alle vet en ongerechtigheden vanaf.

Snijd de uier in blokken en kook deze in water (of bouillon) met het kruidenboeket ongeveer acht (!) uur. Dus even goed in de gaten houden. De uier is gaar als de beet een stevige is, maar niet taai.

Het gekookte vlees moeten we nu smakelijk maken. Dat kan door het in dunne plakken te snijden en met peper en zout op de boterham te leggen. Een andere optie is de plakken wat dikker te maken, zout en peper erop, bedekken met bloem, door het ei halen, door de paneermeel en vervolgens bakken.

Wilt u uierboord maken zoals topkok Wil Demandt het doet (met ansjovis en kappertjes, 'dat doet niet onder voor een schnitzeltje'), kijk dan via de QR-code naar deze video.

OVERIJSSSEL/GELDERLAND KRUUDMOES: TOEN WE NOG GEEN AARDAPPELS ATEN

Kruudmoes is een oud Gelders gerecht, een soort pap, waarvan wordt gezegd dat je het óf heerlijk vindt óf dat je ervan gruwet. Het wordt koud of lauw gegeten. En ook dit is weer een gerecht waarvan tientallen recepten in omloop zijn. Zelfs de naam >>

verschilt per streek; rondom Kampen en Genemuiden (dus in Overijssel) wordt het gerecht *groenmoes* genoemd, in bepaalde delen van de Veluwe spreekt men van *melkmoes*. In de meeste gevallen worden er gort, karnemelk, spek, rookworst, rozijnen en veel verse kruiden (waaronder in elk geval kervel) doorheen gemengd.

Volgens insiders is kruudmoes een overblijfsel van één van de gerechten die, voordat Nederland eind achttiende eeuw massaal aan de aardappel ging, tot het dagelijks voedsel behoorden. Kruudmoes was in de streek van herkomst vooral bedoeld als stevige, voedende pap voor landarbeiders. Het werd vooral gegeten in de lente en de zomer, als er veel verse kruiden beschikbaar waren.

INGREDIËNTEN (VOOR EEN FLINKE PAN)

- 3 liter gortepap
- 500 ml karnemelk
- 50 gram roomboter
- 350 gram rozijnen
- 2 rookworsten in plakjes gesneden
- (of hamblokjes of mager rookspek)
- Verse fijngesneden kruiden, waaronder in elk geval een hand kervel (maar wellicht ook peterselie en selderij)

BEREIDING

Hoe simpel kan het zijn. Breng de boter met rozijnen, karnemelk en kruiden aan de kook en laat veertig minuten zachtjes pruttelen. Roer er vervolgens de worst en de gort doorheen. Laat vervolgens afkoelen tot lauw of koud en smullen maar (of niet?).

UTRECHT VIJFSCHAFT: SCHIJF VAN VIJF OP JE BORD

Veel Nederlandse streekgerechten hebben als kenmerken dat ze goed vullen en vlot klaargemaakt kunnen worden. Dat geldt zeker voor *vijschaft*, een traditioneel gerecht uit de provincie Utrecht. Eigenlijk heb je er, zoals de naam al zegt, maar vijf ingrediënten voor nodig: aardappels, wortels, bruine bonen, uien en appels. Met wat rookworst, spek en/of andere soorten bonen kun je het maal nog wat rijker maken. Dan spreken we officieel echter van *zevenschaft*.

Vijfschaft werd bij voorkeur gegeten als het werk van de boeren op het Utrechtse platteland stillag vanwege de vorst. Dan werd gebruik gemaakt van producten uit voorraad. Een gerecht waarmee je qua samenstelling een behoorlijk eind in de buurt komt van de schijf van vijf.

INGREDIËNTEN (VOOR 4 PERSONEN)

- 700 gram krielaardappelen
- 250 gram bruine bonen (als u verse gebruikt, een dag tevoren laten weken)
- 250 gram winterwortel
- 2 uien
- 2 stevige, zure appels
- 1 eetlepel bloem
- 2 theelepels mosterd
- Zout en peper
- Rookworst (in stukjes) of uitgebakken spekjes

BEREIDING

Snijd de krieltjes doormidden en de winterpeen, uien en appels in kleine stukjes.

Kook de krieltjes en de wortel beetgaar.

Voeg de laatste 10 minuten de ui en de appelstukjes toe.

Giet vervolgens af en bewaar het kookvocht.

Roer boter door het kookvocht en bind het sausje met wat bloem. Breng op smaak met mosterd, peper en zout.

Doe de vijfschaft op een bord, strooi er rookworst (of spekjes overheen) en de saus natuurlijk.

Heeft u oog voor haar toekomst?

Lizzy heeft de pech dat ze al op jonge leeftijd ernstig bijziend is. Met het risico dat ze later zelfs blind wordt.

Daar legt het Oogfonds zich niet bij neer. Wij geloven in een toekomst waarin iedereen kan blijven zien waar hij of zij van houdt. Hiervoor is wetenschappelijk oogonderzoek onmisbaar.

Vroeger werden mensen met staar niet behandeld. Ze zagen hun leven door een waas en legden zich daar bij neer. Maar dankzij de wetenschap is er een operatieve behandeling gekomen die steeds verder is verfijnd. Met als gevolg dat staar tegenwoordig geen invloed meer heeft op iemands toekomstperspectief. Een fantastisch resultaat dat we graag willen bereiken voor meer oogziektes. Denk aan maculadegeneratie of glaucoom.

Heeft u oog voor de toekomst en steunt u wetenschappelijk oogonderzoek? Ontdek wat u kunt betekenen voor het Oogfonds via een belastingvrije schenking of nalatenschap bijvoorbeeld. In ons gratis magazine leest u er meer over.

Gratis magazine

Vraag ons gratis magazine aan over schenken en nalaten via oogfonds.nl/magazine of bel 030 29 66 999

HARRY MUSKEE: EEN LEVEN ALS DE BLUES

Tekst **Roel Smit**
Fotografie **Marcel Molle**

EEN MUSEUM GEWIJD AAN ÉÉN PERSOON.

Daarvan zijn er veel.
Bijvoorbeeld het museum
over blueszanger **Cuby**
(alias **Harry Muskee**)
van Cuby & TheBlizzards.

.....

'Blues Village' Grolloo. Het Drentse dorpje lijkt deze zondag een bedevaartsoord. Veel grijze haren, vaak wat lang in de nek. Een paar luidruchtige motoren. Op de hoek tegenover het plaatselijke restaurant, laat een oudere vader zich door zijn dochter fotograferen bij het borstbeeld van Harry Muskee. Hij is van een generatie die langzamerhand *oet de tied kommt*, zoals ze dat hier noemen.

Verderop in de straat nog een beeld van de blues-muzikant, helemaal uit één stuk hout gezaagd. En in de oude boerderij, waar Muskee van 1965 tot 1971 woonde en werkte, is nu het C+B Museum gevestigd. Binnen zijn wanden vol gekalkt met namen en boodschappen van bezoekers.

Harry Muskee, de leider van de Nederlandse bluesband Cuby & The Blizzards, die al sinds 2011 niet meer onder ons is, zal er het zijne van gedacht hebben. Een beetje aandacht was prima, maar het was hem al gauw te veel.

Harry was moeilijk te doorgronden. Vaak beoordeeld als vervelend, nors en gevoelloos, maar wie de gebruiksaanwijzing had gevonden, kende hem ook als een lieve, aardige en zachte man. 'Was in het dierenparkje een geitje doodgegaan door plastic te eten, dan was Harry de eerste die in actie kwam', zegt Sjoerd Looijenga, conservator van het museum. Looijenga was dertig jaar (muziek)journalist bij RTV Drenthe. Bij deze omroep had Muskee een eigen muziekprogramma en Sjoerd deed voorbereidend werk. Ook ging hij regelmatig met Muskee op pad.

Sjoerd kent de vele verhalen van hoe het hier in deze boerderij in de tweede helft van de jaren zestig geweest moet zijn. Hoe Herman Brood geruime tijd in één van de bedsteden heeft geslapen, maar ook hoe veel muzikanten en intellectuelen de boerderij bezochten om muziek te maken of daarover te praten. John Mayall, Van Morrison, Boudewijn de Groot, Sonja Barend, en zelfs dammer Ton Sijbrands maakten hun opwachting.

Wie even terug wil in de tijd, kan hier nu terecht in de ruimte waar de band ooit repeteerde. Waar muziek werd gemaakt die iets vertelde over het echte leven. 'Harry had met verschillende vrouwen relaties. Dat leverde veel problemen en mooie liedjes op.'

De voorkamer, waar de bewoners toen sliepen, is goed bewaard gebleven. Op de eerste verdieping staan de instrumenten die de band vijftien jaar geleden gebruikte voor een laatste optreden onder leiding van een toen al doodzieke Muskee.

Maar het mooiste zijn toch de verhalen. Bijvoorbeeld over de onberekenbaarheid van de bandleider. Hoe hij op het allerlaatste moment toch *niet* zijn handtekening zette onder een lucratief platencontract in de Verenigde Staten. Hoe hij zich humeurig naar Groningen liet rijden en ter plekke besloot om toch maar niet op te treden en naar huis terug te lopen. Hij dreef managers tot wanhoop. Verhalen over de vele keren dat de band uit elkaar viel en weer bijeenkwam. Looijenga: 'Harry heeft meer bandleden dan onderbroeken versleten.' Het C+B Museum is niet bang om deze scherpe kantjes te laten zien, want ook die horen erbij. 'Ik denk dat Harry het prima had gevonden en geen censuur zou hebben toegepast.'

Bovendien heeft elk verhaal meerdere kanten. 'Je hoort vaak dat het hier destijds een poel van verderf was. Maar ik weet ook dat Harry een keer terugkwam van een optreden en dat hij aan een dame die voor de deur van de boerderij lag, geld gaf voor de bus naar Assen. Zo was hij ook.'

Harry Muskee (1941-2011)

C+B Museum
Voorstreek 4
Grolloo

VIJF PARELTJES VAN HUN STAD OF DORP Stations om even (bij) stil te staan

Tekst en Beeld Roel Smit

Stationsgebouwen: vanwege hun ontwerp en bouwstijl zijn het vaak de pareltjes van een stad. Bovendien hebben ze allemaal hun eigen verhaal. De redactie van *Goed Geregeld* bezocht er vijf. Ze zijn onderdeel van ons nationale erfgoed en de moeite waard om zuinig op te zijn.

1839: de eerste Nederlandse spoorlijn is een feit. Stoomlocomotief De Arend trekt de eerste trein van het Amsterdamse industriegebied bij de toenmalige Westergasfabriek naar Haarlem. Met een snelheid van maar liefst 38 kilometer per uur. Dat kan nooit goed gaan, vinden veel mensen. Tja, als je gewend bent aan de snelheid van de postkoets... Vanaf dat moment begint Nederland met de aanleg

van een spoorwegnetwerk en met de bouw van stations. Niet de overheid doet dat, maar tientallen particuliere bedrijven, die vooral regionaal actief zijn. Omdat schaalvergroting wel handig is, steken al gauw twee spoorwegmaatschappijen met kop en schouders uit boven de rest. Dat zijn het eerste spoorwegbedrijf van Nederland, de Hollandse IJzeren Spoorweg-Maatschappij (HIJSM) uit 1837 (die

vooral in het westen van het land actief was) en de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen (kortweg Staatsspoorwegen), die in 1863 door de staat werd opgericht. Deze laatste moet – als het gaat om bereikbaarheid van de steden – de gaten opvullen die de particuliere bedrijven laten vallen. Pas in 1938 gaat alles op in dat ene grote staatsbedrijf, de Nederlandse Spoorwegen.

Dat veel organisaties aan de wieg hebben gestaan van ons spoorwegnetwerk, is terug te zien aan de Nederlandse stations. Soms werd gekozen voor standaardisatie (met name bij de Staatsspoorwegen), maar de bedrijven hadden veelal eigen architecten in dienst en die wilden met bijzondere ontwerpen toch ook graag hun eigen visitekaartje afgeven. Dat blijkt wel uit de vijf treinstations die we hier kort bespreken.

Station Valkenburg aan de Geul

Stock

Valkenburg aan de Geul KASTEELTJE AAN HET SPOOR

Het oudste station van Nederland dat nog echt functioneert als station staat in het Zuid-Limburgse Valkenburg aan de Geul. Het werd officieel geopend in 1853 en ligt langs de eerste spoorlijn van Limburg. Het station is bijzonder, niet alleen vanwege zijn ouderdom, maar ook door het ontwerp.

Architect Jacobus Enschedé, die het heeft bedacht, liet zich inspireren door het paleis van koning Willem II. Dat staat in Tilburg en is tegenwoordig onderdeel van het gemeentehuis. Het station van Valkenburg ziet eruit als een kasteeltje en werd opgetrokken uit blokken kalkzandsteen (in Limburg ook wel mergel genoemd), die in de ondergrondse groeves van Valkenburg werden gewonnen. Het gebouw heeft niet alleen torentjes met kantelen, maar ook balustrades en borstweringen, die samen de illusie geven van een middeleeuws kasteel. In latere jaren is het oorspronkelijk gebouw nog enkele malen aangepast, maar steeds werd rekening gehouden met het oorspronkelijke ontwerp.

Aan de trapgevel is het midden van het gebouw is de geschiedenis af te lezen: de ster uit het wapen van Antwerpen en de adelaar uit dat van Maastricht. Daarmee komen we op nog een reden waarom station Valkenburg zo bijzonder is: het werd gebouwd door een buitenlands bedrijf: de NV Aken-Maastrichtse Spoorwegmaatschappij. Het spoor tussen Aken en Maastricht (ook wel de Heuvellandlijn) was de eerste internationale spoorverbinding in Nederland.

Ten tijde van de bouw was Valkenburg nog vooral een kuuroord voor welgestelden. In de jaren daarna groeide het stadje uit tot een van de meest populaire vakantiebestemmingen van Nederland. Het station is een rijksmonument, maar dat spreekt bijna vanzelf.

STATIONS OM EVEN (BIJ) STIL TE STAAN

ALLARDPIERSON

DE COLLECTIES VAN DE UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

WAT ZOU U WILLEN MEEGEVEN AAN VOLGENDE GENERATIES?

Het Allard Pierson beheert de erfgoedcollecties van de Universiteit van Amsterdam. 10.000 jaar wereldwijde cultuurhistorie komt hier samen.

Het is een levendig instituut. In ons monumentale gebouwencomplex aan de Amsterdamse Oude Turfmarkt wordt onderzocht en onderwezen. Besproken en ontdekt. En heel veel gedeeld. Met prachtige tentoonstellingen in ons museum. Rondleidingen en lezingen.

Ook de collecties zelf zijn continu in beweging.

We onderhouden en restaureren. En we vullen aan.

Iedere dag komen er oude en nieuwe stukken bij.

Zo kunnen nog vele generaties na ons ontdekken waar wij nu het meest van genieten.

U speelt daarbij een belangrijke rol: door vriend te worden, te schenken of het Allard Pierson op te nemen in uw testament, kunt u ons heel gericht ondersteunen. U helpt dan niet alleen de collecties te behouden, maar laat ook een duidelijke boodschap achter. U laat zien wat u belangrijk vindt. **Wat u wilt meegeven aan later.**

Heeft u vragen of wilt u een afspraak maken, dan kunt u contact opnemen met Erika Happe via 0651222619 en e.happe@uva.nl. Meer informatie vindt u ook op allardpierson.nl/steun.

VIJF PARELTJES VAN
HUN STAD OF DORP
Stations om
even (bij) stil
te staan

Station Naarden-Bussum

Naarden-Bussum HET EERSTE FORENZEN- STATION

Je vindt het spuuglelijk of je vindt het prachtig. Veel meer opties zijn er niet voor wie een bezoek brengt aan station Naarden-Bussum. Het gebouw is in 1926 opgeleverd en wijkt met zijn rechte vormen sterk af van wat toen gebruikelijk was. De architect was H.G.J. Schelling (men werkte toen nog niet met voornamen), die ook het ontwerp maakte voor Amsterdam Amstel en Amsterdam Muiderpoort.

Station Naarden-Bussum heeft geen enkele gebogen lijn. De bouwstijl wordt ook wel kubistisch expressionisme genoemd. Het gebouw is opgetrokken uit baksteen en hoeken en gevelopeningen krijgen extra nadruk door de toepassing van bijzondere bakstenen of metselverbanden. Een grote centrale hal (die iets uit het midden is geplaatst) is het belangrijkste onderdeel van het ontwerp. In die hal zijn glas-in-loodramen te bewonderen, die in 1947 door de Algemene Bond van Forensen aan de Nederlandse Spoorwegen geschonken zijn uit dank voor de elektrificatie van de Gooilijn in 1946.

Met wat goede wil kun je station Naarden-Bussum het eerste forensen-station van Nederland noemen. De spoorlijn tussen Amsterdam en Zutphen, die in de periode 1874 tot 1876 tot stand kwam en die tussen Naarden en Bussum doorliep, leidde in het Gooi tot een flinke groei van de bevolking. Tussen 1875 en 1914 werd Bussum bijvoorbeeld twaalf keer zo groot; veel mensen konden – dankzij de trein – voor hun werk naar Amsterdam reizen. Eerst deden ze dat nog vanaf een oud station, maar sinds 1926 dus via dit kubistische stationsgebouw, dat door sommigen wordt omschreven als de foyer van een villawijk.

Overigens is het aantal sporen op het station inmiddels teruggebracht van zes naar twee en is het gebouw enkele jaren geleden flink gerestaureerd en opgeknapt. Het kan nu weer jaren mee.

"Dierenleed en met name het berenleed door menselijk handelen hebben we altijd vreselijk gevonden. We hebben veel gereisd en daar hebben we veel nare dingen gezien.

Beren in veel te kleine kooien alleen maar om toeristen te trekken. Niks aan om zo'n beer in verschrikkelijke omstandigheden te zien. Het liefste zouden we ze ter plekke zelf redden, maar dat gaat natuurlijk niet.

Bears in Mind kan dat gelukkig wel! Het voelt enorm waardevol om er zo'n goed doel mee te kunnen steunen."

**WILT U MEER WETEN?
AARZEL DAN NIET
OM CONTACT OP TE NEMEN!**

www.bearsinmind.org

Stichting Bears in Mind
Het Berenbos
Grebbeweg 111
3911 AV Rhenen
0317-650220

uw gift op:
NL26TRIO 025.4692.664
Wordt enorm gewaardeerd!

**REDT
MISHANDELDE
BEREN EN BRENGT
ZE NAAR
HET BERENBOS**

**STICHTING BEARS IN MIND
BEKEND VAN HET BERENBOS**

IN OUWEHANDS DIERENPARK RHENEN

KvK: 41186102
RSIN: 805428124

Ondersteunt u ook onderzoek ter voorkoming van
Astma en COPD in de toekomst?

Door uw steun kunt u onderzoek naar longziekten mede mogelijk maken. Dat kunt u doen door middel van een gift (die onder bepaalde voorwaarden belastingvrij kan zijn), door middel van een legaat of door Stichting Astma Bestrijding als erfgenaam aan te wijzen.

Stichting

Astma Bestrijding

Uw giften kunt u overmaken naar rekeningnummer
NL54 GILL 0265 9532 00 (InsingerGilissen Bankiers N.V.)
t.n.v. Stichting Astma Bestrijding te 's-Gravenhage.

www.astmabestrijding.nl

Baarn CHIQUE KONINKLIJKE WACHTKAMER

Het station zelf is niet heel spectaculair. Het dateert uit 1874 en is vrij klein, het lijkt nog het meest op een Zwitsers chalet. Station Baarn is echter wel een rijksmonument en heeft iets dat je verder eigenlijk alleen op de grotere stations in Den Haag en Amsterdam tegenkomt; een koninklijke wachtkamer. Op twee kilometer van het station ligt Paleis Soestdijk en in 1874 woonde daar Prins Hendrik, die daardoor op loopafstand (nou ja, hij zal wel niet gelopen hebben...) de trein kon nemen. Later konden koningin Juliana en prins Bernhard in hun eigen luxe wachtkamer op de trein wachten.

Het station is gebouwd in opdracht van de Hollandse IJzeren Spoorweg-Maatschappij (HIJSM) aan de treinverbinding tussen Amsterdam en Amersfoort. De architect was D.L. van Gendt, die in Amsterdam ook tekende voor het Concertgebouw, wat je met een beetje goede wil ook wel kunt zien. Bijzonder is de buitentrap. Een tegeltableau aan de perronzijde herinnert aan de elektrificatie van de lijn in 1946. Het tableau werd (namens de inwoners van Baarn) aangeboden door de VVV 'Baarns Bloei'.

Rond 1900, zo'n 25 jaar na de ingebruikname van het station, werd vlakbij nog een tweede station gebouwd door een concurrerende spoorwegmaatschappij (voor treinen van en naar Utrecht), maar dit werd kort na de Tweede Wereldoorlog gesloten. Dit gebouw is nu als restaurant in gebruik.

Nog even over die koninklijke wachtkamer. Deze heeft twee vertrekken; een grote salon en een kleine kamer met een toilet. De koninklijke familie maakte tientallen jaren veel gebruik van de trein en beschikte over eigen rijtuigen. Ze werden vooral gebruikt voor officiële bezoeken in het land en voor reizen naar de wintersport. In 2023 ging de laatste koninklijke trein met pensioen; deze is te bewonderen in het Spoorwegmuseum in Utrecht.

VIJF PARELTJES VAN
HUN STAD OF DORP
Stations om
even (bij) stil
te staan

Station Baarn

KIJK NAAR ELKAAR OM NU EN IN DE TOEKOMST

Een mooiere wereld
begint met
omkijken naar elkaar

*"Er zijn zoveel goede doelen.
Hoe maken we de juiste keuze?
Wij willen graag zelf bepalen
waaraan onze nalatenschap
wordt besteed. Kan dat
bij Cordaid?"*

**Cordaid denkt graag met je mee.
Bestel het gratis boekje over
schenken en nalaten voor
een nadere kennismaking.
Scan de QR-code of ga naar
www.cordaid.nl/gg**

Cordaid strijdt voor een wereld zonder armoede waarin iedereen een menswaardig leven heeft. Cordaid is ontstaan uit o.a. de fondsen Memisa, Mensen in Nood en Bond zonder Naam.

Cordaid *Op de wereld om elkaar te helpen*

VIJF PARELTJES VAN
HUN STAD OF DORP
Stations om
even (bij) stil
te staan

Station Amsterdam Amstel

Amsterdam Amstel
LICHT, ROMANTIEK EN
VOORUITGANG

Hoe mooi kun je een historisch stationsgebouw restaureren en verbeteren? Dat is prachtig te zien bij het station Amsterdam Amstel. Het gebouw, met zijn grote glaspartijen, dat toen overigens nog buiten de stad lag, werd in 1939 officieel geopend door koningin Wilhelmina. De bouw was een paar jaar daarvoor gestart als project in het kader van de werkverschaffing in de crisisjaren.

Volgens kenners zette architect H.G.J. Schelling met zijn ontwerp, dat inmiddels de status heeft van rijksmonument, de toon voor veel naoorlogse stationsgebouwen. Wie er wel eens geweest is, herinnert zich niet alleen het vele glas, dat de grote stationshal omsluit, maar vast en zeker ook de enorme wandschilderingen van Peter Alma, die op een romantische manier de historische ontwikkeling van de locomotief en de zegeningen van de technische vooruitgang verbeelden.

In de loop der jaren werden geleidelijk steeds meer zaken aangepast aan het gebouw; het werd eigenlijk meer en meer een rommeltje. Een grondige opknopbeurt was hard nodig en die werd enkele jaren geleden uitgevoerd. Daarbij werd de historische vertrekhal gerenoveerd (waarbij ook de muurschilderingen een restauratie ondergingen). Bovendien werd het voorplein compleet nieuw ingericht en kreeg de historische overkapping van het busstation een opknopbeurt. Het station werd tegelijk geschikt gemaakt om het – naar verwachting – groeiende aantal reizigers te kunnen verwerken.

Veel is gemoderniseerd, maar de belangrijkste historische elementen zijn behouden gebleven en opgeknapt. Voor de Amsterdamse reiziger heeft Amsterdam Amstel zijn vertrouwde gezicht weer teruggekregen. Inclusief die paar duiven die nu en dan expres of per ongeluk de lichte stationshal binnenvliegen.

**Geeft u
om haar
toekomst?**

Steun straatkinderen in Latijns-Amerika.

Kijk op www.juconi.nl of
maak uw gift over op
NL44 INGB 0004 7841 41

De KSBS geeft mensen met een
visuele beperking meer kansen
mee te doen in onze maatschappij.

Helpt u ons?

Hoe blijf je als blinde actief sporten? Hoe leren slechthziende kinderen de wereld kennen? En hoe kun je als grootouder blijven mailen met je kleinkind als je slechter ziet? Vaak is er wat extra's nodig om mee te doen in de samenleving.

De Katholieke Stichting voor Blinden en Slechthzienden (KSBS) kan financiële steun bieden. Op ksbs.nl en in onze uitgave De Stem van Grave (nu ook digitaal!) leest u meer over leven met een visuele beperking én ons werk.

KSBS | T 06 51 63 69 27 | info@ksbs.nl | www.ksbs.nl

GEEF HET VERLEDEN TOEKOMST

Help ons de bijzondere Zuiderzeecultuur te bewaren
én door te geven aan toekomstige generaties!
Neem het Zuiderzeemuseum op in uw testament.

MEER WETEN?

Kijk op zuiderzeemuseum.nl/schenken-en-nalaten,
scan de QR-code of neem contact op met Caecilia van Stigt
schenken-nalaten@zuiderzeemuseum.nl of 06-10 675 860

ZUIDERZEEMUSEUM

Leef je in, leef je uit

VIJF PARELTJES VAN
HUN STAD OF DORP
Stations om
even (bij) stil
te staan

Station Dordrecht

Dordrecht RATIONEEL, SYMMETRISCH EN MOOI

Wie veel bouwt, kan niet van elk gebouw een kunstwerk maken. Zo hebben ze ook gedacht bij de Staatsspoorwegen, die aan het einde van de negentiende eeuw in korte tijd veel nieuwe stations lieten bouwen. Dat moest een beetje rationeel en seriematig.

Dus werd een reeks standaardontwerpen ontwikkeld voor verschillende 'formaten' stations. En zo ontstonden 'stations eerste klasse' voor grote provinciesteden tot 'stations vijfde klasse' voor de kleinste halteplaatsen. Het was alleen nog maar een kwestie van bepalen van de klasse van een nieuw te bouwen station en de aanbesteding kon beginnen. De standaard-stations lijken allemaal een beetje op elkaar: ze hebben een symmetrische opzet en hebben een hoger middendeel en lagere zijvleugels.

Voor Dordrecht besloten de Staatsspoorwegen in 1871-1872 een station van de eerste klasse te bouwen, waarbij overigens wel enigszins is afgeweken van de standaard. Opvallend is de monumentale lengte van maar liefst 108 meter. In het hoge middengedeelte zitten negen grote deuren, die toegang geven tot de stationshal. Kenners roemen het gebouw vooral om de nauwkeurige uitwerking met een herhaling van steeds dezelfde elementen en decoraties, zoals onder andere de rondboogvensters en -deuren, het metselwerk met rode baksteen en de sierlijsten rondom de dakranden.

Ook dit bouwwerk, passend in de rationele en seriematige opzet, is een rijksmonument.

Bronnen:

De Collectie Bijzondere stationsgebouwen in Nederland, Bureau Spoorbouwmeester (NAi Uitgevers)

PRISCILLA
DE ROO
(NATIONAAL
MS FONDS)

‘Met mijn
nalatenschap
wil ik meer
mensen blij
maken’

WIJ HEBBEN EEN GOED DOEL IN ONS TESTAMENT!

De meeste nalatenschappen gaan naar naaste familieleden, zoals kinderen en kleinkinderen. Toch kiest een groeiend aantal Nederlander er (ook) voor iets na te laten aan een goed doel. Bijvoorbeeld Priscilla de Roo en Rien van Linschoten.

Tekst **Barbara Schilperoort**
Fotografie **Marcel Molle**

Priscilla de Roo (35) is leraar in het speciaal onderwijs en benoemt het Nationaal MS Fonds in haar testament. MS (Multiple Sclerose) is een chronische aandoening van het centraal zenuwstelsel die de uitval van spieren veroorzaakt. Het Nationaal MS Fonds zet zich in voor onderzoek naar MS, het verbeteren van behandelingen, het verhogen van de levenskwaliteit voor mensen met MS en hun naasten, en fondsenwerving.

Sinds oktober mag ze zich *Leraar van het Jaar* noemen. Voor het speciaal onderwijs, om precies te zijn. Ze is zichtbaar trots en blij. De uitnodigingen stromen binnen: deelnemen aan bijeenkomsten, zitting nemen in jury's. Komend jaar wordt haar leven nóg drukker. 'Maar ik zie er naar uit!' Nu al geeft ze vier dagen per week les aan groep 8, op een school voor kinderen met psychiatrische stoornissen en gedragsproblemen. Tijdens haar vijfde werkdag is ze observator bij scholen in Haaglanden. Al 17 jaar is ze actief voor YMCA Nederland. Ze begeleidt zomerkampen voor jongeren, zomervakanties voor kinderen met een vluchtelingenachtergrond en leidt vrijwilligers op tot nieuwe begeleiders. 'Mensen inspireren en motiveren. Dat is wat mij drijft.'

Je inzetten voor een ander gaat vanzelf als je opgroeit met een vader die lijdt aan MS. Slopend, in alle opzichten. 'Hij had steeds meer hulpmiddelen nodig, in huis kwamen steeds meer aanpassingen. De keren dat we met elkaar ergens naar toe gingen, zijn op de vingers van twee handen te tellen. Ondanks alle voorbereidingen kon er nog van alles verkeerd gaan. Zoals die keer in Disneyland, toen zijn rolstoel kapotging. Het was nog een geluk dat zijn stem het bleef doen, zodat we met elkaar konden communiceren.'

Zo'n half jaar geleden maakte ze haar testament op. 'Ik wil namelijk zelf bepalen naar wie mij geld gaat. Dat zijn de mensen die mij dierbaar zijn én het MS Fonds. Omdat ik met mijn nalatenschap meer mensen blij wil maken. Ook heb ik een levens testament opgesteld. Stel je voor dat ik na een hersenbloeding als een kasplantje moet voortleven. Ik moet er niet aan denken. Nu hoeft niemand zich zorgen te maken. Hoeven mensen niet te gaan ruziën over mijn laatste wensen.'

Het begon op zijn 12e. Toen Rien van Linschoten zijn eerste fotocamera kocht, een Russische Zenit. En zijn eigen doka inrichtte. 'Ik fotografeerde alles wat los en vast zat.' Die fascinatie voor fotografie bleef. 'Wie fotografeert kijkt anders.'

En die andere manier van kijken is een kunst. Je ziet het bijvoorbeeld aan RAW, een restaurant in de Tilburgse spoorzone. Duidelijk herkenbaar als de vroegere werkplaats voor treinwagons, maar compleet getransformeerd in een horecagelegenheid waar je de hele dag terecht kunt. Waar je ook zit, waar je ook kijkt, steeds is er van alles te zien. Met een meer dan manshoge ruim honderd jaar oude filmprojector, stapels koffers aan de muren, een oude hijsbalk aan het plafond, de keuken in een loods. De naam verwijst naar twee dingen: naar het ruwe van het industriële én naar een onbewerkt fotobestand. 'Het hele concept ontwikkelde ik tien jaar geleden samen met fotograaf en vriend Ron Tetteroo. Sindsdien werken we samen bij het herinrichten van andere horecazaken. Vanwege die andere manier van kijken, wil ik alleen nog met kunstenaars werken.'

Het mooie van fotografie? De beleving: 'Er staan met een camera en *hét* moment proberen te vangen.' En de verzameling: 'Foto's die verhalen vertellen, waarop je niet raakt uitgekeken, die een historisch moment vastleggen. Altijd in zwartwit. Omdat vooral dat iets aan de verbeelding overlaat.' Het liefste zou hij alle muren van zijn huis met zulke foto's volhangen. Maar ja, ik woon niet alleen...

Al langer sponsort hij de fotocollectie van het Rijksmuseum, raakte gaandeweg betrokken bij allerlei activiteiten van het museum. 'Ik hoorde van het oprichten van het Vincent Mentzel Fonds/Rijksmuseum Fonds, kwam met hem in contact. Ik besloot het op te nemen in mijn testament. Zo blijf ik met mijn collectie én door dat fonds in fotografie voortleven. Dit zouden meer mensen kunnen doen.'

RIEN VAN
LINSCHOTEN
(VINCENT
MENTZEL
FONDS/
RIJKSMUSEUM
FONDS)

'Wie
fotografeert,
kijkt anders'

Horecaman en ondernemer **Rien van Linschoten** (56) benoemt in zijn testament het Vincent Mentzel Fonds. Dit Rijksmuseum Fonds wordt ingezet voor onderzoek naar en de presentatie van de geschiedenis van de fotojournalistiek en de Nederlandse fotojournalistiek in het bijzonder.

8 over vragen sterven en erven

Zonder testament bepaalt de wet wat er gebeurt met de erfenis

Waarom zou u een testament laten opstellen? Wat gebeurt er bij uw dood als u geen testament hebt? Wat kunt u wel en niet regelen in een testament? Hoe gaat dat trouwens, het afwickelen van uw nalatenschap? We geven antwoord op 8 vragen. Tekst **Roel Smit** / Beeld **iStock**

1. HEB IK EEN TESTAMENT NODIG?

Dat maakt u uiteraard zelf uit, maar zonder testament bepaalt de wet straks wie uw erfgenamen zijn en wordt de erfenis per definitie toegewezen aan familieleden en bijvoorbeeld niet aan de vriend of vriendin met wie u samenwoont. Alleen al om vrienden of goede doelen te laten erven, zou u dus een testament moeten laten maken.

Geen testament? Dan bestaat de eerste groep erfgenamen uit echtgenoot (of geregistreerd partner) en kinderen. Als die allemaal overleden zijn, komen hiervoor de kleinkinderen in de plaats. Bent u ongetrouwd en hebt u geen kinderen, dan erven uw ouders, broers en zussen. Voor broers of zussen die al zijn overleden, komen de kinderen of kleinkinderen in de plaats. Bij iemand die geen familieleden heeft in de eerste of tweede groep, erven de grootouders en als deze overleden zijn, hun afstammelingen. Bij gebrek aan familieleden in de derde groep, komt de erfenis terecht bij de afstammelingen van de overgrootouders.

Regelt u niets en zit u ook niet zo goed in de familie, dan bestaat dus de kans dat uw erfenis terecht komt bij verre familie die u niet of nauwelijks kent. Zijn zulke familieleden er ook niet, dan gaat de erfenis in het uiterste geval naar de staat.

2. KAN IK IN PLAATS VAN EEN TESTAMENT OOK EEN BRIEFJE ACHTERLATEN?

Zo'n briefje (we noemen het een *codicil*) kan ook, maar dat heeft veel beperkingen. De wet stelt bovendien strikte eisen aan een codicil: het moet handgeschreven zijn en voorzien zijn van datum en handtekening. Een codicil kan gebruikt worden om bijvoorbeeld te bepalen aan wie bepaalde sieraden, meubels of kledingstukken worden nagelaten. Hiervoor is dus geen notarieel testament nodig.

Maar dan de beperkingen: bij een codicil gaat het alleen om de verdeling van spullen, niet van geld. Daarnaast kunt u per codicil wettelijke erfgenamen niet onterven en ook geen executeur (iemand die de nalatenschap verdeelt en afwikkelt) aanwijzen.>>

MS. Het stopt bij Shanna.

"Mijn dochter Shanna werkte ook als artiest en verdiende haar geld met zingen en dansen. Helaas moest ze door allerlei MS-klachten stoppen met haar werk. Hopelijk komt er ooit een oplossing voor deze verschrikkelijke zenuwslopende ziekte. Tot die tijd genieten we van dag tot dag en zingen we af en toe samen. Ik zeg vaak tegen Shanna 'Ik hoop dat morgen net zo mooi wordt als vandaag.' Maar waarom zeg je dat? Shanna: "Als ik een goede dag heb, hoop ik dat de dag erna weer een goede dag is. Maar MS is zo onvoorspelbaar. Mooie dagen worden vaak afgewisseld met dagen waarop het echt slecht gaat met me."

Neemt u het Nationaal MS Fonds ook op in uw testament, zodat onderzoek naar een oplossing voor MS door kan gaan? Dank u wel!" - Ben Cramer

Bekijk onze video op:
nationaalmsfonds.nl/nalaten

Laat Shanna de laatste generatie zijn die lijdt aan MS.

NATIONAAL
MSfonds

Neem het Nationaal MS Fonds op in uw testament

**Wilt u meer informatie of de brochure ontvangen?
Scan dan de QR-code met uw telefoon of bel ons.**

3. EEN TESTAMENT OPSTELLEN, IS DAT NIET HEEL ERG INGEWIKKELD?

Hoefst niet! Wees eerlijk, de grootste barrière is vaak dat het opstellen van een testament u confronteert met uw eigen sterfelijkheid. Tijdens de eerste afspraak vraagt de notaris naar uw wensen. Hij informeert ook naar uw vermogen (bezittingen en schulden) en eventuele polissen, lijfrenteverzekeringen of andere regelingen die u in verband met uw overlijden hebt getroffen. Vervolgens maakt de notaris een ontwerp van het testament, dat u thuis kunt nalezen. Vaak zal een notaris ook nagaan of los daarvan een levenstestament aan te raden is; hierin kunt u nu al zaken regelen voor de levensfase dat u daar wellicht zelf niet meer toe in staat bent.

Het ontwerp van het testament wordt besproken tijdens een tweede bijeenkomst. Regelt dit testament uw erfenis zoals u wilt? Is alles duidelijk? Indien nodig wordt het ontwerp aangepast. Als u het eens bent met de tekst, kunt u het testament ondertekenen. Het originele exemplaar komt in de kluis van het notariskantoor en u krijgt een afschrift mee.

Aan het Centraal Testamentenregister in Den Haag geeft de notaris door dat u een testament hebt gemaakt, zodat dit na uw overlijden altijd teruggevonden kan worden. De inhoud van het testament blijft vertrouwelijk.

Nooit meer omkijken naar een testament is niet verstandig. Niet alleen wetten en regels veranderen voortdurend, maar ook uw persoonlijke situatie en wensen. Aanpassen is altijd

mogelijk, waarna de notaris het nieuwe testament opnieuw indient en de oudere versie vervalt.

4. IK KAN HET ZO SLECHT VINDEN MET EEN VAN MIJN KINDEREN; KAN IK DIT KIND ONTERVEN?

Dat kan in principe, maar daar zitten wel wat haken en ogen aan. Elke notaris zal u nadrukkelijk vragen of dit een weloverwogen besluit is. De meeste mensen realiseren zich namelijk niet dat onterven een heel ingrijpend besluit is, dat – ook na uw overlijden – familieverbanden ernstig en langdurig kan verstoren. Niet zelden zijn gerechtelijke procedures het gevolg. Maar: ja, onterven kan dus, via het testament. Maar nooit helemaal. Een kind houdt altijd aanspraak op zijn of haar kindsdeel, de zogenoemde ‘legitieme portie’. Dat is een vordering in geld. De legitieme portie is de helft van wat iemand zou krijgen als hij volledig erfgenaam was.

5. WE HEBBEN KLEINE KINDEREN; WAT GEBEURT ER MET HEN ALS WIJ BEIDEN OVERLIJDEN?

Zonder testament is dat niet precies te zeggen. Als u noch in uw testament, noch via de rechtbank een voogd hebt benoemd, gebeurt dit door de kantonrechter – en de uitkomst van zo’n procedure is onzeker. Het kan dan zomaar zijn dat de kinderen worden ondergebracht bij het familielid dat u zelf het minst geschikt acht, of dat ze uit elkaar worden gehaald.

In een testament kunt u zelf een voogd benoemen die voor uw minderjarige kinderen zorgt als u en uw partner zijn overleden. Doe dit uiteraard wel in overleg met de betrokkene.

6. HOE ZIT HET MET DE (FINANCIËLE) BESCHERMING VAN MIJN PARTNER...

Als u getrouwd bent, een geregistreerd partnerschap bent aangegaan of een notariële samenlevingsoverkomst hebt, is de bescherming van uw partner bij uw overlijden redelijk goed geregeld. De langstlevende partner erft op grond van de wet alle bezittingen. De kinderen kunnen hun erfdeel pas opeisen als ook de tweede ouder is overleden.

Een bijzondere situatie kan zich voordoen als een van beide ouders hertrouwt. In de wet staat namelijk dat de kinderen dan mede-eigendom kunnen claimen van goederen van de nalatenschap.

Veel mensen willen niet het risico lopen dat zij dan (een deel van) de eigendom van bijvoorbeeld het huis moeten >>

MAAK HET VERSCHIL DICHTBIJ HUIS

In uw eigen land, stad en waarschijnlijk ook in uw straat leven mensen met meer zorgen dan ze kunnen dragen. De Regenboog Groep steunt hen. Help mee.

Samen maken wij het verschil in uw straat, met inloophuizen, vrijwillige maatjes en buddy's, dagbesteding, contact en tijdelijke huisvesting.

Adviseur nalatenschappen:
Marloes Wijnekus - 06 82 06 22 21
mwijnekus@deregenboog.org
NI79 TRI0 0379 3155 64

NEEM DE REGENBOOG GROEP OP IN UW TESTAMENT

'Ik gun vluchtelingen dezelfde opvang als mijn ouders hebben gekregen'

'Mijn vader vluchtte destijds voor de oorlog in Vietnam en werd opgevangen door Nederlanders met een moedig hart. Door gezinshereniging mochten mijn moeder en broer ook hierheen komen. Ik gun vluchtelingen van nu dezelfde ondersteuning, zodat ook zij aan hun toekomst kunnen bouwen. Daarom heb ik VluchtelingenWerk opgenomen in mijn testament.' - Tram Ahn Vu

Wilt u VluchtelingenWerk ook opnemen in uw testament?
Bestel de Oriëntatiegids op www.vluchtelingenwerk.nl/nalaten
of bel met relatiemanager Annemarie Teske: 020 346 72 07.

afstaan. Zij lossen dit op door in een testament vast te leggen dat de kinderen hun erfdeel alléén kunnen opeisen als de langstlevende hertrouwt in algehele gemeenschap van goederen. Op deze manier wordt voorkomen dat de erfdelen van de kinderen 'verdwijnen' in die nieuwe gemeenschap van goederen, met het risico dat zij met lege handen staan als hun vader of moeder in dit nieuwe huwelijk als eerste overlijdt.

7. IS HET ALTIJD LEUK EEN ERFENIS TE KRIJGEN?

Nee, het is niet altijd feest. In een nalatenschap zit vaak een positief vermogen, maar soms ook schuld. Als u de erfenis hebt geaccepteerd, krijgt u beide. Pas daar dus heel erg mee op. Soms weet u wellicht niet eens of de erflater schulden had.

U heeft drie opties.

U kunt een erfenis weigeren. Dit heet *verwerpen*. U bent dan niet verantwoordelijk voor de nalatenschap en niet betrokken bij de afwikkeling ervan. U ontvangt niets, maar u bent ook niet aansprakelijk voor schulden.

De tweede optie is dat u de erfenis zuiver aanvaardt. Dan krijgt u alle goederen en schulden van de overleden persoon. Pas op: als u bezittingen van de overledene verkoopt of 'even' meeneemt, dan heeft u volgens de wet de erfenis zuiver aanvaard. Dat is ook het geval als u openstaande rekeningen betaalt. Wees hier dus heel voorzichtig mee; laat u eventueel adviseren door een notaris om te bepalen wat wel en wat niet kan.

Na het zuiver aanvaarden van de erfenis heeft u recht op alle bezittingen van de overledene. Maar u bent in principe ook aansprakelijk voor alle schulden. Zelfs als die schulden bij elkaar meer bedragen dan de bezittingen (negatieve nalatenschap). U moet dan met uw eigen vermogen de overgebleven schulden betalen.

En dan is er nog een derde optie, die soms heel verstandig zal zijn: *beneficiair* aanvaarden. Als u de erfenis *beneficiair* aanvaardt bent u niet aansprakelijk als er schulden zijn. Ook niet als u vermogen heeft. Dit heet ook wel: aanvaarden onder het voorrecht van boedelbeschrijving. Maar u mag ook niets van de bezittingen hebben totdat zeker is dat alle schulden zijn betaald.

Pas op als u denkt dat er in een erfenis ook schulden zitten

8. GOED, IK ACCEPTEER EEN ERFENIS... EN HOE DAN VERDER?

Zijn er meer erfgenamen, dan bent u samen verantwoordelijk voor het afwickelen van de nalatenschap. Dat betekent niet dat u voortdurend samen op pad moet gaan. U kunt bijvoorbeeld één persoon een volmacht geven. Ook de notaris kan een volmacht krijgen om namens de erfgenamen te handelen.

Een verklaring van erfrecht (uit te geven door de notaris) is niet verplicht, maar vaak wel nodig. Zonder die verklaring blijven bankrekeningen meestal geblokkeerd en is het lastig om bijvoorbeeld een partnerpensioen te krijgen. Het afwickelen van een nalatenschap is een tijdrovende zaak, die vaak wel een jaar in beslag neemt. Zijn er conflicten tussen de erfgenamen, dan kan het nog veel langer duren.

De notarissenorganisatie KNB heeft een checklist gemaakt van zaken waar u aan moet denken als u een erfenis moet afwickelen. Deze is de bekijken via de QR-code.<<

Meer toegankelijke informatie over de mogelijkheden van een testament is te vinden op de website www.notaris.nl (van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB).

**EEN MUSEUM
GEWIJD AAN ÉÉN
PERSOON.**

Daarvan
zijn er veel. Bijvoorbeeld
het museum over **Betje
Wolff**, een 18e-eeuwse
schrijfster die haar tijd
vooruit was.

**BETJE WOLFF:
DE TIJD VER VOORUIT**

Tekst **Elwine de Rue**
Fotografie **Marcel Molle**

In Middenbeemster staat een prachtig gerenoveerde pastorie. Hier is het Betje Wolff Museum gevestigd; de schrijfster woonde er van 1759 tot 1777. Het interieur is weliswaar niet meer hetzelfde als toen, maar dankzij veel gulle gevers lijkt de inrichting toch aardig op hoe het er in de achttiende eeuw uitgezien kán hebben.

Aafje de Jong, voorzitter van het museum en daarmee ook één van de 32 vrijwilligers, geeft graag een rondleiding. Ze is gepensioneerd leerkracht en werd geraakt door Betje Wolff's boek *Proeve van een opvoeding*. Een boek dat na 200 jaar voor het grootste deel nog actueel is en waarin – destijds heel vooruitstrevend – wordt gepleit voor het stimuleren en belonen van kinderen, in plaats van bestraffen.

Betje Wolff, in 1738 als Elisabeth Bekker geboren in Vlissingen, had een bijzonder leven. Op haar zeventiende liep ze van huis weg met haar vriend. Toen het kleine beetje spaargeld op was, keerde het tweetal terug naar huis. Weglopen was destijds een schande, dus Betje kreeg van haar vader huisarrest.

Een weduwnaar, die vond dat hij dringend een vrouw nodig had, bood uitkomst. Zo trouwde Betje op 21-jarige leeftijd met de 30 jaar oudere dominee Adriaan Wolff. Ze gingen in de pastorie in Middenbeemster wonen. Wat het voor relatie is geweest tussen die twee? 'Betje sprak zelf van een filosofisch huwelijk', zegt Aafje de Jong. 'Ze kon goed met de dominee praten en ze bespraken haar ideeën samen.'

Via een smalle trap in het museum komen we bij het kleine schrijfkamertje. Hier zit de museale figuur van een schrijven-de Betje, die je levensecht aankijkt. Op de boekenplanken staan veel eerste drukken van haar werk. Hier ontwikkelde Betje steeds meer haar schrijverstalent en schreef ze veel hekeldichten, waarin ze maatschappelijke misstanden op scherpe toon beschreef en opschudding mee veroorzaakte. Betje was een kind van de Verlichting en geloofde in vrijheid en gelijkheid van alle mensen.

Toen kwam Aagje Deken in haar leven. Die schreef ook, maar was bedachtzamer. Dat kwam in de schrijfstijl tot uitdrukking. 'Betje was de azijn en Aagje de olie', zegt Aafje de Jong. 'Schud olie en azijn door elkaar en je hebt een mooi sausje.'

In 1777 overleed Adriaan Wolff en vertrok Betje naar een bouwvallig huisje in De Rijp, waar ze samen met Aagje ging wonen en samenwerken. Door een erfenis die Aagje had ontvangen konden de twee hun intrek namen in een klein buitenverblijf in Beverwijk. Hier schreven ze *Sara Burgerhart*, hun meest bekende werk. Dat werd een groot succes, ook financieel. En omdat Betje ook een erfenis had gekregen, konden de twee heel royaal leven.

De politieke situatie in Nederland beviel hen intussen steeds minder en uit onvrede vertrokken Betje en Aagje in 1788 naar Frankrijk. Toen de zaakwaarnemer die hun vermogen beheerde, failliet ging, keerden ze vlak voor de eeuwwisseling berooid terug. Ze moesten genoeg nemen met een paar kamers in Den Haag. Ook lichamelijk ging het bergafwaarts. Betje kwam na een lang ziekbed in 1804 te overlijden. Daarna kwam ook Aagje Deken haar bed niet meer uit. Ze stierf negen dagen later. De twee zijn begraven in hetzelfde graf in Scheveningen.

De rondleiding in de oude pastorie is voorbij. In de fraai aangelegde tuin kun je nog even iets drinken en nadenken over die bijzondere vrouw, die haar tijd ver vooruit was en niet bang was om daar voor uit te komen.

Betje Wolff (1738-1804)

Betje Wolff Museum
Middenweg 178
Middenbeemster

NIEUWE
COALITIE,
NIEUWE
PLANNEN

**Waar gaat
het heen
met de
erftaks?**

Tekst **Peter Boorsma** | Beeld **iStock**

Welke kant gaat het op met de erf- en schenkbelasting? De besprekingen over een nieuwe regeringscoalitie zijn nog volop gaande en een regeerakkoord lijkt nog ver weg. Toch valt er op basis van de verkiezingsprogramma's wel iets over te zeggen.

Gaat de erf- en schenkbelasting omhoog? Of wordt die juist afgeschaft? Dat weten we pas zeker als er een regeerakkoord ligt en dat kan nog wel even duren. Maar als we de verkiezingsprogramma's van de verschillende partijen doorbladeren en kijken naar de cijfers die ze hebben aangeleverd voor de doorrekening door het Centraal Planbureau (CPB), zijn er wel enige trends te herkennen.

Zo lijkt het er *niet* op dat de erf- en schenkbelasting wordt afgeschaft. Een paar jaar geleden was er nog veel ophef over de 'onrechtvaardige *sterftaks* over geld waarover al belasting is betaald'. Maar in aanloop naar de verkiezingen van oktober 2025 is het rustig gebleven. Alleen JA21 pleit nog voor (geleidelijke) afschaffing. De PVV ging twee jaar geleden nog tekeer tegen de 'sterfbelasting', maar in het summiere verkiezingsprogramma van nu, is daarover niets meer terug te vinden.

Centrumrechtse partijen zijn terughoudend met sleutelen aan de erf- en schenkbelasting. Zij willen de erftaks 'niet verhogen' of zeggen er niets over. Linkse partijen willen juist meer geld ophalen bij de erfenissen, want ze willen arbeid minder en vermogen méér belasten. Daarbij kijken ze overigens vooral naar de grotere erfenissen.

En er komen veel grote erfenissen aan. De naoorlogse generatie die nu overlijdt, heeft veel vermogen opgebouwd, mede door de alsmaar stijgende huizenprijzen. Het belasten van die erfenissen kan helpen om de beoogde verhoging van de defensie-uitgaven te bekostigen. Om maar wat te noemen. Het is dus maar de vraag of de partijen aan de rechterkant zich echt hard zullen maken voor het gelijk houden van de erfbelasting.

DISCUSSIE

Misschien is dit wel de reden dat er – anders dan twee jaar geleden – in de verkiezingscampagne nauwelijks discussie was over de erfbelasting. Enige ophef was er wel over plannen van de SP om het belastingtarief op erfenissen te verhogen tot 75 procent. De partij haastte zich echter om te verduidelijken dat dit tarief pas zou gelden bij erfenissen van boven de 500.000 euro. Erfenissen voor kinderen tot 100.000 euro worden in de plannen van de SP zelfs vrijgesteld.

VOLT pleit voor het vervangen van de schenk- en erfbelasting door een 'ontvangstbelasting'. Een idee van mediamaker/ondernemer Sander Schimmelpenninck. Elke Nederlander zou volgens dit idee een bepaald bedrag belastingvrij mogen ontvangen uit een schenking of nalatenschap. Alles wat meer is wordt belast via een oplopend tarief.

Opvallend is dat het CDA in zijn verkiezingsprogramma de deur op een kier zet voor verhoging van de erfbelasting. 'We maken schenken aantrekkelijker dan erven, zodat ouders en grootouders, maar ook anderen, hun kinderen en kleinkinderen en naasten makkelijker kunnen helpen in de dure periodes van hun leven.' De VVD – traditioneel tegen erftaks – zegt er in het huidige verkiezingsprogramma niets over.

VRIJSTELLINGEN EN TARIEVEN

Kijken we naar de concrete voorstellen voor aanpassing van de erf- en schenkbelasting, dan valt op dat veel partijen de tarieven willen gelijktrekken voor iedereen, ongeacht de relatie tot de erflater. De partijen aan de linkerkant denken daarbij aan een percentage van 30 procent (eerste schijf) tot 40 procent (tweede schijf) voor alle nalatenschappen. Nu gelden voor familie lagere tarieven. Wel wil men de hogere vrijstellingen voor partners en kinderen in stand >>

LAAT ZE MEEDOEN!

Samen maken we het verschil voor een kind!

EEN
EERLIJKE
KANS

Kijk op fondskinderhandicap.nl
of neem contact op via
070-351 27 84 of
nalaten@fondskinderhandicap.nl

Algemeen Nut
Beoogde Instelling
ANBI

Een mooi landschap,
ook voor de toekomst

Samen zorgen we ervoor

www.nederlandscultuurlandschap.nl

info@nederlandscultuurlandschap.nl | 024 684 2294

Algemeen Nut
Beoogde Instelling
ANBI

Uw nalatenschap maakt blijvend verschil

Op het moment dat een dierbare van Jos en Helma overleed, realiseerden zij zich dat het ook voor hen belangrijk was om na te denken over wat er met hun nalatenschap gebeurt. Zeker omdat ze geen kinderen hebben, wilden ze hier zelf de regie over houden. Daarom zou hun nalatenschap naar een MS-gerelateerd doel gaan. Ze kozen voor Stichting MS Research.

Bewuste keuze

Jos: "Als je nu de mogelijkheid hebt om iets te regelen, doe dat dan voor het te laat is. Wacht je te lang, dan is de kans groot dat anderen die keuze voor jou maken."

Persoonlijk contact?

Een concrete bestemming geven aan uw nalatenschap? Neem persoonlijk contact op met Dorinda Roos via d.roos@msresearch.nl of 06-39700850.

stichting research

FOTO: FRANK RUITER

houden. Veel partijen stellen voor deze vrijstellingen te verhogen, wat gunstig is voor kleine erfenissen.

Onze voorspelling:

De schenk- en erfbelasting blijft bestaan. De vrijstellingen gaan omhoog. Partners en kinderen houden een hogere vrijstelling. De tarieven worden gelijk voor alle erfgenamen, ongeacht de relatie tot de erflater. Die tarieven worden wellicht wel hoger dan nu, misschien wel 30 procent voor de eerste schijf en 40 procent voor de tweede.

Discussie over de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

Als een familiebedrijf wordt nagelaten, ontstaat er een bijzondere situatie. Het probleem is namelijk dat het vermogen 'vast' zit in de onderneming. Als dan de gebruikelijke tarieven worden toegepast, zouden kinderen zich vaak in de schulden moeten steken om de erfbelasting te kunnen betalen en het bedrijf te kunnen overnemen. Daarom is de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) in het leven geroepen, die veel ruimere vrijstellingen kent.

Er is echter wel veel kritiek op de BOR omdat de regeling wordt misbruikt. Bijvoorbeeld iemand die op hoge leeftijd een bedrijf koopt om zo erfbelasting te ontlopen. Met Prinsjesdag kondigde het kabinet al aan hier een stokje voor te steken, maar er gaan stemmen op bij onder meer

GroenLinks-PvdA om de Bedrijfsopvolgingsregeling maar helemaal af te schaffen.

De BBB – met veel boeren en kleine ondernemers in de achterban – maakt zich juist hard voor het handhaven van de BOR. Andere partijen dringen aan op hervorming. JA21 stelt dat de BOR wel kan verdwijnen. De partij wil immers de erfbelasting helemaal afschaffen en als dat eenmaal gebeurd is, zijn er ook geen uitzonderingen meer nodig.

Onze voorspelling:

De Bedrijfsopvolgingsregeling blijft bestaan, maar er komen maatregelen om oneigenlijk gebruik tegen te gaan.

Christelijke partijen op de bres voor de giftenaftrek

Christelijke partijen als de SGP, het CDA en de ChristenUnie benadrukken dat giften aan goede doelen aftrekbaar moeten blijven. De SGP wil zelfs verbreding van de aftrek. Momenteel geldt er voor giften aan culturele ANBI-instellingen een multiplier van 1,25. Dat betekent dat je een gift van 100 euro kunt aftrekken voor 125 euro. De SGP wil dat die multiplier ook gaat gelden voor noodhulp, ontwikkelingshulp en kerken.

Onze voorspelling:

De regeling van giftenaftrek blijft zoals die is, al was het maar omdat ook de politieke partijen daar zélf van profiteren. >>

ZO IS HET NU (IN 2025)			
Vrijstellingen erfbelasting		Tarieven (over het bedrag boven de vrijstelling)	
Partner	€ 804.698	1 ^e schijf	2 ^e schijf
Kind met ziekte of handicap	€ 76.452	tot € 154.197	boven € 154.197
(Pleeg)kind	€ 25.490		
Kleinkind	€ 25.490	Partner	10 %
Ouder	€ 60.359	(Pleeg)kind	10 %
Overigen	€ 2.690	Kleinkind	18 %
		Overigen	30 %

WAT VINDEN POLITIEKE PARTIJEN VAN DE ERF- EN SCHENKBELASTING?

CDA: 'Schenken moet aantrekkelijker zijn dan erven'

- Verlaging tarief eerste schijf met 5 procent, invoering van een derde schijf met een tarief van 10 procent hoger dan dat van de tweede schijf
- De Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) blijft zoals die is
- Giften blijven fiscaal aantrekkelijk
- Meldplicht voor buitenlandse giften aan religieuze instellingen

GroenLinks-PvdA: 'Gewone erfenissen hoeven niet te worden belast, de belasting op grote erfenissen gaat omhoog'

- Uniforme vrijstelling van 33.775 euro
- Hogere vrijstelling partners en kinderen met beperking blijft
- Tarieven onafhankelijk van de relatie tussen ontvanger en schenker of erflater
- Erfenissen tot 150.000 euro boven de vrijstellingsgrens belasten met 30 procent, daarboven met 40 procent
- Afschaffen constructies die het mogelijk maken om erfbelasting te ontwijken
- Afschaffen van de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

D66: 'Vermogen wordt te veel beloond, terwijl werken juist meer zou moeten lonen'

- Verhogen vrijstellingen voor (klein) kinderen, ouders en overigen
- Hogere vrijstelling partners blijft bestaan
- Tarieven onafhankelijk van de (familie)relatie tussen ontvanger en schenker of erflater
- Tarieven voor de eerste schijf naar 30 procent, voor de tweede schijf naar 40 procent

VVD:

- Geen expliciete uitspraken over de erf- en schenkbelasting
- Geen verdere versoering van de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

SGP: 'Geen jacht op 'grote vermogens', maar een 'rechtvaardige belasting'

- Geen verhoging van de erfbelasting
- Behoud van de giftenaftrek en verruiming voor giften aan noodhulp, ontwikkelingshulp en kerken

SP: 'Minder erfbelasting voor minder ongelijkheid'

- Vrijstelling voor erfenissen voor kinderen onder de 100.000 euro
- Gelijktrekking tarief erfenissen tussen de 100.000 euro en 500.000 euro met het tarief voor de inkomstenbelasting
- Hogere tarieven voor erfenissen groter dan 500.000 euro
- Leden van het Koninklijk huis betalen voortaan belasting over hun inkomen, erfenis en vermogen

BBB: 'De erf- en schenkbelasting zeker niet verhogen'

- De erf- en schenkbelasting niet verhogen
- Handhaven van de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)

VOLT: 'De erf- en schenkbelasting heet voortaan *ontvangstbelasting*'

- De erf- en schenkbelasting wordt 'ontvangstbelasting'
- Vrijstelling tot 27.000 euro
- Hogere vrijstelling voor partners blijft
- Tarieven onafhankelijk van de (familie)relatie tussen ontvanger en schenker of erflater
- Tarief voor erfenissen boven de 27.000 euro naar 30 procent, boven de 150.000 euro naar 40 procent
- Vervangen Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) door mogelijkheid rentevrije lening om erfbelasting te kunnen betalen.

ChristenUnie: 'Gelijker belasten van arbeid en vermogen'

- Verhoging van de vrijstellingen
- Erfbelasting onafhankelijk van de

relatie tussen ontvanger en schenker of erflater

- Hogere vrijstelling partners en kinderen blijft
- Tarief over de eerste schijf naar 19 procent, over de tweede schijf naar 38 procent
- Behoud van de giftenaftrek
- Naar een 'goede, doeltreffende en doelmatige Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR)'

Partij voor de Dieren: 'Belasten wat schaadt, belonen wat bijdraagt'

- Vrijstelling voor erfenissen tot 30.000 euro
- Tarieven onafhankelijk van de (familie)relatie tussen ontvanger en schenker of erflater
- Aanpassing Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) om misbruik te voorkomen

JA21: 'Alleen werkelijk rendement nog belasten'

- Geleidelijk afschaffen van de erf- en schenkbelasting
- Afschaffen van de Bedrijfsopvolgingsregeling (BOR) (want die is dan niet meer nodig)
- Werkelijk rendement belasten in box 3
- JA21 kwam voor de verkiezingen in opspraak omdat de partij voor de doorrekening bij het CPB andere plannen hadden aangeleverd dan in het verkiezingsprogramma stonden. Als het gaat om de erfbelasting, wordt uit de cijfers bij het CPB duidelijk dat JA21 deze wel wil afschaffen, maar wel in een tijdsbestek van tien jaar.

PVV

- In het Verkiezingsprogramma van de PVV staat niets over de erf- en schenkbelasting of de BOR. De PVV heeft de plannen ook niet laten doorrekenen door het CPB en we hebben geen recente uitspraken van prominente PVV'ers over erven kunnen vinden. <<

Draag bij aan nieuw levensgeluk

Zoals Yoran rijden er nog 200 andere ruiters met een zichtbare of onzichtbare beperking paard bij de Bio Manege. Een speciale manege in Arnhem met toegepaste hulpmiddelen, getrainde paarden, gespecialiseerde instructeurs en bezielde vrijwilligers.

Yoran gaat in een rolstoel door het leven als gevolg van een ongeneeslijke ziekte. Zijn wekelijkse paardrijles helpt hem zijn beenspieren te versterken en verlicht zijn buikpijn. Dankzij het zelfvertrouwen dat paardrijden hem geeft, kan hij geneeskunde gaan studeren.

Steeds meer mensen nemen de Bio Manege op in hun testament. Overweegt u dit ook? Overtuig u zelf, maak een afspraak en bezoek ons. De diverse mogelijkheden bespreken wij graag met u. Ook uw notaris kan u informeren.

Astrid Huitink-Jacobs, directeur-bestuurder
026-48 38 201 | astrid@biovakantieoord.nl

Neem de Bio Manege op in uw testament

biomanege.nl/nalaten

Water for life®

Wie geef **jij** een
betere **toekomst** met
schoon drinkwater?

Ook als jij er zelf niet meer bent.

Stichting Water for Life geeft mensen wereldwijd toegang tot drinkwater en een toilet, voor wie dat niet vanzelfsprekend is. En dat is hard nodig. Want op dit moment zijn er nog 2 miljard mensen die leven zonder schoon, veilig en betaalbaar drinkwater.

Water for Life werkt samen met Nederlandse drinkwaterbedrijven, waardoor 100% van de donaties naar de projecten gaat. Wij zorgen voor watertappunten bij mensen thuis, op scholen en op openbare plekken. Ook legt Water for Life waterleidingen en toiletten aan en geven we trainingen over hygiëne.

Wil jij bijdragen? Door Stichting Water for Life op te nemen in je testament, geef jij kwetsbare mensen de kans op een leven met de belangrijkste basisbehoefte: water!

waterbedrijf

wml

Limburgse
Waterschap

Stichting Water for Life is een initiatief van Nederlandse drinkwaterbedrijven

Scan de QR-code met de camera
van je telefoon en klik op de website

[waterforlife.nl/
schenking-erfenis](http://waterforlife.nl/schenking-erfenis)

Volg de
trend!

Zet een goed doel in uw testament

U geeft weleens iets aan een goed doel. Misschien zelfs regelmatig. Maar staat er ook een goed doel in uw testament? Waarom eigenlijk niet? En hoe zou je dat moeten aanpakken?

Tekst **Roel Smit** | Beeld **iStock**

Steeds meer Nederlanders laten een goed doel opnemen in hun testament

Hebt u een goed doel opgenomen in uw testament? Lastige vraag en op het onderwerp rust nog altijd een beetje een taboe. De kans dat u echter een testament heeft met een goed doel daarin is ook niet zo groot. Uit onderzoek van het Centrum voor Filantropische Studies van de VU blijkt dat van alle 55-plussers iets meer dan de helft een testament heeft. Van de mensen met een testament laat 8 procent iets na aan een goed doel. Uit ander onderzoek (van ruim tachtig erkende, grotere goede doelen) blijkt dat ongeveer 324.000 Nederlanders nu een goed doel hebben opgenomen in hun testament (in 2023 waren dat er nog 234.000).

Op 18 miljoen Nederlanders lijkt het allemaal nog niet zoveel, maar het gaat inmiddels om grote bedragen. De 200 grootste goede doelen ontvingen in 2023 maar liefst 464 miljoen euro uit nalatenschappen, zo meldt het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). Dat is aanmerkelijk meer dan de 377 miljoen uit 2022. En dat zijn alleen nog

maar de fondsen meegeteld die staan geregistreerd bij het CBF. Er zijn tienduizenden goede doelen (meestal veel kleiner) die niet geregistreerd staan. Het is moeilijk om een compleet beeld te krijgen, maar vast staat dat er een trend is: meer en meer Nederlanders laten een goed doel opnemen in hun testament.

OVERTUIGEN

Goede doelen doen er ook steeds meer aan mensen te overtuigen een testament te laten maken en in elk geval een deel van hun vermogen na hun dood beschikbaar te stellen. Vooral de grotere goede doelen hebben vaak eigen adviseurs in dienst om toekomstige erflaters te begeleiden bij het maken van een keuze en te betrekken bij het werk van de organisatie. Ook bieden ze soms aan te zijner tijd als executeur (uitvoerder) van het testament op te treden.

Dat het onderwerp steeds meer bespreekbaar is geworden, blijkt ook uit een gezamenlijke campagne van ruim 80 grotere goede doelen, die Nederlanders moet stimuleren een goed doel in hun testament op te nemen. En om >>

EEN DIERWAARDIG LEVEN VOOR ALLE VARKENS

Varkens zijn sociale en intelligente dieren, maar de vee-industrie behandelt ze als producten. In een eerlijke wereld hebben varkens een leven dat past bij hun natuurlijke gedrag. Met ruimte, frisse lucht en aarde om in te wroeten.

Varkens in Nood strijdt voor een toekomst zónder intensieve varkenshouderij. We voeren campagnes, starten rechtszaken en zetten politieke druk. Met uw nalatenschap maakt u een blijvend verschil voor miljoenen dieren.

Vraag onze brochure aan op
varkensinnood.nl/nalaten
of scan de QR-code

Varkens in Nood

het onderwerp bespreekbaar te maken, hebben ze een mooie naam bedacht: toegift! Via een website (www.toegift.nl) krijgen mensen de mogelijkheid om aan het einde van hun leven nog één keer op te komen voor de dingen die zij belangrijk vinden.

KINDERLOOS

Wie nemen een goed doel op in hun testament? Ten eerste mensen die iets te geven hebben (een zeker vermogen hebben opgebouwd) en die bij leven al redelijk veel geschenken hebben aan goede doelen. Dat zijn er steeds meer. Ze zijn gemiddeld ook wat ouder en vaker religieus dan de gemiddelde Nederlander. En dan hebben ze nog een belangrijk gemeenschappelijk kenmerk: ze zijn vaker kinderloos dan mensen die niet nalaten aan goede doelen. Niet onlogisch vanuit 'biologisch-evolutionair perspectief', zeggen onderzoekers van de VU. Je kunt ook zeggen: het hemd is nader dan de rok, ieder denkt het meest aan zijn eigen kroost. Soms gebeurt het wel dat iemand mét kinderen iets van zijn erfenis nalaat aan een goed doel, maar uit onderzoek blijkt dat die kinderen er dan

meestal zelf al warmpjes bij zitten.

GOUDEN EEUW

Interessant is de vraag: hoe gaat de trend zich de komende jaren ontwikkelen? In een vorige aflevering van *Goed Geregeld* (2024) deed René Bekkers (Centrum voor Filantropische Studies aan de VU) een realistische voorspelling. 'We verwachten nu dat er tot 2059 zeker 100 miljard euro aan goede doelen zal worden nagelaten', zei hij. 'Hoeveel het precies zal zijn, is lastig te berekenen. Als het geld in stenen zit, is de huizenprijs van grote invloed. Als het geld op de beurs staat, is dat de beurskoers. Het is nu nog niet te zeggen hoeveel de huizenprijzen en de beurskoersen de komende jaren gaan stijgen. Het kan dus ook zijn dat goede doelen de komende decennia veel meer dan die 100 miljard krijgen. Op dit moment zijn giften nog de belangrijkste particuliere inkomstenbron voor goede doelen, maar het aandeel nalatenschappen stijgt nu al flink. Waarschijnlijk zullen nalatenschappen over een aantal jaren voor veel goede doelen hun belangrijkste inkomstenbron zijn die van particulieren komt.'>>

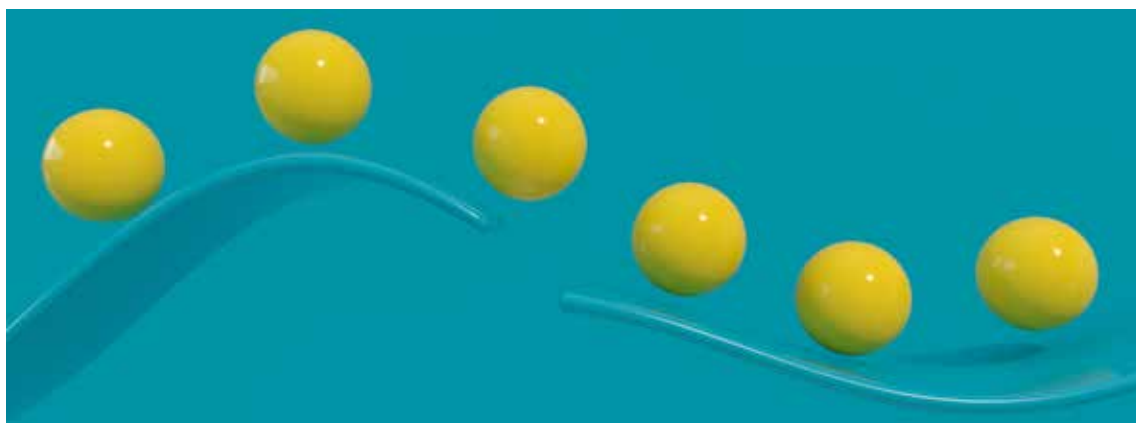
Worden erfenissen de belangrijkste bron van inkomsten voor goede doelen?

TOP-10 GOEDE DOELEN

(2022, inkomsten in miljoenen euro's)

1. KWF Kankerbestrijding	€ 47,5
2. het Cultuurfonds	€ 21,7
3. Dierenbescherming	€ 16,3
4. Artsen zonder Grenzen	€ 15,7
5. Hartstichting	€ 15,4
6. Leger des Heils	€ 15,2
7. Rode Kruis	€ 14,7
8. Natuurmonumenten	€ 11,9
9. ReumaNederland	€ 10,9
10. Alzheimer Nederland	€ 10,9

Bron: Geven in Nederland 2024
(met cijfers over 2022, gebaseerd op gegevens van het CBF en Cordaid)

7 PRAKTISCHE TIPS VOOR NALATEN AAN EEN GOED DOEL

1. BEPAAL HET GEWENSTE DOEL

Bij het maken van een keuze kan de digitale Geefwijzer (een samenwerking van het Kenniscentrum Filantropie en het magazine Goed Geregeld!) een hulpmiddel zijn (zie www.goedgeregeldmagazine.nl). Hierop presenteren zich ruim 7.000 goede doelen. Aan de hand van scores kunt u hier vaststellen hoe transparant een doel is, hoe professioneel de organisatie in elkaar zit en wat voor activiteiten ze onderneemt. U kunt ook eenvoudig nagaan welke goede doelen zich met een bepaald thema bezighouden. Voor wie zich even snel wil oriënteren is achter in dit magazine een 'Supplement voor gulle gevers' opgenomen, waarin een groot aantal goede doelen zich presenteert.

2. KIES EEN ERKENDE ORGANISATIE

Van belang is na te gaan of een goed doel de status heeft van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Alleen in dat geval komt het volledige bedrag dat u wilt nalaten ook echt bij het goede doel terecht, zonder dat de fiscus meeprofiteert. Heeft de Belastingdienst een goed doel niet erkend, dan valt het voor de erfbelasting onder 'overige erfgenamen' en kan de erfbelasting oplopen tot bijna 40 procent.

3. BEPAAL WELK DEEL VAN DE ERFENIS NAAR EEN GOED DOEL GAAT

Dat kan op twee manieren: door het goede doel aan te wijzen als erfgenaam (wellicht samen met anderen) of door het goede doel een legaat toe te wijzen. Zo'n legaat kan een geldbedrag zijn, maar bijvoorbeeld ook een huis of een schilderij. Benoemt u een goed doel tot erfgenaam, dan heeft het daarmee recht op een deel van de totale nalatenschap (dus het geheel van bezittingen en schulden). Een goed doel zal de erfenis alleen aanvaarden onder de voorwaarde (beneficiair) dat de bezittingen groter zijn dan de schulden.

4. VERGEET UW KINDEREN NIET

Wie kinderen heeft, kan niet zijn hele vermogen nalaten aan een goed doel. Eigen kinderen (of kleinkinderen in hun plaats als een kind is overleden) hebben altijd recht op een zogenoemde legitieme portie, zelfs als ze onterfd zijn. Die portie is de helft van wat een kind zou krijgen als het niet onterfd was. Wie dus kinderen heeft, kan maximaal de helft van zijn vermogen nalaten aan een goed doel.

5. BESPREEK UW WENSEN MET FAMILIE EN VRIENDEN

Het kan vervelend zijn als erfgenamen na uw dood tot de ontdekking komen dat u een goed doel heeft opgenomen in uw testament. Soms leidt dat zelfs tot gerechtelijke procedures waarbij erfgenamen een testament aanvechten en zeggen dat de erflater het heeft laten opstellen toen hij dement (en dus wilsonbekwaam) was. Dat is iets dat u niet moet

willen. Praat daarom over uw voornemen met familie en vrienden. Dat is vaak minder zwaar dan u wellicht denkt.

6. GA NAAR DE NOTARIS

Vergeet niet om uw wensen in een testament vast te laten leggen bij de notaris. Het is de enige manier om iets na te laten aan een goed doel en ervoor te zorgen dat uw nalatenschap niet volgens de wettelijke regels van het erfrecht wordt verdeeld over kinderen, kleinkinderen, ouders et cetera. Bij de notaris kunt u precies vastleggen hoe u het wilt, uiteraard binnen de kaders van de wet.

Hoewel niet verplicht, kan het verstandig zijn een executeur in uw testament te benoemen. Deze persoon wikkelt na uw overlijden uw nalatenschap af. Vraag deze persoon vooraf of hij of zij daadwerkelijk de taken van het executeurschap wil en kan uitvoeren. Dat mag namelijk altijd geweigerd worden.

7. INFORMEER HET GOEDE DOEL

U bent uiteraard niet verplicht om het goede doel op de hoogte te stellen, maar een goed doel hoort graag als het in uw testament is opgenomen. Als dit bekend is, kan het goede doel u nog meer betrekken bij activiteiten. Contact opnemen met het goede doel is ook belangrijk als u in uw testament een speciale bestemming van uw nalatenschap heeft opgenomen, als u bijvoorbeeld wilt dat het geld wordt besteed aan de bestrijding van een bepaalde ziekte, de opvang van een bepaald type dieren et cetera. Het goede doel kan u dan vertellen of dit mogelijk is.<<

Wilt u uw liefde voor God doorgeven, ook na dit leven?

Als u er niet meer bent, wat laat u na? Welke waarden wilt u doorgeven? Als u nadenkt over nalaten denkt u misschien aan mensen die u dierbaar zijn. Maar misschien ook aan het geloof. Gods boodschap gaat verder dan uw eigen leven.

**Meer weten?
Vraag onze gratis brochure aan.**

eo.nl/geregeld

Of neem contact op met relatiemanager Karin de Kleuver.
Bel 035-647 44 55 of mail karin@eo.nl

Verdedig de rechtsstaat.

**Steun
onafhankelijke
onderzoeks-
journalistiek in
Nederland.**

De rechtsstaat staat wereldwijd onder druk en ook in Nederland proberen antidemocratische partijen de steunpilaren van de open en vrije samenleving uit balans te brengen. Investico biedt tegenwicht door het democratische debat te voeden met grondig uitgezochte feiten.

Investico is als ANBI-stichting afhankelijk van uw gift.

Voor meer informatie:
platform-investico.nl/anbi

investico
onderzoeksjournalisten

(Advertorial)

Fotograaf: Arie van Dijk

REDDERS OP ZEE

DE KNRM REDT AL RUIM 200 JAAR

DANKZIJ VRIJWILLIGERS EN DONATEURS

In roeiboten en slechts tegen het bulderende water beschermd door kurken reddingsvesten, redden stoere kerels twee eeuwen geleden schipbreukelingen van wrak geslagen zeilschepen. Tegenwoordig zijn het mannen en vrouwen in moderne overlevingspakken op snelle reddingboten die mensen op het water te hulp schieten. Vrijwillig en uiterst professioneel. De Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) bestaat sinds 1824 zonder overheidssubsidie dankzij donaties van trouwe en betrokken donateurs.

Langs de Noordzee, het IJsselmeer en de Zeeuwse deltawateren zijn 45 KNRM-reddingstations gevestigd. Daar staan dagelijks meer dan 1.500 vrijwilligers klaar om mensen in nood te helpen. Dag en nacht kan hun pieper afgaan en zijn zij binnen tien minuten aan boord om uit te varen. Onder alle weersomstandigheden. Jaarlijks voert de KNRM 2.500 reddingsacties uit waarbij gemiddeld 4.000 mensen veilig aan wal worden gebracht.

Professionele vrijwillige hulpverleners

De professionaliteit van de redders heeft te maken met hun intrinsieke motivatie om vrijwilliger te zijn en mensen te helpen.

De noodzakelijke opleidingen leveren de kennis die nodig is. De ervaring bouwen ze op door wekelijks te oefenen en daadwerkelijk hulp te verlenen.

Particuliere giften

De KNRM wordt sinds 1824 in stand gehouden door donaties, schenkingen en nalatenschappen van particulieren. Het is één van de drie pijlers waarop de KNRM is gefundeerd: wie hulp nodig heeft krijgt die kosteloos, dankzij vrijwilligers die de reddingen uitvoeren en dankzij vrijwillige financiële bijdragen van particulieren, bedrijven en fondsen.

Zonder subsidie

Meer dan 135.000 donateurs steunen de Redding Maatschap-

pij. Veel mensen vinden het indrukwekkend hoe de KNRM haar belangrijke taak vervult zonder overheidssteun en zijn juist daarom donateur. Die zelfstandigheid zorgt ervoor dat de KNRM snel en slagvaardig keuzes kan maken voor verbetering van materieel.

Naamgeving door schenkers

Nieuw te bouwen reddingboten of boothuizen worden bij voorkeur bekostigd uit nalatenschappen of uit schenkingen bij leven. Een uiterst genereus geschenk van een zeer betrokken donateur, die dan ook de naam van de boot of het boothuis bepaalt. De schenker, of familie ervan, verricht ook de kiellegging, legt de eerste steen en doopt de boot of opent het gebouw.

TIJDLIJN KNRM 1824-2025

In 1824 gingen redders nog de zee op met een drijfgordel van riet of kurk. In 1866 werd de zelfrichtende roeireddingboot uitgevonden. In 1910 kregen de redders oliegoed en een zuidwester voor betere bescherming. Sinds 1927 zijn motorreddingboten zelfrichtend na een kapseis. Sinds 1980 hebben zeker acht redders hun leven te danken aan de nieuwe overlevingspakken nadat zij overboord sloegen. Vanaf 1990 varen alle nieuwe reddingboten tot 30 knopen (60 km/uur) en varen tegenwoordig op duurzame brandstof (HVO100).

1866
Zelfrichtende roeireddingboot →

1910
Oliegoed en kapok reddingsvest →

1927
Zelfrichtende motorreddingboot →

1980
Overlevingspakken voor redders →

1990
Snelle grote reddingboot →

2025
Duurzame brandstof

Sommige schenkers kiezen voor een Fonds op naam met een langdurige doelstelling voor specifieke bestemming binnen de KNRM. Zo leven Jeanine, Antoinette, Alies, Evert, Willemeijn, Bertien en vele anderen voort in levensreddend materieel, naar de wens van de schenker.

De KNRM als executeur

'Zorgen voor mensen zit in ons bloed. Met dezelfde zorgzaamheid waarmee we mensen redden op zee, gaan we ook discreet om met alles wat de

erflater dierbaar was', aldus Cora Bartels, die al meer dan 25 jaar voor de KNRM nalatenschappen begeleidt.

Voor mensen die de KNRM in hun testament opnemen, biedt de KNRM zich aan als executeur, als die wens er is. De KNRM besteedt met een eigen team veel zorg aan de totale afwikkeling van een nalatenschap. Alle wensen worden vastgelegd in een persoonlijk memorandum dat bij de KNRM in een kluis wordt bewaard.

HELPEN

WILT U MEER WETEN OVER SCHENKEN OF NALATEN AAN DE KNRM?

Neem dan contact op met Cora Bartels (links) of Anneke Salden (rechts) voor een vrijblijvend persoonlijk gesprek.

Zij zijn bereikbaar via **0255-54 84 54** en via c.bartels@knrm.nl of a.salden@knrm.nl

BIJZONDERE LEVENSVERRHALEN

De bijzondere levensverhalen achter de namen van de reddingboten staan in het boek 'Wie goed doet, waarom heten reddingboten zoals ze heten?' Hierin is ook te lezen over de mogelijkheden van schenken en nalaten aan de KNRM. U kunt het boek vrijblijvend en gratis aanvragen via www.knrm.nl/boek of door de bon in te vullen en op te sturen (te vinden op de volgende bladzijde).

KNRM
REDDERS OP ZEE

“ONZE ZOON LEEFT VOORT VIA DEZE REDDINGBOOT”

Het gezin Wijsenbeek had een gezamenlijke passie: zeilen. Maar toen ze terugkwamen van een zeilwedstrijd, gebeurde er iets verschrikkelijks: ze werden aangereden en dit ongeluk werd hun tienerzoon Nikolaas fataal ...

“Het was het begin van een inktzwarte periode”, vertelt vader André. Het water bood het getroffen gezin troost. “We waren al heel lang donateur van de KNRM. En het leek ons een prachtig idee om een stap verder te gaan en een reddingboot te schenken.” Die boot, de Nikolaas Wijsenbeek, kwam er in 2009. “De schenking was in de eerste plaats bedoeld als In Memoriam,

maar het heeft ons ook veel positiefs gebracht”, aldus moeder Hetty. “Onze zoon leeft voort via deze reddingboot.”

André en Hetty zijn ‘gewone’ mensen die buitengewone dingen doen voor de KNRM. Hun verhaal staat in het boek ‘Wie goed doet ...’. Een eerbetoon aan mensen die ons werk op een bijzondere manier steunen. Dat is hard nodig, want de KNRM is een goed doel dat volledig afhankelijk is van donaties.

Meer weten over schenken of nalaten? Bestel gratis het inspirerende verhalenboek ‘Wie goed doet’.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE REDDING MAATSCHAPPIJ

Foto: Steven van Kooijk

**BESTEL VANDAAG NOG GRATIS
HET INSPIRERENDE VERHALENBOEK!**

GA NAAR WWW.KNRM.NL/BOEK OF STUUR VRIJBLIJVEND DEZE BON OP.

- ☐ Ja, ik ontvang graag gratis het boek ‘Wie goed doet ...’, waarom heten reddingboten zoals ze heten’.
- ☐ Ja, ik wil graag een vrijblijvend persoonlijk gesprek over schenken of nalaten met Cora Bartels of Anneke Salden.

Achternaam		Voorletters	m/v
Straat		Huisnummer	
Postcode	Woonplaats		
Telnr.	E-mail		

Stuur deze bon in een envelop naar de KNRM, t.a.v. Cora Bartels, Antwoordnummer 507, 1970 WB IJmuiden. Een postzegel is niet nodig.

Wij leggen uw gegevens vast om uitvoering te geven aan uw aanvraag en u op passende wijze op de hoogte te houden van onze werkzaamheden en fondsenwervende acties. Zie ook: www.knrm.nl/privacy-statement.

CA1692

Vermiste huisdieren worden gevonden via **AMIVEDI**

Al sinds 1933 helpt Stichting Amivedi bij het herenigen van vermiste en gevonden huisdieren in heel Nederland — volledig kosteloos, dankzij toegewijde vrijwilligers. Jaarlijks ontvangen wij zo'n 81.000 meldingen, en de meeste dieren vinden hun weg terug naar huis.

Dat kunnen we alleen blijven doen met steun van mensen die om dieren geven. Doneer eenmalig op rekeningnummer **NL77 INGB 0000 265 190** of kijk op amivedi.nl.

Schenken met belastingvoordeel

Met een periodieke gift van vijf jaar helpt u huisdieren én profiteert u van belastingaftrek. Download het formulier via belastingdienst.nl en stuur het ingevuld naar ons op.

Nalatenschap

Blijf helpen, ook in de toekomst. Neem Stichting Amivedi op in uw testament - geheel vrij van successierecht. Zo blijven vermiste dieren ook na uw tijd herenigd met hun baasjes.

REGISTREER HIER
EEN GEVONDEN OF
VERMIST HUIDDIER
www.amivedi.nl

NALATENSCHAP REGELEN?

Bij het verlies van een dierbare komt er veel op u af. Wij helpen u graag met een waardevolle en respectvolle afwikkeling van de nalatenschap. Zodat dierbare objecten maar ook praktische goederen op een professionele manier een nieuwe bestemming krijgen.

- Taxatie van goederen
- Expertise en advies
- Nationaal en internationaal verkoopplatform
- Woningontruiming van A tot Z

010 - 411 85 44
VENDUROTTERDAM.NL

VENDU VEILINGEN
& TAXATIES
ROTTERDAM

Draag bij aan onbeperkt vakantiegeluk

Bio Vakantieoord is een unieke plek op de Veluwe in Arnhem. Gezinnen met een gehandicapt kind kunnen er genieten van een heerlijke vakantie. Bij Bio vinden ze een veilige omgeving met alle voorzieningen die ze nodig hebben. Ons lommerrijke park, de vakantiehuizen en de vele faciliteiten, waaronder het zwembad, de bioscoop en de manege, zijn volledig toegespitst op mensen met een meervoudige handicap. Daarnaast zijn alle zorghulpmiddelen, zoals o.a. tilliften en hoog-laagbedden aanwezig. Dat maakt Bio uniek.

Het Bio Vakantieoord is in 1927 opgericht door de Nederlandse Bioscoopbond. Naast de hulp van vele vrijwilligers, kunnen wij dankzij financiële steun onze gasten bieden wat voor hen niet vanzelfsprekend is: onbeperkt genieten van vakantie. Ook aan hen die krap bij kas zitten.

Overweegt u het Bio Vakantieoord als goed doel op te nemen in uw testament? Overtuig u zelf, maak een afspraak en bezoek ons. De diverse mogelijkheden bespreken wij graag met u. Ook uw notaris kan u informeren.

Astrid Huitink-Jacobs, directeur-bestuurder
026-48 38 201 | astrid@biovakantieoord.nl

Neem het Bio Vakantieoord op in uw testament

biovakantieoord.nl/nalaten

Iedereen kan
dement worden

**Wat kun
je (vooraf)
regelen?**

In Nederland krijgt 1 op de 5 mensen dementie

Dementie treft zoveel mensen, dat het verstandig is er eens bij stil te staan: wat als ik ermee te maken krijg? Er zijn zaken die je kunt regelen voordat je dementie krijgt, of in de beginfase ervan. Tekst **Berber Bijma** | Beeld **iStock**

We denken er liever niet aan, maar soms komt de gedachte toch op: wat als ik te maken krijg met dementie, bij mijzelf of mijn partner? Dat kan een angstige gedachte zijn, die we liever onderdrukken. 'Dat zien we dan wel.' Je hóeft die gedachte niet weg te drukken. Het kan juist rust geven om er grondig over na te denken en wellicht iets voor te regelen. Tenslotte krijgt 1 op de 5 mensen in Nederland dementie. Er is dus een reële kans dat dementie u of iemand uit uw naaste omgeving treft. 'Vooral mensen die geen partner en geen kinderen hebben, gaan nadenken over 'wat als?' als er nog niets aan de hand is. Voor hen is het niet vanzelfsprekend dat er iemand is die op dat moment de keuzes maakt die bij hen passen', zegt Kika Ham. Zij is kandidaat-notaris en als expert verbonden aan dementie.nl, een website van Alzheimer Nederland. 'Behalve dementie kun je ook getroffen worden door bijvoorbeeld een hersenbloeding of een ongeluk. In die

situatie kan het zijn dat je niet meer zelf keuzes kunt maken, bijvoorbeeld over de zorg die je krijgt of over je financiën. We noemen dat wilsonbekwaam.'

Ham ziet regelmatig mensen die alvast iets willen regelen voor het geval ze wilsonbekwaam worden. 'Dat geeft de geruststelling dat er iemand is die jouw wensen kent. Hij of zij kan de juiste besluiten nemen als je dat zelf niet meer kunt. Bij echtparen gaat het vaak om de partner. Mensen die geen partner meer hebben, kunnen hun kinderen vragen. Bij mensen zonder partner en kinderen is de moeilijkste vraag vaak: wie zal ik machtigen om besluiten voor mij te nemen? Het moet iemand zijn die je kent en die je vertrouwt.'

VOLMACHTEN IN LEVENSTESTAMENT

Degene die namens iemand anders besluiten mag nemen, heet de gemachtigde. Hij of zij krijgt de volmacht om bijvoorbeeld in overleg met artsen besluiten te nemen over behandelingen en om de bankrekening te beheren. 'Je kunt dit globaal of juist heel specifiek vastleggen', vertelt >>

‘Al redden we maar één leven, dan hebben Sas en ik dat toch nog bereikt samen’

‘Ik voel iets knappen in mijn hoofd, Piet. Het wordt warm.’

Piet Kluft zal die woorden nooit vergeten. Zijn vrouw Sas bukte in de keuken om iets te pakken. Ze kwam omhoog en merkte dat er iets mis was. Een hersenbloeding. Het was 2014. Vanaf dat moment stond hun leven op z'n kop. ‘Ik kreeg een heel andere vrouw terug.’ Na nog twee hersenbloedingen overleed Sas. Reden voor Piet om na te laten aan de Hersenstichting. ‘Ik hoop dat ze met dat geld meer onderzoek kunnen doen. Zodat anderen niet hoeven mee te maken wat ons is overkomen.’

‘Toen Sas na de eerste keer terugkwam uit het ziekenhuis, was ze veranderd. Ze reageerde anders, vergat van alles en was snel overprikkeld. Maar ik zei meteen: “Hoe ons leven er ook uit gaat zien, we gaan samen verder.” Helaas waren veel dingen niet meer mogelijk. Dingen die we al die jaren samen deden. Erop uit met de motor. Even lekker uit eten. Of afspreken met vrienden. Het kon niet meer, ons leven speelde zich thuis af.

Sterke band

Doordat haar hersenletsel aan de buitenkant niet te zien was, wisten veel mensen niet hoe beperkt Sas was geworden. Dit wilde ze ook niet, al raakte ze hierdoor in een sociaal isolement. Op een dag viel er een hele lange stilte. Ze zei: “Ik heb ook niks meer te vertellen, Piet. Dit is mijn leven.”

Die kwam heel hard binnen. We hadden een heel sterke band samen. Sas was mijn schat, mijn maatje. En dan zie je opeens alles veranderen...

Na het overlijden van Sas ben ik gaan nadenken over onze nalatenschap. Ik wilde iets doen met wat we samen hebben opgebouwd, en besloot om de Hersenstichting op te nemen in mijn testament. Er moet meer bekend worden over de bloedingen die Sas kreeg.

Iets betekenen

Als ik kijk naar wat ons is overkomen, dan hoop ik dat met het geld dat we nalaten aan de Hersenstichting meer onderzoek gedaan kan worden naar- en de behandeling van – hersenbloedingen. Al redden we er maar één leven mee, dan hebben Sas en ik dat toch nog samen bereikt.’

Dankzij de steun van Piet Kluft kunnen we nog grotere stappen zetten op weg naar ons doel: gezonde hersenen voor iedereen. Denk je eens in wat we samen kunnen bereiken.

Meer informatie over nalaten aan de Hersenstichting vindt u op hersenstichting.nl/nalaten. Voor een persoonlijk gesprek en uitgebreide informatie kunt u vrijblijvend contact opnemen met onze Relatiemanagers Nalatenschappen. Zij kunnen samen met u bekijken hoe u uw wensen wilt vastleggen.

Renee Brummelhuis

• 06 58 97 15 73
• rbrummelhuis@hersenstichting.nl

Henriëtte Hindriks

• 06 23 52 49 03
• hhindriks@hersenstichting.nl

Ham. 'Bij partners onderling is het vaak een globale afspraak: de één mag namens de ander besluiten nemen. Wil je één van de kinderen of bijvoorbeeld een goede vriend of vriendin machtigen, dan kun je je wensen zo precies vastleggen als je wilt. En je kunt bijvoorbeeld een limiet zetten op het bedrag dat wekelijks of maandelijks van de bankrekening mag worden gehaald.'

Vaak krijgt een gemachtigde meerdere volmachten tegelijk, bijvoorbeeld voor de bank, voor de zorg, voor het gebruik van DigiD. Al die volmachten kunnen samen worden ondergebracht in een levenstestament, waarin ook de wensen van de volmachtgever staan. 'Vaak zijn er twee afspraken bij de notaris nodig. In de eerste afspraak legt de notaris uit wat een levenstestament inhoudt en neemt hij of zij de wensen van de volmachtgever door. De tweede afspraak is voor de ondertekening. De notaris bewaart het origineel in de kluis en de volmachtgever krijgt een gewaarmerkte kopie mee naar huis.'

BEGRIJP JE ÉCHT WAT ER STAAT?

In het levenstestament kun je dus vastleggen wat er moet >>

MEDISCHE (EN ANDERE) ZAKEN: WAT REGEL JE WANNEER?

Naast de zaken die je bij de notaris regelt, zijn er natuurlijk ook veel medische zaken te regelen in het geval van dementie. De wilsverklaring is het enige dat je kunt regelen vóórdat je dementie krijgt. Natuurlijk kun je ook, als je nog niet ziek bent, met je huisarts praten over het (eventueel) krijgen van dementie.

Op het moment dat een arts vaststelt dat je daadwerkelijk dementie hebt, zijn er meer zaken die geregeld moeten worden. Die kunnen we grofweg in drie fases verdelen: de beginfase, de middenfase en de eindfase.

Beginfase

- Zodra een arts de diagnose dementie heeft gesteld, kun je via de huisarts vragen om een casemanager. Deze vaste begeleider kan alle vragen beantwoorden en helpen bij het regelen van hulp. De casemanager ondersteunt jou en je eventuele partner zolang je thuis woont.
- Wil je met (lichte) dementie blijven autorijden? Meld je diagnose bij het CBR in een gezondheidsverklaring. Als je slaagt voor een rijtest krijg je een rijbewijs voor een jaar.
- Als je je wensen nog niet op papier hebt gezet, is dit het moment om dat te doen. Je kunt losse volmachten regelen voor bijvoorbeeld financiën en zorg. Ook kun je kiezen voor een (wat uitgebreider) levenstestament waarin verschillende volmachten komen en waarin je ook je wensen kunt vastleggen. Denk daarnaast aan een wilsverklaring voor je medische wensen. Zorg ervoor dat je huisarts daarvan op de hoogte is.
- Heb je naast een levenstestament al eerder een 'gewoon' testament laten maken? Lees het nog eens door om te kijken of het klopt. Wil je iets veranderen, ga dan naar de notaris.

Middenfase

- Om zo lang mogelijk thuis te blijven wonen, is er hulp nodig. Denk bijvoorbeeld aan huishoudelijke hulp, hulpmiddelen in huis en dagbesteding. De casemanager kan helpen bij het uitzoeken en aanvragen van al deze zaken.
- Probeer vooruit te kijken en een wensenlijst op te stellen. Daarin schrijf je bijvoorbeeld wat jouw wensen voor je uitvaart zijn, wat er met een huisdier moet gebeuren na jouw overlijden, wie wat krijgt en wat er met je kleding moet gebeuren.
- Schrijf op waar je belangrijke dingen bewaart en hoe je nabestaanden bij de wachtwoorden en inloggegevens op je computer of mobiele telefoon kunnen komen.
- Denk in deze fase ook na of je iets hebt geregeld voor orgaandonatie en of je je hersenen na je overlijden wilt schenken voor wetenschappelijk onderzoek.

Eindfase

- Als je niet hebt vastgelegd wie namens jou besluiten mag nemen en je kunt het zelf niet meer, dan doet een ander dat. Dat kan een mentor, bewindvoerder of curator zijn, of je partner, kinderen of andere familieleden. Voor geldzaken wijst de kantonrechter een bewindvoerder aan. Meestal is dit een partner of een familielid.
- Als je een indicatie hebt voor een verpleeghuis ('24-uurs zorg'), kan degene die namens jou beslissingen neemt, je aanmelden voor een wachtlijst. De wachttijd verschilt per verpleeghuis. Sommige verpleeghuizen hebben wel plek voor bewoners, maar geen medewerkers om voor hen te zorgen. Daarom blijven kamers soms leeg staan.

Deze informatie is gebaseerd op de brochure 'Regelen bij dementie', te vinden op www.alzheimer-nederland.nl.

Praat niet
alleen met
uw notaris,
maar ook
met uw
huisarts

gebeuren als je wilsonbekwaam bent. Heel belangrijk is dat je dat op tijd doet, als je (nog) *wilsbekwaam* bent. 'De notaris is verplicht te toetsen of iemand goed begrijpt wat hij of zij vastlegt in het levenstestament', legt Ham uit. 'Wij moeten ervan overtuigd zijn dat iemand de gevolgen kan overzien van het vastleggen van zijn of haar wensen. Bovendien moeten de wensen consistent zijn. Als iemand de ene keer de zoon wil aanwijzen als gemachtigde en even later de dochter – of nee, toch weer de zoon, dan is dat niet consistent. Ook als iemand bij het bespreken van het levenstestament steeds naar de partner kijkt voor het goede antwoord, is dat voor ons een alarmsignaal. Zeker bij beginnende dementie is het dus belangrijk om zo snel mogelijk de wensen vast te leggen.'

WILSVERKLARING

Een zogeheten wilsverklaring kán – maar hoeft niet – onderdeel te zijn van het levenstestament. Een wilsverklaring is er specifiek voor medische zaken. Juist voor mensen die

zich willen voorbereiden op het krijgen van dementie, is een wilsverklaring dus van belang. In een wilsverklaring kan bijvoorbeeld staan of je bij een hartstilstand wel of niet gereanimeerd wilt worden, maar ook of je de jaarlijkse griep prik wel of niet wilt. Er kan ook een euthanasiewens in staan voor bepaalde situaties. Belangrijk is om te weten dat euthanasie nooit een recht is, dat je kunt opeisen. Artsen nemen uiteindelijk het besluit of euthanasie wel of niet mogelijk is, op basis van de medische richtlijnen die daarvoor bestaan.

'Je kunt een wilsverklaring toevoegen aan het levenstestament, zodat jouw gemachtigde ervan weet', zegt Ham. 'Maar belangrijker is: spreek erover met je huisarts of specialist en je gemachtigde. En zo mogelijk met andere naasten. Een arts kan vertellen wat er medisch mogelijk is, de notaris niet. Bovendien: mocht je een hartstilstand krijgen, dan pakt niemand het levenstestament erbij. Op dat moment is het belangrijk dat de arts en jouw naasten weten wat jouw wensen zijn.'

Een wilsverklaring kun je thuis bewaren. De meeste huisartsen vinden het fijn een kopie te hebben. 'Zeker bij een euthanasiewens is het belangrijk die regelmatig opnieuw met de huisarts te bespreken. De huisarts moet namelijk toetsen of de euthanasiewens door de tijd heen gelijk blijft.' <<

MEER LEZEN OVER DEMENTIE EN WAT JE (VOORAF) KUNT REGELEN?

www.dementie.nl

www.alzheimer-nederland.nl

www.thuisarts.nl

www.regelhulp.nl

www.hulpmiddelenwijzer.nl

www.innovatiekringdementie.nl

www.ontmoetingscentradementie.nl

Wil je je vraag liever persoonlijk stellen? De medewerkers van de Dementielijn van Alzheimer Nederland zitten voor je klaar. Dit zijn ervaren vrijwilligers met een achtergrond in de zorg. Je kunt ze elke dag bereiken tussen 9.00 en 21.00 uur op 0800-5088.

UW IDEALEN LEVEN VOORT

Draag bij aan een rechtvaardige toekomst

De Keniaanse organisatie Nadharia biedt jongeren een veilige haven waar zij zich gezien en geliefd voelen. Samen met Hivos zorgt de organisatie ervoor dat jongeren onderdak krijgen wanneer ze verstoten worden vanwege hun seksualiteit of identiteit.

Naast mentale steun krijgen de jongeren ook begeleiding om een baan te vinden. Zo kunnen ze met zelfvertrouwen aan de toekomst werken.

"Zonder plekken als deze zouden veel jongeren dakloos worden en te maken krijgen met geweld en uitbuiting", zegt de oprichter van Nadharia.

Hivos werkt over de hele wereld samen met kleine organisaties zoals Nadharia die zich inzetten voor gelijke rechten, eerlijke kansen en de vrijheid om jezelf te kunnen zijn.

Zijn dat ook waarden die u na aan het hart liggen?

Door Hivos in uw testament op te nemen, draagt u blijvend bij aan een rechtvaardige wereld. U geeft de idealen van deze dappere mensen, én die van uzelf, een toekomst.

Wilt u meer weten over nalaten aan het werk van Hivos? Neem contact op met Andrea Rodriguez Frohwein via andrea@hivos.org, bel naar 070 376 55 00 of kijk scan de QR-code voor meer informatie.

Kansfonds
geven om
een ander

Iedereen een thuis. U heeft de sleutel.

Je eigen vaste plek, met je eigen spulletjes. Ruimte om jezelf te zijn, te mogen zijn. Dát maakt van een huis een thuis. En dat is een onmisbare zekerheid in het leven. In ons land zijn er helaas meer dan 1 miljoen mensen die juist dat moeten missen. Daar kunt u met uw huis iets aan doen. Door uw huis na te laten aan Kansfonds als u er straks niet meer bent.

Kansfonds biedt sterke – en vaak verrassend simpele – oplossingen voor complexe problemen. En we zetten een vliegwiel op wat werkt. Zo weten we mensen een thuis te geven. Help ons thuisgeven. Laat uw huis (of een gedeelte daarvan) na aan Kansfonds. Kijk op www.kansfonds.nl/nalaten of bel (035) 624 96 51 en vraag het gratis boekje *Wat is thuis* aan.

Wat is thuis? Lees de inspirerende verhalen en overdenkingen.

Een thuis lijkt zo vanzelfsprekend, je zou bijna vergeten hoe belangrijk het is. Totdat je de verhalen leest van mensen die geen thuis hebben. Hoe leven zij? Hoe houden zij hoop? En wat betekent Kansfonds voor hen? Vraag het gratis boekje *Wat is thuis* aan.

Geef historische panden een toekomst!

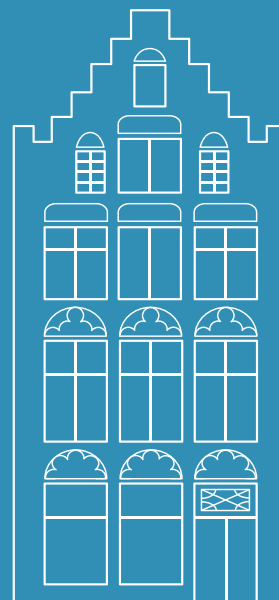
Ruim 100 jaar zet Hendrick de Keyser Monumenten zich in voor behoud van architectonisch en historisch waardevolle panden, die anders verloren zouden gaan. De collectie bevat ruim 430 panden, die altijd in bezit blijven en voor eeuwig veiliggesteld worden. Hendrick de Keyser Monumenten zorgt voor restauratie, goed onderhouden verduurzaming. Dit is specialistisch werk en kostbaar.

Door het opnemen van Hendrick de Keyser Monumenten in uw testament, kunt u via een legaat of erfstelling, bijdragen om bijzondere monumenten te redden en bewaren. Nu, én in de toekomst. U kunt ook ons werk steunen via een periodieke schenking. We vertellen u er graag meer over in een persoonlijk gesprek. Helpt u mee?

HENDRICK DE KEYSER
MONUMENTEN

hendrickdekeyser.nl

Hendrick de Keyser Monumenten

Lindy van Kats
Herengracht 172
1016 BP Amsterdam
06 - 108 174 53
l.vankats@hendrickdekeyser.nl

Zoekt uw geld een goed doel?

Nederland telt veel goede doelen. Enkele brengen zichzelf graag via dit speciale katern van *Goed Geregeld* onder uw aandacht. Handig voor als u een keuze wilt maken voor uw donatie of nalatenschap.

SUPPLEMENT
VOOR GULLE
GEVERS >>

A

AFRICAN PARKS

African Parks beheert en herstelt grote natuurgebieden in Afrika, en werkt hierbij samen met de overheid en de lokale gemeenschappen.

CONTACT

T: +31 343 565019
E: netherlands@africanparks.org
I: www.africanparks.org
IBAN: NL41ABNA0432633790

STICHTING AMIVEDI

Stichting Amivedi is een vrijwilligersorganisatie die zich inzet voor vermiste en gevonden huisdieren in Nederland en is daarmee het landelijk meldpunt voor huisdiereigenaren.

CONTACT

T: 088-0063366
E: penningmeester@amivedi.com
I: www.amivedi.nl
IBAN: NL77 INGB 0000 2651 90

Zie ook
pag. 85

STICHTING ASTMA BESTRIJDING

Het doel van de stichting Astma Bestrijding is belangenbehartiging van hen die geconfronteerd worden met astma, chronisch obstructieve long- en luchtwegaandoeningen in de ruimste zin des woords.

CONTACT

T: 035-6981078
E: fhvanbeek26@hotmail.com
I: www.astmabestrijding.nl
IBAN: NL54 GILL 0265 9532 00

Zie ook
pag. 52

B

BEARS IN MIND

Bekend van Het Berenbos waar getraumatiseerde beren een nieuw leven krijgen, als ambassadeurs voor beerbescherming in het wild. Al 30 jaar zet Bears in Mind zich in voor de bescherming van beren.

CONTACT

T: 0317-650220
E: info@bearsinmind.org
I: www.bearsinmind.org
IBAN: NL26 TRIO 0254 6926 64

Zie ook
pag. 52

BIO MANEGE

Mensen met een beperking ervaren levensgeluk bij de Bio Manege. Paardrijden sterkt hen in hun zelfvertrouwen en is fysiek en mentaal gezond. Alle specialismen zijn in huis hen optimaal te begeleiden.

CONTACT

T: 026-4838201
E: fondsenwerving@biomanege.nl
I: www.biomanege.nl
IBAN: NL13 INGB 0004 8969 28

Zie ook
pag. 75

BIO VAKANTIEOORD

Het Bio Vakantieoord maakt vakanties mogelijk voor gezinnen met een gehandicapt kind. Bij Bio kan iedereen onbeperkt genieten.

CONTACT

T: 026-4838201
E: astrid@biovakantieoord.nl
I: www.biovakantieoord.nl
IBAN: NL93 INGB 0000 0060 09
Contact: Astrid Huitink-Jacobs, directeur-bestuurder

Zie ook
pag. 85

C

HET CULTUURFONDS

Het Cultuurfonds brengt mensen, werelden en ideeën samen om cultuur en natuur te laten leven, dankzij de bijdrage van de loterijen en giften en nalatenschappen van cultuurliefhebbers.

CONTACT

T: +31 20 520 6130
E: info@cultuurfonds.nl
I: www.cultuurfonds.nl
IBAN: NL32 INGB 0000 3333 18

Zie ook
pag. 36

D

STICHTING DIERENLOT

Voor hulp aan dieren in nood, ook bij ú in de buurt.

CONTACT

T: 0183-563912
E: info@dier.nu
I: www.dier.nu
IBAN: NL28 INGB 0000 0023 29

Zie ook
pag. 99

E

EPILEPSIENL

Epilepsie verstoort de levens van 200.000 mensen en 1 miljoen naasten in Nederland. Met uw hulp werken we met onze Doorbraak-agenda aan een toekomst zonder epilepsie.

CONTACT

T: 030 634 40 63
E: info@epilepsie.nl
I: www.epilepsie.nl
IBAN: NL 83 INGB 0000 222 111

Zie ook
pag. 17

E

EVANGELISCHE OMROEP

Gods liefde is voor iedereen. Al meer dan 50 jaar delen we daarover op televisie, radio en online. Met een nalatenschap aan de EO bereiken we ook volgende generaties met het evangelie. Helpt u mee?

CONTACT

T: 035 647 4455
E: nalaten@eo.nl
I: eo.nl/geregeld
IBAN: NL59 ABNA 0550 4147 46

Zie ook pag. 81

H

HIVOS

Door Hivos in uw testament op te nemen, steunt u de strijd van moedige activisten tegen onrecht. Zo leven uw en hun idealen voort. Wilt u meer weten? Neem dan contact op met Andrea Rodriguez Frohwein

CONTACT

T: 070-376 55 00
E: andrea@hivos.org
I: www.hivos.nl
IBAN: NL50 TRIO 0338 7775 55

Zie ook pag. 91

J

JUCONI

Juconi zet zich in voor kinderen die op straat leven in Latijns-Amerika. Door middel van opvang, onderwijs, voeding, begeleiding en (medische) verzorging geven wij hen zicht op een hoopvolle toekomst.

CONTACT

T: 070-365 56 50
E: info@juconi.nl
I: www.juconi.nl
IBAN: NL44 INGB 0004 7841 41

Zie ook pag. 56

K

EO METTERDAAD

Al meer dan 50 jaar komt EO Metterdaad in actie voor mensen die leven in onrecht, nood en armoede. Jaarlijks steunen we 100+ projecten over de hele wereld. Laten we samen goed doen. Doet u mee?

CONTACT

T: 035 647 4466
E: nalaten@eo.nl
I: metterdaad.nl/geregeld
IBAN: NL88 INGB 0000 300 300

Zie ook pag. 21

H

HENDRICK DE KEYSER MONUMENTEN

Helpt u mee historische huizen te beschermen in heel Nederland? Hendrick de Keyser restaureert en onderhoudt een collectie van 450 monumenten die altijd in bezit blijven. Hiervoor vragen wij steun.

CONTACT

T: 06-10817453
E: l.vankats@hendrickdekeyser.nl
I: www.hendrickdekeyser.nl
IBAN: NL10 ABNA 0106 8530 58

Zie ook pag. 92

I

STICHTING INVESTICO

Verdedig de rechtstaat. Steun onafhankelijke onderzoeksjournalistiek. Word vriend van Investico. Investico is een ANBI-organisatie voor onderzoeksjournalistiek en opleider van journalistiek talent.

CONTACT

T: 020-2332858
E: donaties@platform-investico.nl
I: www.platform-investico.nl
IBAN: NL29 TRIO0197853714

Zie ook pag. 81

KANSFONDS

Niemand kan zonder thuis. Een dak boven je hoofd, voldoende geld om van te leven en het diepe besef dat je erbij hoort. Toch zijn er in ons land meer dan 1 miljoen mensen die geen thuis hebben. Ze missen wat nodig is voor een menswaardig bestaan. Dat laten we natuurlijk niet gebeuren in een samenleving waarin we omzien naar elkaar. Daarom helpt Kansfonds thuisgeven.

CONTACT

T: 035-624 96 51
E: info@kansfonds.nl
I: www.kansfonds.nl
IBAN: NL41 INGB 0675 8622 05

Zie ook pag. 92

FONDS KIND & HANDICAP

Kinderen met een handicap of chronische ziekte krijgen lang niet altijd de steun die ze nodig hebben. Fonds Kind & Handicap laat ze meedoen. Zodat ook zij hun dromen waar kunnen maken.

CONTACT

T: 070-351 27 84
E: nalaten@fondskinderhandicap.nl
I: fondskinderhandicap.nl/nalaten
IBAN: NL61 INGB 0000 2713 95

Zie ook pag. 72

K

KONINKLIJKE NEDERLANDSE REDDING MAATSCHAPPIJ (KNRM)

De KNRM komt mensen in nood op het water te hulp. Staat dag en nacht klaar met 1.400 vrijwilligers. Vaart met 75 reddingboten zo'n 2.500 keer per jaar uit en brengt meer dan 4.000 mensen veilig aan wal.

CONTACT

T: 0255-548454
E: c.prins@knrm.nl (Cees Prins) of c.bartels@knrm.nl (Cora Bartels)
I: www.knrm.nl
IBAN: NL 40 INGB 0000026363

Zie ook
pag. 82
/84

L

Doen wat we geloven

LEGER DES HEILS

Uw nalatenschap aan het Leger des Heils geeft kwetsbaren een toekomst en u geeft mensen die zijn vastgelopen weer perspectief. U investeert in een betere, heilzamere samenleving.

CONTACT

T: 088-0653134
E: nalaten@legerdesheils.nl
I: www.ldh.nl/goedgeregeld
IBAN: NL26 RABO 0330 0778 80

Zie ook
pag. 31

M

MAKE-A-WISH NEDERLAND

Make-A-Wish realiseert de liefste wens van ernstig zieke kinderen. Het effect is heel langdurig en maakt 'n enorm positief verschil in hun jonge leven! Geef ook vertrouwen en kracht voor de toekomst.

CONTACT

T: 035 20 35 300
E: info@makeawishnederland.org
I: www.makeawishnederland.org
IBAN: NL48 RABO 0366 0212 22

Zie ook
pag. 27

M

NATIONAAL MS FONDS

Het Nationaal MS Fonds droomt van een toekomst zonder MS. De ziekte is nog niet te genezen. We blijven werken aan oplossingen om een einde te maken aan MS en de gevolgen ervan voor mensen met MS.

CONTACT

T: 010 591 98 39
E: josien@nationaalmsfonds.nl
I: www.nationaalmsfonds.nl
IBAN: NL23 RABO 0336 2728 39

Zie ook
pag. 64

O

Oogfonds

OOGFONDS

Niemand meer slechtziend of blind. Zodat iedereen kan blijven zien waar hij/zij van houdt! Dat is de droom van het Oogfonds.

CONTACT

T: 030 29 66 999
E: mijnogen@oogfonds.nl
I: www.oogfonds.nl
IBAN: NL21 INGB 0000 0039 10

Zie ook
pag. 45

P

Partij voor de Dieren

PARTIJ VOOR DE DIEREN

De Partij voor de Dieren zet niet de kortetermijnbelangen van de mens centraal, maar de Aarde en al het leven. We komen op voor wie kwetsbaar is of geen stem heeft: dieren, mensen, natuur, klimaat en milieu.

CONTACT

T: 020-5203870
E: nalaten@partijvoordedieren.nl
I: www.partijvoordedieren.nl
IBAN: NL94 TRIO 0212 4869 34

Zie ook
pag. 12

N

NATUURMONUMENTEN

Dankzij de natuur kunnen we leven. Maar er verdwijnen steeds meer planten en dieren. Met een nalatenschap helpt u mee de natuur in Nederland blijvend te beschermen, ook voor de volgende generaties.

CONTACT

T: 033 - 479 71 12
E: nalatenschappen@natuurmonumenten.nl
I: natuurmonumenten.nl/nalaten
IBAN: NL69 INGB 0000 0099 33

Zie ook
pag. 2

R

DE REGENBOOG GROEP

Armoede, verslaving, psychiatrische problematiek of dakloosheid maken een mens niet minder mens. Wij geloven in een samenleving waar plek is voor iedereen, waar niemand zich verloren hoeft te voelen.

CONTACT

T: 06 82 06 2221
E: mwijnokus@deregenboog.org
I: www.deregenboog.org
IBAN: NL79 TRIO 0379 3155 64

Zie ook
pag. 66

R

VERENIGING REMBRANDT

De Vereniging Rembrandt zet zich sinds 1883 in voor een bloeiend openbaar kunstbezit.

CONTACT

T: 070-4271720
E: pelsrijcken@verenigingrembrandt.nl
I: www.verenigingrembrandt.nl/
doe-mee
IBAN: NL21 ABNA 0252 2008 61

S

KONINGIN SOPHIA-VEREENIGING TOT BESCHERMING VAN DIEREN

De Sophia-Vereeniging voorkomt en bestrijdt huisdierenleed met politieke lobby voor dierenbeschermende wetgeving en goede voorlichting. Met uw hulp geven we huisdieren het leven dat ze verdienen!

CONTACT

T: 020 – 623 61 67
E: info@sophia-vereeniging.nl
I: www.sophia-vereeniging.nl
IBAN: NL63 INGB 0000 3069 58

U

UNICEF

Als grootste kinderrechtenorganisatie biedt UNICEF hulp bij acute nood en hulp op de lange termijn. Door UNICEF op te nemen in uw testament maakt u een blijvend verschil in de toekomst van kinderen.

CONTACT

T: 088 - 444 96 66
E: info@unicef.nl
I: www.unicef.nl
IBAN: IBAN NL86 INGB 0000 0001 21
t.n.v. UNICEF Nederland

Zie ook pag. 9

V

VLUCHTELINGENWERK NEDERLAND

Wilt u ook in de toekomst iets betekenen voor vluchtelingen in ons land? Neem dan VluchtelingenWerk Nederland op in uw testament. Vraag vrijblijvend onze Oriëntatiegids aan of bel met Annemarie Teske.

CONTACT

T: 020-346 72 13
E: ateske@vluchtelingenwerk.nl
I: www.vluchtelingenwerk.nl/nalaten
IBAN: NL60 INGB 0000 1234 88

Zie ook pag. 66

W

STICHTING HET WERELD NATUUR FONDS – NEDERLAND

Samen met lokale partners, mensen, bedrijven en overheden streven wij ernaar om het verlies aan natuur wereldwijd om te buigen naar natuurwinst. Want natuur is van levensbelang voor mens en dier.

CONTACT

T: 0800-1962
E: info@wwf.nl
I: www.wwf.nl
IBAN: NL31 RABO 030 0000 030

Zie ook pag. 24

STICHTING WOORD EN DAAD

Woord en Daad werkt wereldwijd vanuit Bijbels perspectief aan een menswaardig bestaan én duurzame verandering voor mensen in armoede. Samen zijn we verbonden, in Woord én daad!

CONTACT

T: 0183-61 18 00
E: g.vanmijlwijk@woordendaad.nl
I: www.woordendaad.nl/scheningen/
IBAN: NL64 RABO 0385 4870 88

Z

van noodhulp
naar wederopbouw

ZOA

ZOA is er voor mensen die alles zijn kwijtgeraakt door een oorlog of een ramp. We verlenen noodhulp en we blijven trouw door te helpen bij het opbouwen van een nieuw bestaan, bijvoorbeeld onderwijs.

CONTACT

T: +31 (0)55 36 63 339
E: info@zoa.ngo
I: www.zoa.nl
IBAN: NL87 ABNA 0105364371

Zie ook pag. 10

ZUIDERZEEMUSEUM

Het Zuiderzeemuseum vertelt over het leven rond de voormalige Zuiderzee. Help mee om de geschiedenis door te geven aan toekomstige generaties! Samen houden we het verhaal van de Zuiderzee levend.

CONTACT

T: 06-10 675 860
E: schenken-nalaten@zuiderzeemuseum.nl
I: www.zuiderzeemuseum.nl
IBAN: NL96 RABO 0333 7399 22

Zie ook pag. 56

Adverteren of uw organisatie vermeld in het supplement voor Gulle Gevers?

Neem voor meer informatie en de voorwaarden contact op met Sales and Services via: **0229 211 211** of per email: **administratie@salesandservices.nl**

Deelnemende Organisaties

African Parcs www.africanparcs.org	94	KSBS, Kath. Stichting voor Blinden en Slechtienden www.ksbs.nl	56
Allard Pierson www.allardpierson.nl	50	Hendrick de Keyser, Vereniging www.hendrickdekeyser.nl	92/95
Alvleesklierkanker, Stichting overleven met www.supportcasper.nl	10	Kind & Handicap, Fonds www.fondskinderhandicap.nl	72/95
Amivedi, Stichting www.amivedi.nl	85/94	KNRM spread 82-83/84/96 www.knrm.nl	
Astmabestrijding, Stichting www.astmabestrijding.nl	52/94	Leger des Heils www.legerdesheils.nl	31/96
Bears in Mind www.bearsinmind.org	52/94	Make-A-Wish Nederland www.makeawish.org	27/96
BIO Manège www.biomanège.nl	75/94	MS Fonds, Nationaal www.nationaalsfonds.nl	64/96
BIO Vakantieoord www.biovakantieoord.nl	85/94	MS Research, Stichting www.msresearch.nl	72/96
Blijdorp, Stichting Koninklijke Diergaarde www.diergaardeblijdorp.nl	17	Natuurmonumenten www.natuurmonumenten.nl	2/96
Boedelmakelaar www.boedelmakelaar.nl	13	Oogfonds Nederland, Stichting www.oogfonds.nl	45/96
CARE Nederland www.carenederland.org	39	Partij voor de Dieren www.partijvoordedieren.nl	12/96
Cordaid www.cordaid.org	54	De Regenboog Groep www.dereenbooggroep.org	66/96
Cultuurfonds www.cultuurfonds.nl	36/94	Rembrandt, Vereniging www.verenigingrembrandt.nl	97
Cultuurlandschap, Vereniging Nederlands www.nederlandschculuurlandschap.nl	72	Rijksmuseum Fonds, Stichting Het www.rijksmuseum.nl	100
Dierenlot, Stichting www.dier.nu	94/99	Sophia, Vereeniging tot Bescherming van Dieren www.sophia-vereeniging.nl	97
EO, Evangelische Omroep www.eo.nl/geregeld	81/95	Support Casper, St. Overleven met Alvleesklierkanker www.supportcasper.nl	10
EO Metterdaad www.metterdaad.nl/geregeld	21/95	Unicef www.unicef.nl	9/97
EpilepsieNL www.epilepsie.nl	17/94	Varkens in Nood www.varkensinnood.nl	78
Fryske Gea, It www.itfryskegea.nl	13	Vendu Notarishuis Rotterdam www.vendurotterdam.nl	85
Hartekind, Stichting www.hartekind.nl	21	VluchtelingenWerk Nederland www.vluchtelingenwerk.nl	66/97
Hersenstichting Nederland www.hersenstichting.nl	88	Water for Life Foundation www.waterforlife.nl	75
Hivos, Stichting www.hivos.nl	91/95	Wereld Natuur Fonds www.wwf.nl	24/97
Hollandsche Molen, Vereniging de www.molens.nl	95	Woord en Daad, Stichting www.woordendaad.nl	97
Investico, Stichting www.platform-investico.nl	81/95	ZOA, van noodhulp naar wederopbouw www.zoa.nl	10/97
Juconi, Stichting Hoop voor straat-en zwervkinderen www.juconi.nl	56/95	Zuiderzeemuseum www.zuiderzeemuseum.nl	56/97
Kansfonds www.kansfonds.nl	92/95		

DIEREN BESCHERMEN: IK DOE HET MIJN HELE LEVEN AL...

Woest werd ik als schooljongens met kikkers gooiden. Dan ging ik op ze af, hoe klein ik ook was. Dieren beschermen, ik doe het mijn hele leven al. Daarom ben ik nu ambassadeur van DierenLot, de organisatie die zich het lot aantrekt van al die dieren die worden mishandeld, zomaar op straat worden gezet, worden opgesloten in veel te kleine hokken of op een andere manier - ook in het wild - een buitengewoon beroerd bestaan leiden. DierenLot steunt zo'n driehonderd kleine en middelgrote organisaties die vooral lokaal en regionaal actief zijn. Met heel weinig geld blijkt veel mogelijk: vervoer per ambulance, steun bij de verbouwing van een opvang, de kosten voor diervoer, enzovoort. Het gaat mij om de dieren en om de mensen met passie. En om die bij elkaar te brengen. Dieren moeten geholpen worden. Zij kunnen niet voor zichzelf opkomen. Het ó zo belangrijke werk van de duizenden vrijwilligers is onmisbaar en moet door blijven gaan. Niet alleen nu, maar ook in de toekomst. Help hen. Neem DierenLot op in uw testament. Doe het vandaag nog!

Lenie 't Hart, ambassadeur DierenLot, dierenverzorgster en dierenactiviste, was verbonden aan de zeehondencrèche Lenie 't Hart (1971-2014). Ze is officier in de Orde van Oranje Nassau en officier in de Orde van de Gouden Ark.

Bron: Voor nu en later/magazine SDU Tekst: Barbara Schilperoort Fotografie: Marcel Molle

Scan deze QR code
en vraag online
informatie aan
via onze website

Stichting DierenLot
Dam 20-22
4241 BN Arkel
Telefoon: 0183 - 563 912
E-mail: nalaten@dier.nu

DierenLot.nl

STICHTING
DierenLot

#samenvoordieren

Vul de bon in, kopieer deze of knip uit en stuur op aan Stichting DierenLot, Antwoordnummer 51013, 3501 VB Utrecht (geen postzegel nodig). U kunt natuurlijk ook mailen naar nalaten@dier.nu of bellen naar 0183 - 563 912.

Ja, ik wil graag dieren helpen wanneer ik er zelf niet meer ben

- ☐ Ik heb DierenLot al opgenomen in mijn testament.
- ☐ Ja, ik ontvang graag een uitgebreidere brochure over nalaten aan DierenLot.
- ☐ Ja, ik heb vragen over nalaten aan DierenLot, neemt u telefonisch contact met mij op.
- ☐ Ja, ik heb interesse in nalaten aan DierenLot, belt u mij voor een persoonlijke afspraak bij mij thuis.
- ☐ Ja, als DierenLot voor mijn dieren zorgt na mijn overlijden, neem ik DierenLot graag op in mijn testament. Neemt u contact met mij op.
- ☐ Ja, ik neem DierenLot op in mijn testament en oormerk graag mijn nalatenschap aan een of meer van de Erkend Beneficianten van DierenLot. Neemt u contact met mij op.

Naam

☐ Mw. ☐ Dhr.

Adres

Postcode/Woonplaats

Telefoon

Geboortedatum

E-mail

GG-LH-2025

Invullen in blokletters a.u.b.

DE KUNST VAN HET DOORGEVEN

VOLGENS VINCENT MENTZEL

‘Met mijn fonds op naam wil ik anderen inspireren. Juist daarom denk ik samen met de experts van het Rijksmuseum na over interessante manieren om naar buiten te treden. Zo organiseren we momenteel een internationaal symposium over de toekomst van de fotojournalistiek. Door met het Rijksmuseum vooruit te kijken sluit je aan bij de volgende generaties. Voor mij komt alles samen in dat ene potje. En als je dat op het vuur zet komen er goede dingen uit.’

INFORMATIE OVER SCHENKEN EN
NALATEN: RIJKSMUSEUM.NL/STEUN
OF VIA 020 6747 000

RIJKS MUSEUM

Ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

FOUNDER

PHILIPS

HOOFDSPONSOREN

VRIENDENLOTERIJ

ING

kpn